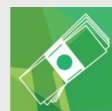

Ειδική έκθεση

Ευρωπαϊκό Εξάμηνο – Οι συστάσεις ανά χώρα καλύπτουν μεν σημαντικά ζητήματα, χρήζουν δε καλύτερης υλοποίησης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Περιεχόμενα

	Σημείο
Σύνοψη	I-X
Εισαγωγή	01-13
Η διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου	01-08
Η ευθύνη για το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο επιμερίζεται μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών	09-13
Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης του ελέγχου	14-20
Παρατηρήσεις	21-56
Γενική πρόοδος προς την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»	21-33
Έξι από τους οκτώ στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» είναι πιθανό να επιτευχθούν, ενώ θεωρείται απίθανο για τους στόχους για τη μείωση της φτώχειας και την Ε&Α	21-24
Η Επιτροπή δεν διατύπωσε επαρκείς συστάσεις για την αντιμετώπιση της φτώχειας και της έρευνας σε ορισμένα κράτη μέλη	25-31
Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο έχει αρχίσει να στρέφει την εστίασή του στους ΣΒΑ	32-33
Το ποσοστό των κρατών μελών στα οποία σημειώνεται πλήρης ή ουσιαστική υλοποίηση των ΣΑΧ είναι χαμηλό και η παρακολούθηση από την Επιτροπή δεν είναι πάντοτε πλήρης	34-44
Για άνω των δύο τρίτων των ΣΑΧ έχει σημειωθεί τουλάχιστον «κάποια πρόοδος» ως προς την υλοποίηση, αλλά το ποσοστό πλήρους ή ουσιαστικής υλοποίησης των ΣΑΧ από τα κράτη μέλη είναι χαμηλό	34-37
Η Επιτροπή δεν τεκμηριώνει πλήρως την παρακολούθηση στην οποία υποβάλλει την υλοποίηση των ΣΑΧ	38-40
Ανεπαρκής σύνδεση μεταξύ των δαπανών του προϋπολογισμού της ΕΕ και της υλοποίησης των ΣΑΧ	41-44
Οι ΣΑΧ καλύπτουν τους σχετικούς κινδύνους χωρίς να εξηγούν επαρκώς τους λόγους για τους οποίους θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε ορισμένες μεταρρυθμίσεις έναντι άλλων	45-56
Ο αριθμός των ΣΑΧ και των συνιστωσών τους έχει μειωθεί από το 2015	45

Οι ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές χρησιμεύουν για τον καθορισμό προτεραιοτήτων, αλλά η Επιτροπή δεν υποβάλλει στοιχεία σχετικά με την εφαρμογή τους 46-47

Οι ΣΑΧ αντικατοπτρίζουν κινδύνους που εντοπίζονται στις εκθέσεις ανά χώρα, αλλά η προτεραιοποίηση που υιοθετείται δεν επεξηγείται με σαφήνεια 48-52

Τα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων δεν παρέχουν πάντοτε αναπληροφόρηση σχετικά με τους στόχους προτεραιότητας της ΕΕ ή τον τρόπο με τον οποίο εμπλέκονται οι εθνικοί φορείς 53-56

Συμπεράσματα και συστάσεις 57-64

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι – Εξέλιξη της διαδικασίας συντονισμού των οικονομικών πολιτικών από το 1993

Παράρτημα ΙΙ – Κύρια στοιχεία της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου από το 2015

Παράρτημα ΙΙΙ – Χρονοδιάγραμμα Ευρωπαϊκού Εξαμήνου – κυριότερες αλλαγές την περίοδο 2011-2018

Παράρτημα ΙV – Επιλογή κρατών μελών για το δείγμα ελέγχου

Παράρτημα V – Πρωταρχικοί δείκτες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την ΕΕ των 28

Παράρτημα VI – Αξιολόγηση της προόδου προς την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»

Ακρωνύμια και συντομογραφίες

Γλωσσάριο

Απαντήσεις της Επιτροπής

Κλιμάκιο Ελέγχου

Χρονογραμμή

Σύνοψη

I Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο συνιστά έναν ετήσιο κύκλο συντονισμού της οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής στους κόλπους της ΕΕ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο, με σκοπό τη βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής βιωσιμότητας της Ένωσης. Από τότε που καθιερώθηκε, το 2010, το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο έχει εξελιχθεί.

II Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο παρέχει στην Επιτροπή, στα κράτη μέλη και στους κοινωνικούς εταίρους τη δυνατότητα ανάπτυξης ενός μόνιμου διαλόγου μεταξύ τους. Οι εκθέσεις ανά χώρα βασίζονται σε ανταλλαγές λεπτομερών στοιχείων μεταξύ κυβερνήσεων, εθνικών αρχών και ενδιαφερόμενων μερών, τόσο σε τεχνικό όσο και σε πολιτικό επίπεδο. Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο επηρεάζει επίσης τις αποφάσεις των κρατών μελών σε θέματα δημοσιονομικής και οικονομικής πολιτικής. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή κάνει χρήση της διακριτικής της ευχέρειας προκειμένου να προσδιορίζει τις σημαντικότερες προκλήσεις για κάθε κράτος μέλος.

III Η Επιτροπή αναλαμβάνει συντονιστικό ρόλο και το Συμβούλιο είναι σε τελευταίο βαθμό αρμόδιο για την καθοδήγηση των κρατών μελών. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής διατυπώνονται συστάσεις ανά χώρα (ΣΑΧ), τις οποίες απευθύνει το Συμβούλιο σε κάθε κράτος μέλος, βάσει προτάσεων που υποβάλλει η Επιτροπή. Η Επιτροπή παρακολουθεί την υλοποίηση των ΣΑΧ.

IV Η παρούσα έκθεση δημοσιεύεται στη λήξη της 10ετούς διάρκειας στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και ενόψει της έναρξης ενός νέου στρατηγικού ορίζοντα. Αποτελεί την τρίτη κατά σειρά έκθεση του ΕΕΣ σχετικά με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο. Το 2018 δημοσιεύσαμε δύο εκθέσεις που καλύπτουν δύο πτυχές του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου: το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ) και τη διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΔΜΑ). Στο σύνολό τους, οι εκθέσεις αυτές παρέχουν ολοκληρωμένη επισκόπηση της αποτελεσματικότητας του συντονισμού των πολιτικών σε επίπεδο ΕΕ.

V Εξετάσαμε αν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εφαρμόζει αποτελεσματικά τις διαδικασίες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για την ενίσχυση της εποπτείας των πολιτικών των κρατών μελών, όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1466/97 (εφεξής «ο κανονισμός»). Ο έλεγχος αυτός συγκεντρώνει τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την πορεία προς την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», την υλοποίηση των συστάσεων ανά χώρα (ΣΑΧ), τη διατύπωση και την παρακολούθηση της συνέχειας που δόθηκε σε αυτές.

VI Η πρόοδος ως προς την επίτευξη έξι από τους οκτώ στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» που τέθηκαν για το 2020 –σε βασικούς τομείς όπως η απασχόληση, το μορφωτικό επίπεδο και η ενέργεια– υπήρξε θετική και είναι πιθανό οι στόχοι αυτοί να επιτευχθούν πλήρως. Ωστόσο, η πρόοδος είναι αργή όσον αφορά τους στόχους της φτώχειας και της έρευνας και ανάπτυξης.

VII Οι ΣΑΧ απαιτούν σημαντικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Από τις πολυετείς αξιολογήσεις της Επιτροπής προκύπτει ότι, το διάστημα 2011-2018, τα κράτη μέλη υλοποίησαν το 26 % των ΣΑΧ σε μεγάλο βαθμό ή πλήρως, ενώ για περίπου το 44 % είχε σημειωθεί τουλάχιστον «κάποια πρόοδος». Ως προς την υλοποίηση του υπόλοιπου 30 % των ΣΑΧ σημειώθηκε «περιορισμένη πρόοδος» ή «καμία πρόοδος».

VIII Εξετάσαμε τα έγγραφα που καταρτίστηκαν στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, και διαπιστώσαμε ότι, εν γένει, οι ΣΑΧ καλύπτουν τα ζητήματα που προσδιορίζονται στις εκθέσεις ανά χώρα και στις προτεραιότητες που καθορίζονται στην ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης και στις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές. Οι ΣΑΧ προσδιορίζουν επίσης τομείς πολιτικής που χρήζουν της λήψης μέτρων, αλλά συχνά χωρίς να εξηγούν επαρκώς τους λόγους για τους οποίους θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε ορισμένες μεταρρυθμίσεις έναντι άλλων. Οι εκθέσεις ανά χώρα της Επιτροπής προσδιορίζουν γενικά τους σημαντικούς κινδύνους και αποτελούν καλή βάση για τη διατύπωση των ΣΑΧ.

IX Τα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) περιέχουν εκτιμήσεις κινδύνου των κρατών μελών και ανάλογα μέτρα πολιτικής. Ωστόσο, εντοπίσαμε σειρά περιπτώσεων στις οποίες τα ΕΠΜ δεν παραθέτουν επαρκείς πληροφορίες σχετικά με τις προτεραιότητες και τους στόχους που προορίζονται να αντιμετωπιστούν με τα προτεινόμενα μέτρα. Η Επιτροπή δεν παρείχε γραπτή αναπληροφόρηση σχετικά με τις ελλείψεις πληροφόρησης των επιμέρους ΕΠΜ.

X Βάσει των διαπιστώσεών μας, συνιστούμε στην Επιτροπή να ενισχύσει:

- 1) την εστίαση στην κοινωνική και την ερευνητική διάσταση της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου,
- 2) την παρακολούθηση της υλοποίησης των ΣΑΧ,
- 3) τη σύνδεση μεταξύ των κονδυλίων της ΕΕ και των συστάσεων ανά χώρα,
- 4) την ποιότητα της διατύπωσης των ΣΑΧ,
- 5) τις αξιολογήσεις των ΕΠΜ στις οποίες προβαίνει.

Σημείωμα προς το αναγνωστικό κοινό:

Οι ελεγκτικές εργασίες μας είχαν ολοκληρωθεί πριν από την έξαρση της νόσου COVID-19 και επομένως η παρούσα έκθεση δεν λαμβάνει υπόψη τις εξελίξεις πολιτικής και τυχόν άλλες αλλαγές που έλαβαν χώρα ως αντίδραση στην πανδημία.

Εισαγωγή

Η διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου

01 Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο αποτελεί ετήσιο κύκλο συντονισμού της οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής στους κόλπους της ΕΕ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο, με σκοπό τη βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής βιωσιμότητας της ΕΕ και την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προκλήσεων που αντιμετωπίζει η ΕΕ: δημοσιονομική πολιτική, μακροοικονομικές ανισορροπίες και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που σχετίζονται με τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη, την απασχόληση και άλλα κοινωνικά ζητήματα.

02 Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο δημιουργήθηκε ως μέρος της απάντησης της ΕΕ στην οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση που ενέσκηψε στην Ευρώπη από το 2010 και έπειτα¹. Στόχος του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου είναι να συγχρονίσει τα χρονοδιαγράμματα των καθιερωμένων διαδικασιών με σκοπό την καλύτερη εναρμόνιση των στόχων των εθνικών δημοσιονομικών πολιτικών, καθώς και των πολιτικών για την ανάπτυξη και την απασχόληση, στον απόηχο της χρηματοπιστωτικής κρίσης (βλέπε [παράρτημα Ι](#)). Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο συγκεντρώνει διάφορες διαδικασίες που καλύπτουν σύνθετους τομείς πολιτικής με πολλαπλές ρυθμίσεις συντονισμού: το προληπτικό σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ), τη διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΔΜΑ) και τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» για την ανάπτυξη και την απασχόληση (βλέπε [πίνακα 1](#)).

¹ Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο εισήχθη ως προσθήκη κατόπιν συμφωνίας του 2010 (βλέπε ανακοίνωση COM (2010) 250 final σχετικά με την [Ενίσχυση του συντονισμού της οικονομικής πολιτικής](#) και ανακοίνωση COM (2010) 367/2 σχετικά με την [Ενίσχυση του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών για τη σταθερότητα, την ανάπτυξη και την απασχόληση — Εργαλεία για ισχυρότερη οικονομική διακυβέρνηση της ΕΕ](#), αντιστοίχως) και τροποποιήσεις που επήλθαν το 2011 με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1175/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών (ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 12).

Πίνακας 1 — Πτυχές πολιτικής και διαδικασίες που αποτελούν αντικείμενο συντονισμού στο πλαίσιο της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου

	Πτυχές πολιτικής του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου					
Τομέας	Δημοσιονομικός		Μακροοικονομικός		Μικροοικονομικός και διαρθρωτικός	
Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ	Ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές Γενικοί προσανατολισμοί των οικονομικών πολιτικών (ΓΠΟΠ) και κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση (ΚΓΥΑ)					
Πολιτική της ΕΕ	Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ)		Μακροοικονομική διαδικασία (ΔΜΑ)		Στρατηγική «Ευρώπη 2020»	
Επιμέρους πολιτική	Προληπτικό σκέλος του ΣΣΑ	Διορθωτικό σκέλος του ΣΣΑ (ΔΥΕ)*	Προληπτική δράση της ΔΜΑ	Διορθωτική δράση της ΔΜΑ	Θέσεις εργασίας	Ανάπτυξη

Σημ.: * Η διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος (ΔΥΕ) εμπίπτει στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ), και, παρότι εξαρτάται από τον συντονισμό που πραγματοποιείται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, διέπεται από χωριστή νομική βάση ενώ ισχύουν διαφορετικές διαδικασίες για την εφαρμογή της.

Πηγή: ΕΕΣ.

03 Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο παρέχει στην Επιτροπή, στα κράτη μέλη και στους κοινωνικούς εταίρους τη δυνατότητα ανάπτυξης ενός μόνιμου διαλόγου μεταξύ τους. Προκειμένου να προωθηθεί ένα βαθύτερο επίπεδο εθνικής οικειοποίησης σε επίπεδο κρατών μελών, πραγματοποιούνται ανταλλαγές λεπτομερών στοιχείων μεταξύ της Επιτροπής και των εθνικών κυβερνήσεων, των εθνικών αρχών και των ενδιαφερόμενων μερών. Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο επηρεάζει τις αποφάσεις των κρατών μελών σε θέματα δημοσιονομικής και οικονομικής πολιτικής. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή κάνει χρήση της διακριτικής της ευχέρειας προκειμένου να προσδιορίζει τις σημαντικότερες προκλήσεις για κάθε κράτος μέλος.

04 Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» για την απασχόληση και την ανάπτυξη² (στρατηγική «Ευρώπη 2020») δρομολογήθηκε στις 17 Ιουνίου 2010, εν μέσω της χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης. Η εν λόγω στρατηγική διαδέχθηκε τη στρατηγική της Λισαβόνας. Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» είναι μια στρατηγική 10ετούς διάρκειας, με σκοπό να διευκολύνει την ΕΕ να αντιμετωπίσει την κρίση, θέτοντας ως στόχο να καταστεί η ΕΕ μια έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς

² Βλέπε ανακοίνωση της Επιτροπής «ΕΥΡΩΠΗ 2020 - Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη» – COM(2010) 2020 της 3.3.2010, παράρτημα 1, σ. 30.

οικονομία. Στο **πλαίσιο 1** παρουσιάζονται οι στόχοι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου αξιολογείται η πρόοδος που έχει σημειωθεί ως προς την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Από τα κράτη μέλη ζητείται να αναφέρουν στα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) τους την πρόοδό τους όσον αφορά την επίτευξη των σχετικών στόχων³.

Πλαίσιο 1

Οι στόχοι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» της ΕΕ

- Αύξηση του ποσοστού απασχόλησης του πληθυσμού ηλικίας 20 έως 64 ετών από το τρέχον 69 % σε τουλάχιστον 75 %.
- Αύξηση του επιπέδου επενδύσεων σε 3 % του ΑΕΠ στον τομέα της Ε&Α, με τη βελτίωση ιδίως των όρων επένδυσης σε Ε&Α από τον ιδιωτικό τομέα και τη δημιουργία νέου δείκτη για την παρακολούθηση της καινοτομίας.
- Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 20 % τουλάχιστον σε σχέση με τα επίπεδα του 1990 ή κατά 30 %, εφόσον οι συνθήκες το επιτρέπουν, αύξηση σε 20 % του ποσοστού των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην τελική κατανάλωση ενέργειας και αύξηση σε 20 % της ενεργειακής απόδοσης.
- Μείωση του ποσοστού των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα τη σχολική εκπαίδευση από το τρέχον 15 % σε 10 % και αύξηση του ποσοστού του πληθυσμού ηλικίας 30 έως 34 ετών που έχει ολοκληρώσει σπουδές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από 31 % σε τουλάχιστον 40 %.
- Μείωση κατά 25 % του αριθμού των Ευρωπαίων που ζουν κάτω από τα εθνικά όρια φτώχειας για τον απεγκλωβισμό 20 εκατομμυρίων ανθρώπων από τη φτώχεια.

Πηγή: Ανακοίνωση της Επιτροπής «ΕΥΡΩΠΗ 2020 - Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη» - COM(2010) 2020 της 3.3.2010, παράρτημα 1, σ. 30.

05 Με την πάροδο του χρόνου, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη έχουν εξελίξει το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και, πέραν από την κύρια δημοσιονομική και κοινωνικοοικονομική εστίασή του, διεξάγονται συζητήσεις για την ενίσχυση της εστίασης στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα και το κράτος δικαίου. Στην «Ετήσια Επισκόπηση της Ανάπτυξης για το 2020» της ΕΕ διαφαίνεται η στροφή της

³ Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Απολογισμός της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για μια έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη», COM(2014) 130 final/2 της 19.3.2014. σ. 18.

στρατηγικής της Ένωσης προς τη βιώσιμη ανάπτυξη. Ορίζει τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) των Ηνωμένων Εθνών ως βασικό στόχο, και αναδεικνύει την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία στη νέα στρατηγική για την ανάπτυξη, ενώ οι εκθέσεις ανά χώρα για το 2020 περιλαμβάνουν ανάλυση και παρακολούθηση των ΣΒΑ⁴. Σε χωριστή ανακοίνωση, η Επιτροπή διερευνά τρόπους με τους οποίους η μακροοικονομική εποπτεία μπορεί να συμβάλει στον εντοπισμό και την αντιμετώπιση ορισμένων προκλήσεων στον τομέα του κράτους δικαίου⁵.

06 Η διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου περιλαμβάνει τα εξής έγγραφα (βλέπε [παράρτημα II](#)):

- ο **Γενικοί προσανατολισμοί των οικονομικών πολιτικών (ΓΠΟΠ) και κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση (ΚΓΥΑ)**, που αναφέρονται από κοινού ως «ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές». Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές προτείνονται από την Επιτροπή και εγκρίνονται από το Συμβούλιο με σκοπό την καθοδήγηση των πολιτικών των κρατών μελών στους συγκεκριμένους τομείς. Ενώ οι ΓΠΟΠ δεν περιορίζονται αυστηρά σε συγκεκριμένη περίοδο (οι πλέον πρόσφατοι ΓΠΟΠ εγκρίθηκαν το 2015), οι κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση επικαιροποιούνται ή επανεπικυρώνονται σε ετήσια βάση. Παρότι δεν έχουν δεσμευτικό ούτε εκτελεστό χαρακτήρα έναντι των κρατών μελών, οι κατευθυντήριες αυτές γραμμές αποτελούν τη βάση επί της οποίας μπορεί να στηριχθεί η Επιτροπή για να δημοσιεύσει Συστάσεις Ανά Χώρα (ΣΑΧ). Επιπλέον, δυνάμει του κανονισμού η Επιτροπή οφείλει να εποπτεύει και να εξετάζει την υλοποίησή τους.
- ο **Η ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης (ΕΕΑ)** είναι ανακοίνωση που καταρτίζει η Επιτροπή, η οποία αποτελεί τμήμα της «φθινοπωρινής δέσμης» του Νοεμβρίου. Στην ανακοίνωση αυτή αναδεικνύονται οι βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν η ΕΕ και η ζώνη του ευρώ, τίθενται οι γενικές οικονομικές και κοινωνικές προτεραιότητες για την ΕΕ και παρέχεται στα κράτη μέλη καθοδήγηση σε σχέση με τις πολιτικές σε επίπεδο ΕΕ για το επόμενο έτος. Στις πηγές της ΕΕΑ συγκαταλέγονται ενημερωτικά κείμενα που περιλαμβάνονται στη φθινοπωρινή δέσμη ή σε άλλες σχετικές πηγές· παραδείγματος χάριν, η ΕΕΑ του 2018 βασίζεται στην ομιλία του Προέδρου Juncker για την κατάσταση της Ένωσης το 2017, στον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, στη Λευκή Βίβλο για το μέλλον της Ευρώπης και στα πέντε έγγραφα προβληματισμού που

⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής «Ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2020», COM(2019) 650 final της 17.12.2019.

⁵ Βλέπε ανακοίνωση της Επιτροπής για την περαιτέρω ενδυνάμωση του κράτους δικαίου εντός της Ένωσης, COM(2019) 163 final, σ. 9-12.

ακολούθησαν. Λαμβάνονται υπόψη συζητήσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ, εθνικά κοινοβούλια και κοινωνικούς εταίρους.

- Η **φθινοπωρινή δέσμη** περιλαμβάνει, εκτός από την ΕΕΑ, την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης (ΕΜΕ) για τη διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΔΜΑ), και το σχέδιο κοινής έκθεσης για την απασχόληση. Από το 2015, περιλαμβάνεται ανακοίνωση στην οποία συνοψίζεται η αξιολόγηση από την Επιτροπή των σχεδίων δημοσιονομικών προγραμμάτων (ΣΔΠ) για το επόμενο έτος που υποβάλλονται από τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ και συστάσεις για τη ζώνη του ευρώ.
- Οι **εκθέσεις ανά χώρα** είναι έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που υποβάλλονται από την Επιτροπή κάθε Φεβρουάριο από το 2015 (πριν από το 2015, η Επιτροπή εξέδιδε έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της τον Μάιο, στο οποίο περιλαμβανόταν αξιολόγηση του ΕΠΜ, ενώ οι εμπεριστατωμένες επισκοπήσεις δημοσιεύονταν χωριστά τον Απρίλιο). Οι εκθέσεις ανά χώρα περιλαμβάνουν αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης κάθε κράτους μέλους, καθώς και της προόδου προς την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και την υλοποίηση των ΣΑΧ.
- Τα **Προγράμματα Σταθερότητας και Σύγκλισης (ΠΣΣ) και τα Εθνικά Προγράμματα Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ)** υποβάλλονται από τα κράτη μέλη κάθε Απρίλιο. Δυνάμει του κανονισμού, τα ΠΣΣ πρέπει να καλύπτουν δημοσιονομικά σχέδια που λαμβάνουν υπόψη τα διάφορα ζητήματα δημοσιονομικών και μακροοικονομικών ανισορροπιών. Βάσει του ίδιου κανονισμού, τα κράτη μέλη οφείλουν να υποβάλλουν εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων που να περιγράφουν τα σχέδιά τους, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις διάφορες πολυετείς και ετήσιες κατευθύνσεις που παρέχονται σε επίπεδο ΕΕ, όπως ζητήματα σχετικά με τη ΔΜΑ, τη στρατηγική της Ένωσης για την ανάπτυξη και την απασχόληση (τη στρατηγική «Ευρώπη 2020»), τις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές (ΓΠΟΠ και ΚΓΥΑ) και την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης. Η Επιτροπή εκδίδει επίσης σε ετήσια βάση ειδικές κατευθυντήριες γραμμές για τη μορφή και το περιεχόμενο των ΕΠΜ, υπό μορφή επιστολής που αποστέλλεται στα κράτη μέλη κάθε χρόνο.
- Τα **έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (SWD) για το προληπτικό σκέλος** καταρτίζονται ετησίως από τις υπηρεσίες της Επιτροπής τον Μάιο, οι οποίες παρουσιάζουν σε αυτά την ανάλυσή τους επί των ΠΣΣ. Περιέχουν όλους τους εντοπιζόμενους δημοσιονομικούς κινδύνους και αναφέρουν στοιχεία σχετικά με τις δημοσιονομικές εξελίξεις και τη συμμόρφωση με το πλαίσιο δημοσιονομικών κανόνων του προληπτικού σκέλους του ΣΣΑ.

- ο Οι **συστάσεις ανά χώρα (ΣΑΧ)** προτείνονται από την Επιτροπή στο Συμβούλιο τον Μάιο και υποβάλλονται προς έγκριση τον Ιούλιο κάθε έτους. Στη συνέχεια, η Επιτροπή παρακολουθεί την υλοποίησή τους, προκειμένου να αξιολογεί την επιτευχθείσα πρόοδο και υποβάλλει σχετικά στοιχεία στην ανά χώρα έκθεση που καταρτίζει για το επόμενο έτος. Σε περιπτώσεις που δεν έχει σημειωθεί πρόοδος αλλά ούτε και επιδείνωση, το Συμβούλιο αποφασίζει, με βάση την εκάστοτε σύσταση της Επιτροπής, αν είναι αναγκαία η λήψη περαιτέρω μέτρων επιβολής (παραδείγματος χάριν, κυρώσεων ή άλλων μέτρων, όπως αποφάσεις περί περιορισμού της χρηματοδότησης της ΕΕ).
- ο **Εκθέσεις παρακολούθησης:** Για τις χώρες στις οποίες έχουν διαπιστωθεί μακροοικονομικές ανισορροπίες, προβλέπεται επίσης διαδικασία ειδικής παρακολούθησης της προόδου που αυτές σημειώνουν ως προς το θεματολόγιο πολιτικής και τις σχετικές με τη ΔΜΑ ΣΑΧ. Η διαδικασία αυτή λαμβάνει χώρα τους μήνες Νοέμβριο και Δεκέμβριο. Οι εκθέσεις παρακολούθησης της Επιτροπής συζητιούνται στις επιτροπές του Συμβουλίου και δημοσιεύονται. Το Συμβούλιο εκδίδει συμπεράσματα σχετικά με τη συνολική διαδικασία τον Ιανουάριο του επόμενου έτους.

07 Στο **παράρτημα III** παρουσιάζονται οι κυριότερες αλλαγές στο χρονοδιάγραμμα του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου την περίοδο 2011-2018.

08 Από το 2011, τέσσερα κράτη μέλη συνολικά (Ιρλανδία, Πορτογαλία, Κύπρος και Ελλάδα) εξαιρέθηκαν από το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τις περιόδους κατά τις οποίες είχαν υπαχθεί σε προγράμματα μακροοικονομικής προσαρμογής. Αποφεύγεται έτσι τυχόν αλληλεπικάλυψη των συστάσεων με τα μέτρα που προβλέπονται στα εν λόγω προγράμματα.

Η ευθύνη για το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο επιμερίζεται μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών

09 Το Συμβούλιο φέρει την τελική ευθύνη για την παροχή καθοδήγησης στα κράτη μέλη με βάση τις συστάσεις της Επιτροπής. Τα συγκεκριμένα μέτρα που χρειάζονται εναπόκεινται στη διακριτική ευχέρεια των εθνικών αρχών. Η εν λόγω διακριτική ευχέρεια είναι απαραίτητη προκειμένου να διατηρηθεί η ανάληψη της πολιτικής ευθύνης στο επίπεδο των κρατών μελών (εθνικό, περιφερειακό, τοπικό).

10 Η Επιτροπή έχει συντονιστικό ρόλο, με εξουσίες επιβολής κυρώσεων μόνο σε σχέση με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης και τη διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών, ενώ οφείλει να τηρεί τις αρχές της

επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Είναι επίσης υπεύθυνη για την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης, τις εκθέσεις ανά χώρα και τα σχέδια συστάσεων ανά χώρα (ΣΑΧ), τη στρατηγική «Ευρώπη 2020», τα έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της για το προληπτικό σκέλος του ΣΣΑ, το σχέδιο κοινής έκθεσης για την απασχόληση, την εμπεριστατωμένη επισκόπηση και την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης, καθώς και για την παρακολούθηση και την αναφορά στοιχείων σχετικά με τις επακόλουθες ενέργειες. Επιπλέον, είναι υπεύθυνη για την επανεξέταση της διαδικασίας ανά πενταετία και, εάν χρειαστεί, για την υποβολή προτάσεων σχετικά με την αναπροσαρμογή της⁶.

11 Η Γενική Γραμματεία της Επιτροπής είναι αρμόδια για την εποπτεία και τον συντονισμό του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και καθοδηγεί τον βασικό πυρήνα των γενικών διευθύνσεων (ΓΔ), στον οποίο περιλαμβάνονται η ΓΔ Οικονομικών και Χρηματοδοτικών Υποθέσεων (ΓΔ ECFIN), η ΓΔ Εσωτερικής Αγοράς, Βιομηχανίας, Επιχειρηματικότητας και ΜΜΕ (ΓΔ GROW) και η ΓΔ Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης (ΓΔ EMPL). Οι γενικές διευθύνσεις που απαρτίζουν τον βασικό πυρήνα μπορεί να μεταβάλλονται ανάλογα με τις προτεραιότητες της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Στις ομάδες ανά χώρα περιλαμβάνονται επικεφαλής ομάδων από τη Γενική Γραμματεία και υπάλληλοι από διάφορες γενικές διευθύνσεις, καθώς και αρμόδιοι για το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο υπάλληλοι από τις αντιπροσωπείες της ΕΕ στα κράτη μέλη.

12 Το Συμβούλιο είναι υπεύθυνο να απευθύνει καθοδήγηση στα κράτη μέλη. Οφείλει να ακολουθεί τις συστάσεις και τις προτάσεις της Επιτροπής ή, σε περίπτωση διαφωνίας, να εξηγεί τη θέση του δημοσίως⁷.

13 Η εθνική οικειοποίηση είναι πρωταρχική έννοια για τη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Αναφέρεται στο επίπεδο δέσμευσης και προόδου που απαιτείται από τα κράτη μέλη όσον αφορά την εξασφάλιση στενότερου συντονισμού των οικονομικών πολιτικών και συνεχούς σύγκλισης των οικονομικών επιδόσεων τους σύμφωνα με τα άρθρα 120, 121 και 148 της ΣΛΕΕ και τις διατάξεις του κανονισμού. Η έννοια αναπτύχθηκε περαιτέρω με την πάροδο του χρόνου σε διάφορες ανακοινώσεις του Συμβουλίου και της Επιτροπής, καθώς και στον κανονισμό (βλέπε [πλαίσιο 2](#)).

⁶ Άρθρο 12, στοιχείο α), του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1466/97.

⁷ Άρθρο 2-α, παράγραφος 3, και άρθρο 2-αβ, παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1466/1997.

Πλαίσιο 2

Η έννοια της εθνικής οικειοποίησης στο πλαίσιο εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου

Σύμφωνα με το ψήφισμα του Λουξεμβούργου για τον συντονισμό της οικονομικής πολιτικής το 1997, ο ενισχυμένος συντονισμός των δημοσιονομικών πολιτικών πρέπει να συμμορφώνεται με την αρχή της επικουρικότητας, με σεβασμό των προνομίων των εθνικών κυβερνήσεων όσον αφορά τον καθορισμό της διαρθρωτικής και δημοσιονομικής πολιτικής τους και τηρουμένων παράλληλα των διατάξεων της Συνθήκης και του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης⁸. Το σημείο αυτό επαναλήφθηκε στις προτεινόμενες αναθεωρήσεις του ΣΣΑ το 2005⁹.

Το 2011 τα κράτη μέλη επανέλαβαν ότι η «πείρα που αποκτήθηκε και τα λάθη που έγιναν στην πρώτη δεκαετία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης καταδεικνύουν την ανάγκη να βελτιωθεί η οικονομική διακυβέρνηση στην Ένωση, που πρέπει να βασίζεται σε έναν αποφασιστικότερο εθνικό ενστερνισμό των κανόνων και πολιτικών που έχουν συμφωνηθεί από κοινού και σε ένα στιβαρότερο πλαίσιο σε επίπεδο Ένωσης για την εποπτεία των εθνικών οικονομικών πολιτικών»¹⁰.

Τα κράτη μέλη οφείλουν να λαμβάνουν δεόντως υπόψη την καθοδήγηση που τους παρέχεται κατά τη διαμόρφωση των πολιτικών τους στους τομείς της οικονομίας, της απασχόλησης και του προϋπολογισμού, προτού λάβουν καίριες αποφάσεις για τους εθνικούς προϋπολογισμούς των επομένων ετών¹¹, καθώς και για την υλοποίηση των οικείων ΣΑΧ. Τα κράτη μέλη παρουσιάζουν τα σχέδιά τους και αναφέρουν πρόοδο στα ΕΠΜ τους.

Η εθνική οικειοποίηση αφορά επίσης τον διάλογο μεταξύ της Επιτροπής και πολλών φορέων στα κράτη μέλη σε κάθε στάδιο του κύκλου του Ευρωπαϊκού

⁸ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λουξεμβούργου της 12ης και 13ης Δεκεμβρίου 1997, συμπεράσματα της Προεδρίας, και – παράρτημα 1 - ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών κατά το τρίτο στάδιο της ΟΝΕ και για τα άρθρα 109 και 109β της Συνθήκης ΕΚ, παράγραφος 3).

⁹ Έκθεση του Συμβουλίου προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με τίτλο «Improving the implementation of the Stability and Growth Pact, Brussels», Βρυξέλλες, 21 Μαρτίου 2005, 7423/05, UEM 97, ECOFIN 104, σ. 4 του παραρτήματος.

¹⁰ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1173/2011 για την αποτελεσματική επιβολή της δημοσιονομικής εποπτείας στη ζώνη του ευρώ, προοίμιο παράγραφος 3, 16 Νοεμβρίου 2011.

¹¹ Άρθρο 2-α, παράγραφος 2, περίπτωση 3), του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1466/1997.

Εξαμήνου, στο πλαίσιο τακτικών αποστολών στα κράτη μέλη σε πολιτικό και τεχνικό επίπεδο¹².

Σε μια προσπάθεια να επιτευχθεί καλύτερη δημοσιονομική πειθαρχία και να ενισχυθεί η εθνική οικειοποίηση των δημοσιονομικών κανόνων της ΕΕ, το δημοσιονομικό πλαίσιο της ΕΕ υποχρεώνει τα κράτη μέλη να θεσπίσουν εθνικά δημοσιονομικά πλαίσια και ανεξάρτητα δημοσιονομικά όργανα που θα είναι αρμόδια για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τους αριθμητικούς δημοσιονομικούς κανόνες και την αξιολόγηση τυχόν ανάγκης ενεργοποίησης των μηχανισμών διόρθωσης.

¹² Άρθρο 11, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 466/1997.

Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης του ελέγχου

14 Το κύριο ερώτημα του ελέγχου ήταν κατά πόσον η Επιτροπή είχε όντως συντονίσει αποτελεσματικά τις οικονομικές και διαρθρωτικές πολιτικές στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1466/1997 για το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, ο οποίος αναφέρεται στην παρούσα έκθεση ως «ο κανονισμός». Εξετάσαμε την εφαρμογή του κανονισμού από την Επιτροπή. Μελετήσαμε το πλαίσιο που ισχύει για το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, καθώς και τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» και τις συναφείς διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται για τη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής βιωσιμότητας.

15 Με την παρούσα έκθεση ολοκληρώνεται μια σειρά τριών εκθέσεων του ΕΕΣ σχετικά με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο. Οι δύο πρώτες πτυχές του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, το ΣΣΑ και η ΔΜΑ, καλύφθηκαν σε δύο ειδικές εκθέσεις που δημοσιεύθηκαν το 2018¹³. Ειδικότερα, επιχειρήσαμε να απαντήσουμε στα εξής ερωτήματα ελέγχου:

- α) Ήταν επαρκής η πρόοδος προς την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και ήταν αποτελεσματικός ο συντονισμός αυτής της στρατηγικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου;
- β) Κάλυπταν οι ΣΑΧ τις προτεραιότητες που προβλέπονται στην ΕΕΜ και τις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές και υλοποιούν τα κράτη μέλη σε πλήρη ή ικανοποιητικό βαθμό τις οικείες ΣΑΧ;
- γ) Διενεργήθηκε επιμελώς η συνολική παρακολούθηση της υλοποίησης των ΣΑΧ από την Επιτροπή και παρέχονταν σωστές πληροφορίες;
- δ) Διατύπωνε η Επιτροπή τις ΣΑΧ και κατάρτιζε τη σύστασή της προς το Συμβούλιο βασιζόμενη στις εκτιμήσεις της που περιέχονται στις εκθέσεις ανά χώρα και τις αξιολογήσεις των εθνικών προγραμμάτων μεταρρυθμίσεων των κρατών μελών;

16 Εξετάσαμε λεπτομερώς τη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για δείγμα έξι κρατών μελών (Αυστρία, Βέλγιο, Φινλανδία, Ουγγαρία, Ιταλία και Κάτω Χώρες) για την περίοδο μεταξύ 2011 και 2018 (για την επιλογή των κρατών μελών του δείγματος

¹³ Βλέπε ειδική έκθεση 3/2018, με τίτλο «Έλεγχος της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΔΜΑ)», και ειδική έκθεση 18/2018, με τίτλο «Έλεγχος του ΕΕΣ για το προληπτικό σκέλος του ΣΣΑ».

βλέπε [παράρτημα IV](#)). Κατά περίπτωση, λάβαμε επίσης υπόψη μας και άλλα κράτη μέλη.

17 Τα κριτήρια ελέγχου που εφαρμόσαμε αντλήθηκαν από:

- α) τις υποχρεωτικές διατάξεις του νομικού πλαισίου, ιδίως τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1466/1997 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο·
- β) τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» και τις επισκοπήσεις στις οποίες προβαίνει η ίδια η Επιτροπή σχετικά με τη διαδικασία ή σε σχέση με την προηγουμένως ισχύουσα διαδικασία, τη στρατηγική της Λισαβόνας·
- γ) τις εσωτερικές κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής προς τις αρμόδιες ανά χώρα υπηρεσίες της ή τα κράτη μέλη σχετικά με την εκπόνηση διαφόρων αξιολογήσεων και εκθέσεων·
- δ) έγγραφα που εξέδωσαν διάφορα θεσμικά όργανα της ΕΕ και άλλοι διεθνείς οργανισμοί ή αποτελούν το προϊόν έρευνας για τον εντοπισμό των βέλτιστων πρακτικών.

18 Υποβάλαμε σε επισκόπηση ολόκληρη την αλυσίδα των εγγράφων (ΕΕΑ, εκθέσεις ανά χώρα, ΕΠΜ, ΣΑΧ, εκθέσεις παρακολούθησης) που κάλυπταν δύο κύκλους (2014 και 2016) για κάθε κράτος μέλος του δείγματος, προκειμένου να κατανοήσουμε τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί η διαδικασία, καθώς και αν και με ποιον τρόπο εξασφαλίζεται η αποτελεσματική και εξορθολογισμένη αλληλοσυμπλήρωση των διαφόρων εγγράφων.

19 Οι κύριοι συνομιλητές μας ήταν η Γενική Γραμματεία της Επιτροπής, η οποία είναι κυρίως αρμόδια για τον συντονισμό της διαδικασίας και οι βασικές ΓΔ (ήτοι ECFIN, EMPL, GROW).

20 Οι ελεγκτικές εργασίες μας είχαν ολοκληρωθεί πριν από την έξαρση της νόσου COVID-19 και επομένως η παρούσα έκθεση δεν λαμβάνει υπόψη τις εξελίξεις πολιτικής και τυχόν άλλες αλλαγές που έλαβαν χώρα ως αντίδραση στην πανδημία.

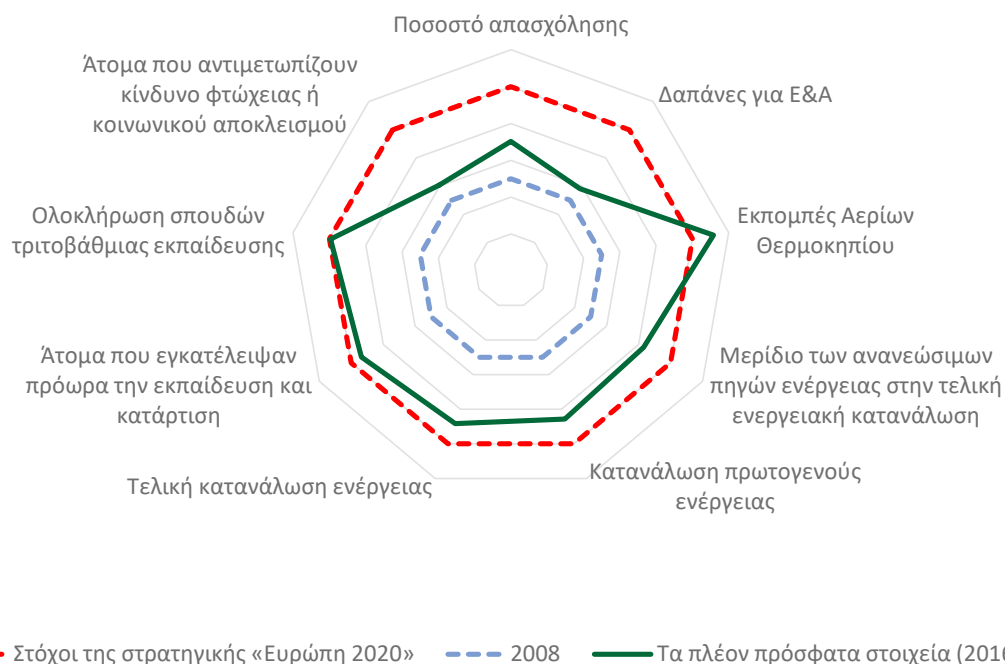
Παρατηρήσεις

Γενική πρόοδος προς την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»

Έξι από τους οκτώ στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» είναι πιθανό να επιτευχθούν, ενώ θεωρείται απίθανο για τους στόχους για τη μείωση της φτώχειας και την Ε&Α

21 Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» καθορίζει οκτώ στόχους για τα κράτη μέλη. Η πρόοδος προς την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» είναι εν γένει θετική για το σύνολο της ΕΕ και ανάμικτη στα διάφορα κράτη μέλη (βλέπε [παράρτημα V](#)). Σε επίπεδο ΕΕ, οι στόχοι στους τομείς της απασχόλησης, της ενέργειας και της εκπαίδευσης αναμένεται να επιτευχθούν το 2020. Ωστόσο, η πρόοδος ως προς τους στόχους για τη μείωση της φτώχειας έχει επηρεαστεί από την οικονομική κρίση του 2008 και η πρόοδος στα κράτη μέλη ως προς τους στόχους στους τομείς της έρευνας και της ανάπτυξης (Ε&Α) ήταν περιορισμένη (βλέπε [γράφημα 1](#) και [παράρτημα V](#)).

Γράφημα 1 – Δείκτες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» που χρησιμοποιήθηκαν για τη μέτρηση της προόδου προς την επίτευξη των τιμών-στόχου την περίοδο 2008-2018

Σημ.: Για τη μέτρηση της προόδου προς την κατεύθυνση της αύξησης της ενεργειακής απόδοσης κατά 20 % χρησιμοποιούνται δύο δείκτες μέτρησης της πρωτογενούς και της τελικής κατανάλωσης ενέργειας.

Πηγή: Eurostat.

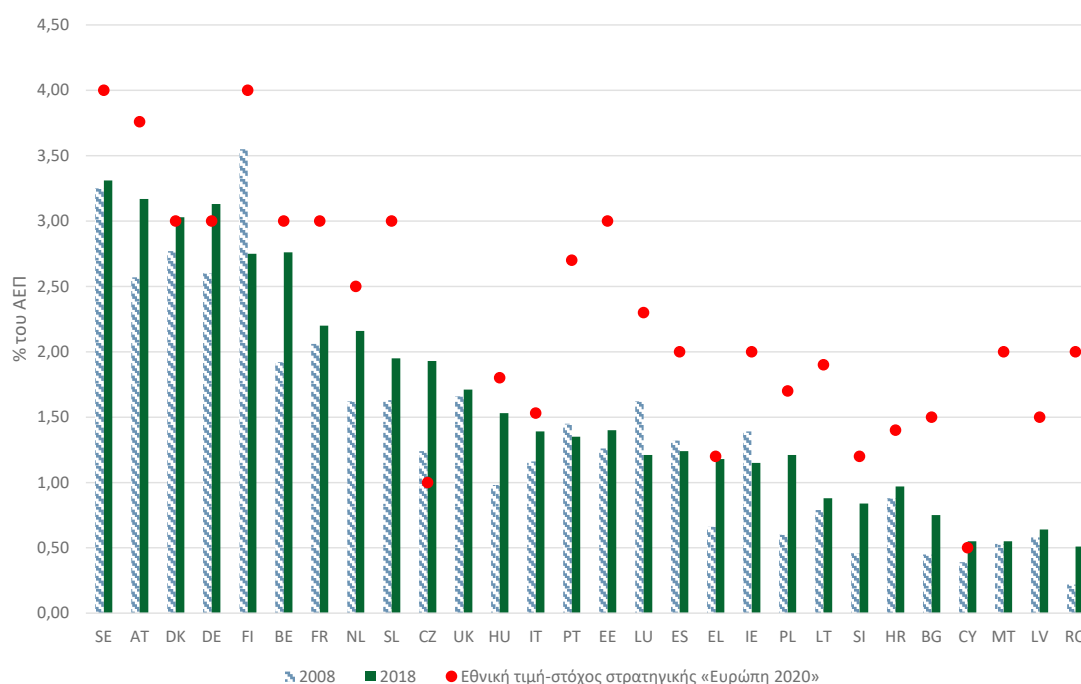
22 Ο αριθμός των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού αυξήθηκε τα χρόνια αμέσως μετά την κρίση (από 116 εκατομμύρια το 2008 σε 122 εκατομμύρια το 2012) και άρχισε να μειώνεται μετά το 2012 σε συμφωνία και με την ανάκαμψη της γενικής οικονομίας (από 122 εκατομμύρια το 2012 σε 109,2 εκατομμύρια το 2018)¹⁴. Ωστόσο, ο στόχος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» ήταν η απαλλαγή 20 εκατομμυρίων ανθρώπων από τη φτώχεια ή τον κοινωνικό αποκλεισμό σε σύγκριση με το επίπεδο αναφοράς του 2008, ώστε ο αριθμός να έχει μειωθεί στα 96,1 εκατομμύρια έως το 2020.

23 Όσον αφορά τον τομέα «Ε&Α», ο στόχος που τέθηκε το 2000 στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισαβόνας ήταν να αυξηθούν οι δαπάνες για Ε&Α σε 3 % του ΑΕΠ σε κάθε κράτος μέλος και μέχρι το 2010 η ΕΕ να έχει καταστεί η πλέον ανταγωνιστική και

¹⁴ Το 2008 ήταν η αρχική περίοδος αναφοράς βάσει της οποίας τέθηκαν οι στόχοι.

δυναμική οικονομία της γνώσης. Ο στόχος αυτός δεν επιτεύχθηκε ποτέ. Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» όρισε τον ίδιο στόχο του 3 %, αυτή τη φορά για την ΕΕ στο σύνολό της, επιτρέποντας στα κράτη μέλη να καθορίσουν δικούς τους εθνικούς στόχους. Οι εθνικοί στόχοι διαφέρουν σημαντικά, όπως φαίνεται στο [γράφημα 2](#).

Γράφημα 2 – Δαπάνες για την έρευνα και την ανάπτυξη (Ε&Α) το 2008 και το 2018 και στόχος για την Ε&Α της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» ανά κράτος μέλος

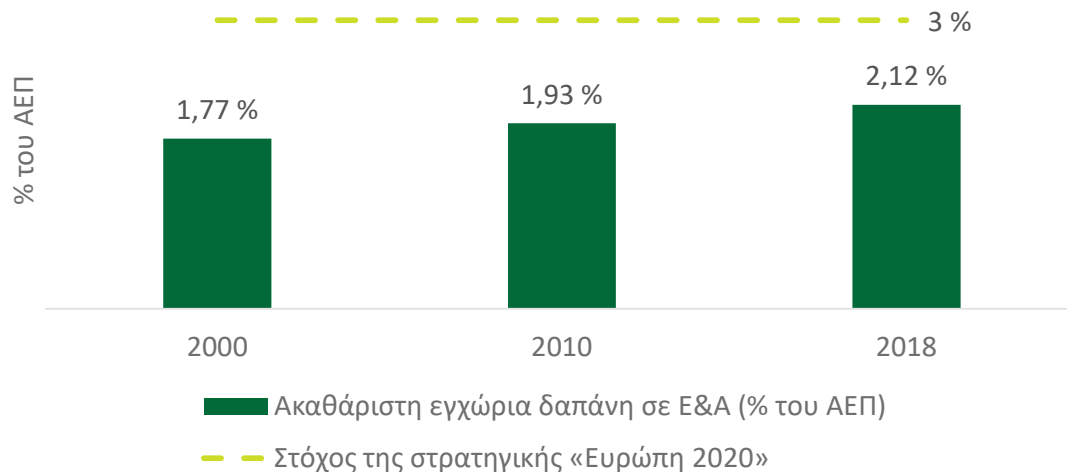

Πηγή: ΕΕΣ βάσει στοιχείων της Eurostat· πίνακας «Intramural R&D expenditure (GERD) by sectors of performance [rd_e_gertot]», 31 Ιανουαρίου 2020.

Σημ.: Η τιμή-στόχος για την Ε&Α στην Τσεχία αφορά αποκλειστικά τις δημόσιες δαπάνες σε Ε&Α (https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Archive:Europe_2020_indicators_-_research_and_development).

24 Τη δεκαετία 2000-2010, το επίπεδο αυξήθηκε σε 1,93 % του ΑΕΠ, σημειώνοντας αύξηση μόλις 0,16 εκατοσטיαίων μονάδων. Τα επόμενα οκτώ έτη της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», οι δαπάνες αυξήθηκαν στο 2,12 % του ΑΕΠ το 2018, σημειώνοντας περαιτέρω αύξηση μόλις 0,19 εκατοσטיαίων μονάδων (βλέπε [γράφημα 3](#)).

Γράφημα 3 – Ακαθάριστες εγχώριες δαπάνες για Ε&Α στην ΕΕ των 28 (ως ποσοστό του ΑΕΠ)

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Eurostat.

Η Επιτροπή δεν διατύπωσε επαρκείς συστάσεις για την αντιμετώπιση της φτώχειας και της έρευνας σε ορισμένα κράτη μέλη

25 Μεταξύ του 2011 και του 2016, η Επιτροπή εξέδωσε ΣΑΧ ειδικά για την αντιμετώπιση της φτώχειας για 14 κράτη μέλη. Ωστόσο, από την ανάλυσή μας προκύπτει ότι υπήρχαν περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν κινήθηκε αναλόγως μόλις η κατάσταση επιδεινώθηκε. Παραδείγματος χάριν, από τον [πίνακα 2](#) προκύπτει ότι το 2016 δεν εκδόθηκαν ειδικές για τη φτώχεια ΣΑΧ για 11 από τα 18 κράτη μέλη στα οποία ο αριθμός των ατόμων που ζουν σε συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού αυξήθηκε (σε διαφορετικούς βαθμούς) σε σύγκριση με τα προ της κρίσης επίπεδα.

Πίνακας 2 - Κράτη μέλη για τα οποία δεν εκδόθηκαν το 2016 ειδικές ανά χώρα συστάσεις σχετικά με τη μείωση της φτώχειας

Κράτη μέλη*	Πλήθος ατόμων	Ποσοστιαίες μονάδες
BE	+ 145 000	+ 0,4
CY	+ 53 000	+ 4,1
DK	+ 119 000	+ 1,6
FI	+ 17 000	- 0,1**
FR	+ 390 000	0,0
LU	+ 24 000	+ 3,5
MT	+ 18 000	+ 3,7
NL	+ 319 000	+ 1,6
PT	+ 106 000	+ 1,5
SE	+ 224 000	+ 0,8
UK	+ 1 202 000	+ 0,9

* Η Ελλάδα δεν συμπεριλαμβάνεται, δεδομένου ότι το 2016 η χώρα δεν υπέκειτο στη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, καθώς υπαγόταν στο τρίτο πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής (2015-2018).

** Παρά τη μικρή μείωση σε εκατοστιαίες μονάδες των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού στη Φινλανδία, η χώρα συμπεριλήφθηκε στον ανωτέρω πίνακα, καθώς σημειώθηκε αύξηση του αριθμού των ατόμων αυτών (πρωταρχικός δείκτης για τη στρατηγική «Ευρώπη 2020»).

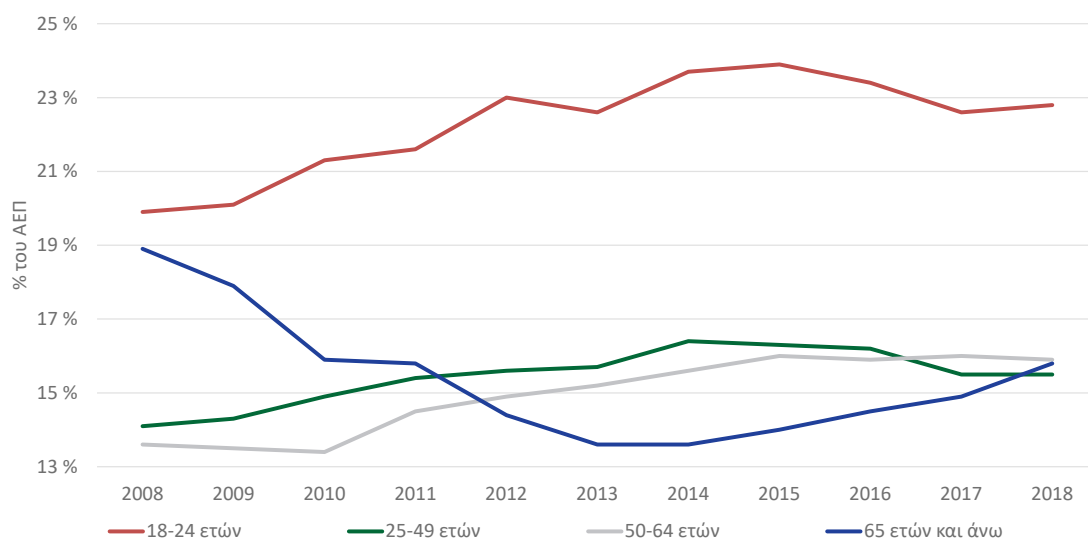
Πηγή: Στοιχεία της Eurostat για τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Βάση δεδομένων CESAR της Επιτροπής σχετικά με την κατηγοριοποίηση των ΣΑΧ.

26 Η Επιτροπή εξέδωσε σειρά συστάσεων ανά χώρα για τη μείωση της φτώχειας σε τομείς όπως η απασχόληση, η απόκτηση δεξιοτήτων, η διά βίου μάθηση, η παιδική μέριμνα και η ένταξη πρώην περιθωριοποιημένων πολιτών στην αγορά εργασίας. Ωστόσο, κατά την άποψή μας, τόσο ο στόχος που έχει τεθεί στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» όσο και ο αντίκτυπος της οικονομικής κρίσης στον ρυθμό προόδου θα δικαιολογούσαν την έκδοση περισσότερων ΣΑΧ με εστίαση σε μέτρα για την άμεση μείωση της φτώχειας.

27 Για την αντιμετώπιση των υψηλών επιπέδων ανεργίας, η Επιτροπή θέσπισε σειρά σημαντικών μέτρων που χρηματοδοτούνται μέσω του προϋπολογισμού της ΕΕ, όπως μέτρα που στοχεύουν σε περιφέρειες με υψηλά ποσοστά ανεργίας των νέων. Παρά τις προσπάθειες αυτές, μεταξύ 2008 και 2018, η συχνότητα εμφάνισης της

φτώχειας, όπως μετράται από τον δείκτη «κίνδυνος φτώχειας», διέφερε αισθητά μεταξύ διαφορετικών ηλικιακών ομάδων. Ο κίνδυνος της φτώχειας αυξήθηκε σημαντικά για την ηλικιακή ομάδα 18-24 και μειώθηκε σημαντικά για τη γενιά άνω των 65 ετών. Ως εκ τούτου, το χάσμα της φτώχειας μεταξύ των εν λόγω δύο ηλικιακών ομάδων ανήλθε σε 7,0 εκατοστιαίες μονάδες το 2018, σε σύγκριση με τη μόλις 1,0 εκατοστιαία μονάδα το 2008¹⁵ (βλέπε [γράφημα 4](#)). Η Eurostat ορίζει τον δείκτη ως το ποσοστό των ατόμων με ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα κάτω από το όριο του κινδύνου φτώχειας, το οποίο ορίζεται στο 60 % του εθνικού ισοδύναμου διάμεσου εισοδήματος (μετά τις κοινωνικές παροχές)¹⁶.

Γράφημα 4 – Άτομα που διατρέχουν κίνδυνο εισοδηματικής φτώχειας, ανά ηλικιακή ομάδα στην ΕΕ των 27, 2008-2017 (ποσοστό του συνολικού πληθυσμού)

Πηγή: ΕΕΣ βάσει στοιχείων της Eurostat, «At-risk-of-poverty rate by poverty threshold, age and sex» έρευνες του EU-SILC και του ECHP [ilc_li02], όπως επικαιροποιήθηκαν στις 31 Ιανουαρίου 2020.

¹⁵ Βλέπε επίσης IMF Staff Discussion Note, *Inequality and poverty across generations in the EU*, Ιανουάριος 2018.

¹⁶ <https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=tessi012&language=en>.

28 Μια σειρά από πρόσφατες εξελίξεις που ανέκυψαν κατά τον χρόνο του ελέγχου εξακολουθούν να επιβεβαιώνουν την εστίαση σε θέματα απασχόλησης και φτώχειας:

- ο το 2017 εγκρίθηκε ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων, ο οποίος περιλαμβάνει 20 αρχές που εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή¹⁷.
- ο στο πλαίσιο των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) του ΟΗΕ για το 2030, οι ηγέτες της ΕΕ έχουν δεσμευθεί να μειώσουν τουλάχιστον κατά το ήμισυ το ποσοστό των ατόμων που ζουν σε συνθήκες φτώχειας υπό όλες τις μορφές της, πέραν των άλλων στόχων βιωσιμότητας (κλιματική αλλαγή)¹⁸.
- ο στο πρόγραμμά της για την Ευρώπη, η Πρόεδρος της Επιτροπής δήλωσε ότι επιθυμεί τον «συνδυασμό του “κοινωνικού τομέα” και της “αγοράς”» προτείνοντας ένα «σχέδιο δράσης για την πλήρη εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων», καθώς και ότι το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο έπρεπε να επαναπροσδιοριστεί «ως μέσο που να ενσωματώνει τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών»¹⁹.

29 Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο έχει τη δυνατότητα να καταστεί σημαντική διαδικασία συντονισμού των πολιτικών ούτως ώστε να υιοθετηθεί μια πολυδιάστατη προσέγγιση για τη μείωση της φτώχειας και ειδικότερα: εξασφαλίζοντας επαρκή δημοσιονομικά αποθέματα για την παροχή στήριξης τόσο κατά τη διάρκεια μιας κρίσης όσο και για το διάστημα αμέσως μετά· υποβάλλοντας συστάσεις σε όλες τις χώρες όπου τα επίπεδα φτώχειας είναι υψηλά ή έχουν επιδεινωθεί· και ενισχύοντας περαιτέρω τη σχέση μεταξύ των ΣΑΧ και της δημοσιονομικής στήριξης για την προώθηση μεταρρυθμίσεων.

30 Όσον αφορά την έρευνα και την ανάπτυξη, διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή δεν είχε απευθύνει ΣΑΧ σε κάθε κράτος μέλος που υστερούσε ως προς την επίτευξη των εθνικών στόχων του για τις δαπάνες στον εν λόγω τομέα. Παραδείγματος χάριν, δεν

¹⁷ Σύσταση της Επιτροπής σχετικά με τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, C(2017) 2600 final, 26 Απριλίου 2017.

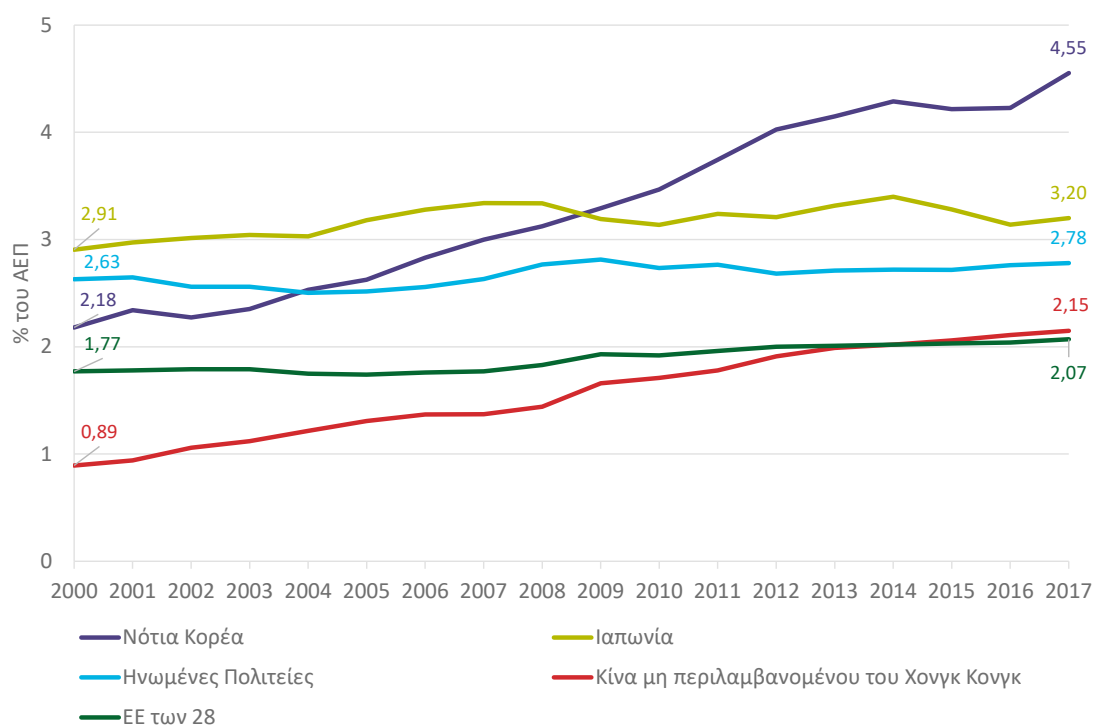
¹⁸ Ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ «Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development», A/RES/70/1, 25 Σεπτεμβρίου 2015.

¹⁹ Πολιτικές κατευθύνσεις για την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2019-2024 «Μια Ένωση που επιδιώκει περισσότερα – Το πρόγραμμά μου για την Ευρώπη» από την Πρόεδρο Ursula von der Leyen κατά το στάδιο της υποψηφιότητάς της, σ. 9.

διατυπώθηκαν σχετικές ΣΑΧ για 17 κράτη μέλη το 2017 (βλέπε [πίνακα 3](#) στο [παράρτημα VI](#)).

31 Σε παγκόσμιο επίπεδο, η ΕΕ υστερεί σε σχέση με άλλες προηγμένες οικονομίες, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Ιαπωνία και η Νότια Κορέα. Η Κίνα καλύπτει με γοργούς ρυθμούς το χαμένο έδαφος σε ό,τι αφορά την Ε&Α (βλέπε [γράφημα 5](#)). Υπό τις τρέχουσες αυτές συνθήκες του αυξημένου ανταγωνισμού από άλλους παγκόσμιους παράγοντες, πρέπει να γίνουν περισσότερα στον τομέα αυτό εντός και εκτός του πλαισίου του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Ενώ τα κράτη μέλη διατήρησαν τις δημόσιες δαπάνες τους για την Ε&Α, ο επιχειρηματικός τομέας υστερεί σε σχέση με τις δαπάνες αυτές παρότι είναι ο τομέας με το μεγαλύτερο δυναμικό να σημειώσει πρόοδο στο μέλλον²⁰.

Γράφημα 5 – Δαπάνες στην Ε&Α ως ποσοστό του ΑΕΠ για την ΕΕ σε σύγκριση με άλλους παγκόσμιους παράγοντες

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Eurostat.

²⁰ Βλέπε γράφημα 2 στη σελίδα 4 των στρατηγικών σημειωμάτων του ESPC, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τεύχος 6/2015.

Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο έχει αρχίσει να στρέφει την εστίασή του στους ΣΒΑ

32 Η Επιτροπή έχει αρχίσει να παρακολουθεί την πρόοδο των εθνικών πολιτικών για την επίτευξη των ΣΒΑ με τη συμπερίληψη ενός νέου παραρτήματος («Ε»), στο οποίο παρουσιάζεται στατιστική αξιολόγηση των τάσεων όσον αφορά τους ΣΒΑ στα κράτη μέλη κατά τη διάρκεια της τελευταίας πενταετίας, βάσει του συνόλου δεικτών της Eurostat για τους ΣΒΑ στην ΕΕ. Η Επιτροπή έχει επίσης αρχίσει να εκδίδει ΣΑΧ που αναφέρονται στους ΣΒΑ. Οι εν λόγω προσφάτως εκδοθείσες ΣΑΧ δεν καλύφθηκαν στο πλαίσιο των ελεγκτικών εργασιών μας.

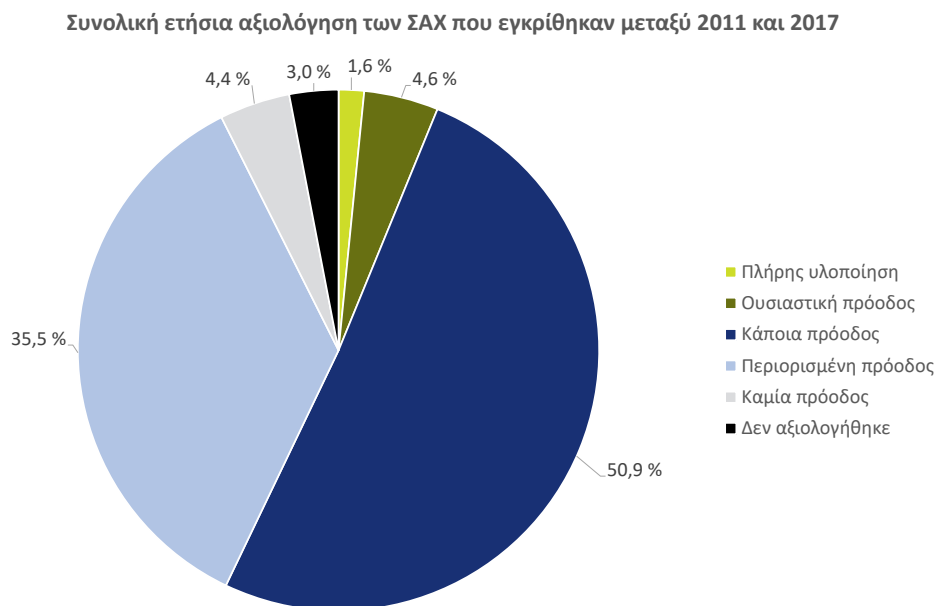
33 Ομοίως, εντοπίσαμε, σε περιορισμένο βαθμό, περιπτώσεις κατά τις οποίες οι εκθέσεις ανά χώρα επισημαίνουν θέματα που άπτονται του κράτους δικαίου, όπως η δικαστική ανεξαρτησία, η διαφθορά, η σύγκρουση συμφερόντων και η ελευθερία των μέσων ενημέρωσης. Πρόκειται για θετικά παραδείγματα που αναδεικνύουν τη συμβολή του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου στο κράτος δικαίου.

Το ποσοστό των κρατών μελών στα οποία σημειώνεται πλήρης ή ουσιαστική υλοποίηση των ΣΑΧ είναι χαμηλό και η παρακολούθηση από την Επιτροπή δεν είναι πάντοτε πλήρης

Για άνω των δύο τρίτων των ΣΑΧ έχει σημειωθεί τουλάχιστον «κάποια πρόοδος» ως προς την υλοποίηση, αλλά το ποσοστό πλήρους ή ουσιαστικής υλοποίησης των ΣΑΧ από τα κράτη μέλη είναι χαμηλό

34 Η Επιτροπή έχει συγκροτήσει εσωτερική βάση δεδομένων που καλείται «CESAR», στην οποία περιλαμβάνονται οι αξιολογήσεις που καταρτίζουν διάφορες ΓΔ σχετικά με το επίπεδο υλοποίησης των ΣΑΧ. Σύμφωνα με τη CESAR, κατά την περίοδο 2011-2017, το 1,6 % των ΣΑΧ ταξινομήθηκε ως «πλήρως υλοποιηθείσες» εντός ενός έτους από την έκδοσή τους, ενώ «ουσιαστική πρόοδος» επιτεύχθηκε για το 4,6 % των συστάσεων (βλέπε [γράφημα 6](#) και [πλαίσιο 3](#)). Η πλειονότητα των ΣΑΧ κατατάσσεται στην κατηγορία «κάποια πρόοδος» (50,9 %) ή στην κατηγορία «περιορισμένη πρόοδος» (35,5 %). Συχνά, οι ΣΑΧ ταξινομούνται στην κατηγορία «κάποια πρόοδος» όταν έχουν εγκριθεί μέτρα ή μεταρρυθμίσεις από εθνικά κοινοβούλια ή βάσει υπουργικών αποφάσεων.

Γράφημα 6 – Ετήσιες αξιολογήσεις της κατάστασης υλοποίησης των ΣΑΧ

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της βάσης δεδομένων CESAR της Επιτροπής.

35 Μολονότι πρόκειται για σημαντική πρόοδο όσον αφορά την υλοποίηση των ΣΑΧ, η αξιολόγηση της Επιτροπής ορθώς θεωρεί ότι μένει να γίνουν ακόμη πολλά από τα κράτη μέλη. Αυτό σημαίνει ότι, ενώ το Ευρωπαϊκό Εξαμήνο παρέχει μια καλή πλατφόρμα συντονισμού για την παρακολούθηση της προόδου, τα κράτη μέλη δεν υλοποίησαν επαρκώς τις ΣΑΧ προκειμένου να αντιμετωπίσουν τα διαρθρωτικά ζητήματα που εντοπίζονται.

Πλαίσιο 3

Επίπεδα υλοποίησης όπως ορίζονται από την Επιτροπή

Στην αρχή του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου το 2011, η αξιολόγηση των ΣΑΧ πραγματοποιούνταν με βάση τις εξής τρεις κατηγορίες αξιολόγησης: «καμία πρόοδος», «μερική υλοποίηση» και «πλήρης υλοποίηση». Μετά από τους δύο πρώτους κύκλους του Εξαμήνου, οι κατηγορίες αξιολόγησης αναλύθηκαν περαιτέρω και αυξήθηκαν σε πέντε: «καμία πρόοδος», «περιορισμένη πρόοδος», «κάποια πρόοδος», «ουσιαστική πρόοδος» και «πλήρης υλοποίηση».

«Κάποια πρόοδος» σημειώνεται όταν ένα κράτος μέλος έχει θεσπίσει μέτρα τα οποία ανταποκρίνονται εν μέρει στη ΣΑΧ ή/και που υλοποιούν τη ΣΑΧ, αλλά χρειάζονται ακόμη σημαντικές εργασίες για την πλήρη υλοποίησή της, εφόσον λίγα μόνο μέτρα έχουν εφαρμοστεί ήδη. Παραδείγματος χάριν, έχει ή έχουν

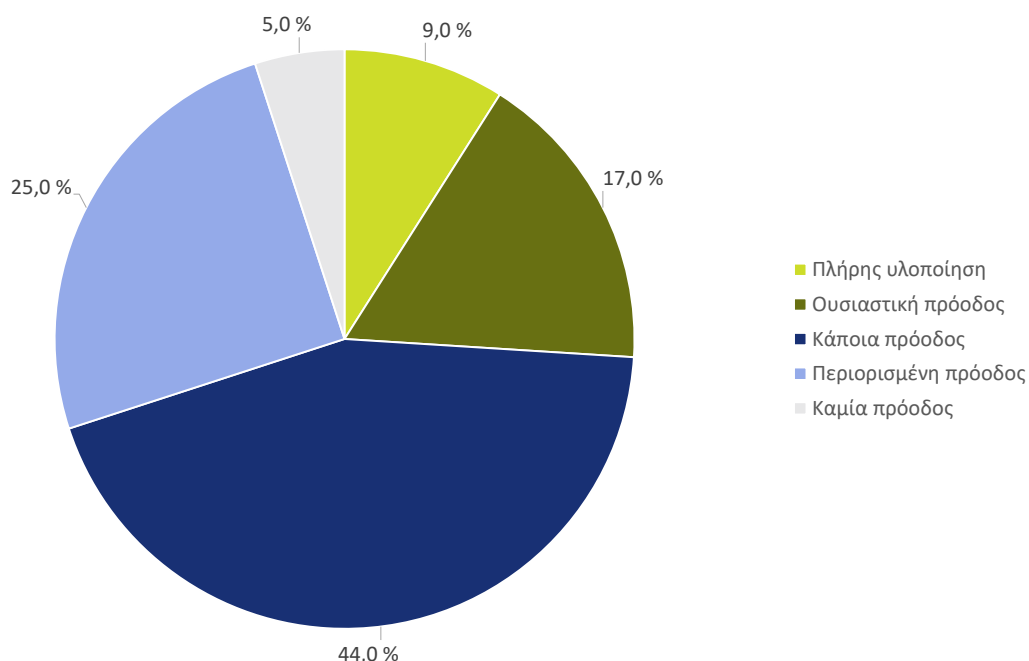
θεσπίζεται μέτρο ή μέτρα από το εθνικό κοινοβούλιο ή με υπουργική απόφαση, αλλά δεν έχουν ληφθεί εκτελεστικές αποφάσεις.

Με την «περιορισμένη πρόοδο» περιγράφεται η κατάσταση κατά την οποία ένα κράτος μέλος ανακοίνωσε ορισμένα μέτρα με τα οποία ωστόσο η ΣΑΧ υλοποιείται μόνο σε περιορισμένο βαθμό ή/και υπέβαλε νομοθετικές πράξεις στο κυβερνητικό ή νομοθετικό όργανο οι οποίες όμως δεν έχουν ακόμη εκδοθεί, ενώ χρειάζονται περαιτέρω σημαντικές μη νομοθετικές εργασίες για την εφαρμογή της ΣΑΧ ή υπέβαλε μη νομοθετικές πράξεις, οι οποίες δεν συνοδεύτηκαν ωστόσο από τις απαραίτητες εκτελεστικές πράξεις ώστε να υλοποιηθούν οι ΣΑΧ.

36 Τον Μάιο του 2017, η Επιτροπή δρομολόγησε μια πολυετή αξιολόγηση, στο πλαίσιο της οποίας εξετάζεται η υλοποίηση των ΣΑΧ σε βάθος περισσότερου χρόνου. Η πολυετής αξιολόγηση καλύπτει τις ΣΑΧ εκείνες που βρίσκονται υπό εξέταση αλλά για την υλοποίηση των οποίων έχει χρειαστεί περισσότερο από ένα έτος. Κατά την περίοδο 2011-2018, η πολυετής αξιολόγηση κατέδειξε ότι το 9 % των ΣΑΧ θα μπορούσαν να αξιολογηθούν ως «πλήρως υλοποιηθείσες», ενώ «ουσιαστική πρόοδος» επιτεύχθηκε στο 17 % (βλέπε [γράφημα 7](#)).

Γράφημα 7 – Πολυετείς αξιολογήσεις της κατάστασης υλοποίησης των ΣΑΧ

Συνολική πολυετής αξιολόγηση των ΣΑΧ που εγκρίθηκαν μεταξύ 2011 και 2018

Πηγή: ΕΕΣ, Πολυετής αξιολόγηση βάσει της ανακοίνωσης της Επιτροπής « Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 2019: ειδικές ανά χώρα συστάσεις», COM(2019) 500 final της 5.6.2019.

37 Εάν ένα κράτος μέλος, μετά τη λήξη της προθεσμίας, δεν έχει ανταποκριθεί επαρκώς σε σύσταση πολιτικής εκ μέρους του Συμβουλίου ή έχει αναπτύξει πολιτικές αντίθετες προς τη σύσταση, η Επιτροπή δύναται να εκδώσει προειδοποίηση πολιτικής²¹. Επιπλέον, η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα να προβεί σε περαιτέρω συστάσεις που περιλαμβάνουν συγκεκριμένα μέτρα όταν τα κράτη μέλη δεν υλοποιούν τις ΣΑΧ²². Για το δείγμα των ΣΑΧ που ελέγχθηκε, η Επιτροπή δεν έχει συστήσει κανένα συγκεκριμένο μέτρο, παρόλο που υπήρχαν ΣΑΧ που επαναλαμβάνονταν επί σειρά ετών εξαιτίας της αργής ή μερικής υλοποίησής τους σε επίπεδο κράτους μέλους.

Η Επιτροπή δεν τεκμηριώνει πλήρως την παρακολούθηση στην οποία υποβάλλει την υλοποίηση των ΣΑΧ

38 Αξιολογήσαμε τις πληροφορίες που καταχωρίζονταν στη CESAR, προκειμένου να προσδιορίσουμε την ποιότητα και την αξιοπιστία της διαδικασίας παρακολούθησης, η οποία αποτελεί τη βάση για τις εκθέσεις της Επιτροπής. Διαπιστώσαμε ότι οι αρμόδιες ΓΔ, σε ορισμένες περιπτώσεις που προσδιορίστηκαν στο δείγμα μας (19 από τις 202 πολυετείς αξιολογήσεις), δεν καταχώριζαν τις αξιολογήσεις τους στη CESAR ή δεν είχαν συμπεριλάβει πληροφορίες για ορισμένες συνιστώσες των ΣΑΧ (οι συνιστώσες των ΣΑΧ είναι επιμέρους τμήματα στα οποία υποδιαιρείται μια ΣΑΧ). Η CESAR αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για την παρακολούθηση της υλοποίησης των ΣΑΧ, αλλά για τη μεγαλύτερη δυνατή χρησιμότητά της είναι σημαντική η πληρότητα των πληροφοριών.

39 Από την από μέρους μας επισκόπησή της παρακολούθησης της υλοποίησης των ΣΑΧ σε επόμενες εκθέσεις ανά χώρα και σε άλλες εκθέσεις της Επιτροπής προκύπτει ότι συχνά πραγματοποιούνται αναταξινομήσεις των συνιστωσών των ΣΑΧ. Καθίσταται έτσι δυσχερής η διαχρονική σύγκριση του ποσοστού προόδου ή υλοποίησης.

40 Παρόλο που η CESAR είναι μια εσωτερική βάση δεδομένων της Επιτροπής και δεν ενδείκνυται για δημοσίευση, και παρότι η Επιτροπή δημοσιεύει πολυετή επισκόπηση, δεν υπάρχει ενοποιημένη βάση δεδομένων η οποία να είναι δημοσίως διαθέσιμη για εύκολη ανάκτηση των ΣΑΧ για όλα τα έτη και της αντίστοιχης κατάστασης υλοποίησής τους σε διαφορετικά έτη.

²¹ Άρθρο 121, παράγραφος 4, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

²² Βλέπε άρθρο 2-α, παράγραφος 3, στοιχείο α), του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1466/97.

Ανεπαρκής σύνδεση μεταξύ των δαπανών του προϋπολογισμού της ΕΕ και της υλοποίησης των ΣΑΧ

41 Σύμφωνα με τις κοινές διατάξεις για τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ)²³, η χρήση των κονδυλίων αυτών πρέπει να συνδέεται με τους στόχους του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και, ειδικότερα, με τις ΣΑΧ. Μελέτη που εκπονήθηκε για λογαριασμό της Επιτροπής το 2018²⁴ δείχνει τον βαθμό στον οποίο τα ΕΔΕΤ έχουν συμβάλει στην υλοποίηση των ΣΑΧ (βλέπε [πλαίσιο 4](#)).

Πλαίσιο 4

Αποσπάσματα από βασικά πορίσματα σχετικά με τη στήριξη από τα ΕΔΕΤ για την υλοποίηση των ΣΑΧ για την περίοδο 2012-2015

- ο Περίπου 240 από τα 281 δισεκατομμύρια ευρώ του ΕΤΠΑ, του ΕΚΤ και του ΤΣ διατέθηκαν για τις σχετικές με κάποιο ταμείο ΣΑΧ / διαρθρωτικές προκλήσεις. Με άλλα λόγια, το 85,1 % της συνολικής χρηματοδότησης των ταμείων αυτών συμβάλλει στην κάλυψη των ειδικών ανά ταμείο ΣΑΧ / διαρθρωτικών προκλήσεων (τμήμα 6.2.1, παράγραφος 2, σ. 124).
- ο Τα κράτη μέλη διέθεσαν μεταξύ 38 % (π.χ. Γερμανία) και 100 % (π.χ. Λετονία και Λουξεμβούργο) από τα οικεία κονδύλια των ΕΔΕΤ για την υλοποίηση των ΣΑΧ (ενότητα 6.2.1., παράγραφος 5, σ. 124).
- ο Οι συνδέσεις μεταξύ των εγγράφων προγραμματισμού και των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων τείνουν να είναι ασαφείς και γενικευμένες. Οι συμφωνίες εταιρικής σχέσης και τα επιχειρησιακά προγράμματα δεν εξηγούν τον τρόπο με τον οποίο τα κονδύλια θα στηρίξουν την υλοποίηση, τους στόχους και το χρονοδιάγραμμά τους (ενότητα 6.2.1, παράγραφος 6, σ. 124).

²³ Άρθρα 15 και 96 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006.

²⁴ Έκθεση που συνέταξε η Ismeri Europa για λογαριασμό της Επιτροπής, με τίτλο « Support of European Structural and Investment (ESI) Funds to the implementation of the Country Specific Recommendations and to structural reforms in Member States », 2018.

- Από τα στοιχεία προκύπτει ότι τα κονδύλια χρησιμοποιούνται για τη δρομολόγηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και συμβάλλουν στην υλοποίηση των ΣΑΧ. Ωστόσο, τα εν λόγω στοιχεία δεν αρκούν για να αξιολογηθεί κατά πόσον οι μέχρι σήμερα παρεμβάσεις ήταν πρόσφορες ή κατά πόσον τα αποτελέσματά τους συμβάλλουν στην επίτευξη των απαιτούμενων αλλαγών (ενότητα 6.2.2., σημείο 4, σ. 125).

42 Οι προσπάθειες για τη στήριξη της εφαρμογής διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων μέσω οικονομικών κινήτρων από τον προϋπολογισμό της ΕΕ ξεκινούν ήδη από τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών του 1997 (σε σχέση με τις μεταρρυθμίσεις της αγοράς εργασίας). Όλες οι σχετικές ΣΑΧ έχουν ληφθεί υπόψη στον προγραμματισμό των ΕΔΕΤ για την περίοδο 2014-2020 στο πλαίσιο εκ των προτέρων αιρεσιμοτήτων ή/και στοχευμένων επενδύσεων. Από το 2016, οι εκθέσεις ανά χώρα παρέχουν πληροφόρηση σχετικά με τη συμβολή του προϋπολογισμού της ΕΕ στην αντιμετώπιση διαρθρωτικών προκλήσεων. Δεδομένου ότι η υλοποίησή τους βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη, θα χρειαστεί περισσότερος χρόνος μέχρις ότου να αξιολογηθούν τα αποτελέσματα αυτών των επενδύσεων.

43 Σε γνώμη που δημοσιεύσαμε σχετικά με τις κοινές διατάξεις για τα ταμεία της πολιτικής συνοχής²⁵, διατυπώσαμε συστάσεις σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η στήριξη του προϋπολογισμού της ΕΕ για την υλοποίηση των ΣΑΧ θα μπορούσε να είναι αποτελεσματικότερη στο μέλλον. Ειδικότερα, συστήσαμε οι ΣΑΧ να είναι σαφείς, μονοσήμαντες και λειτουργικές, ώστε να αξιοποιούνται κατάλληλα οι διατάξεις που προβλέπονται στο άρθρο 15 του σχεδίου κανονισμού περί κοινών διατάξεων (ΚΚΔ). Επίσης, συστήσαμε στην Επιτροπή να ενσωματώσει διατάξεις για την αξιολόγηση της εκπλήρωσης των κριτηρίων σύμφωνα με τις σχετικές ανά χώρα συστάσεις, σε σχέση με τα άρθρα 11, παράγραφος 2, και 11, παράγραφος 4, του σχεδίου ΚΚΔ.

44 Η Υπηρεσία Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων (SRSS) συστάθηκε τον Ιούλιο του 2015 προκειμένου να παράσχει τεχνική βοήθεια στα κράτη μέλη όσον αφορά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεών τους.

²⁵ Γνώμη 6/2018 του ΕΕΣ σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Διαχείριση των Συνόρων και των Θεωρήσεων· σημεία 31 έως 34 και σύσταση 4, σημεία 36 έως 39, και σύσταση 9.

Το 2017 η Επιτροπή πρότεινε τη θέσπιση οικονομικών κινήτρων για την προώθηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων²⁶ και το 2018 πρότεινε 25 δισεκατομμύρια ευρώ στο πλαίσιο του ΠΔΠ για την περίοδο 2021-2027 ως μέρος ενός νέου προγράμματος στήριξης των μεταρρυθμίσεων. Κατά τον χρόνο του ελέγχου, η πρόταση της Επιτροπής βρισκόταν στο στάδιο της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας· η ενσωμάτωση του προτεινόμενου προγράμματος στήριξης των μεταρρυθμίσεων θα μπορούσε να συμβάλει στην αύξηση των ποσοστών υλοποίησης των ΣΑΧ.

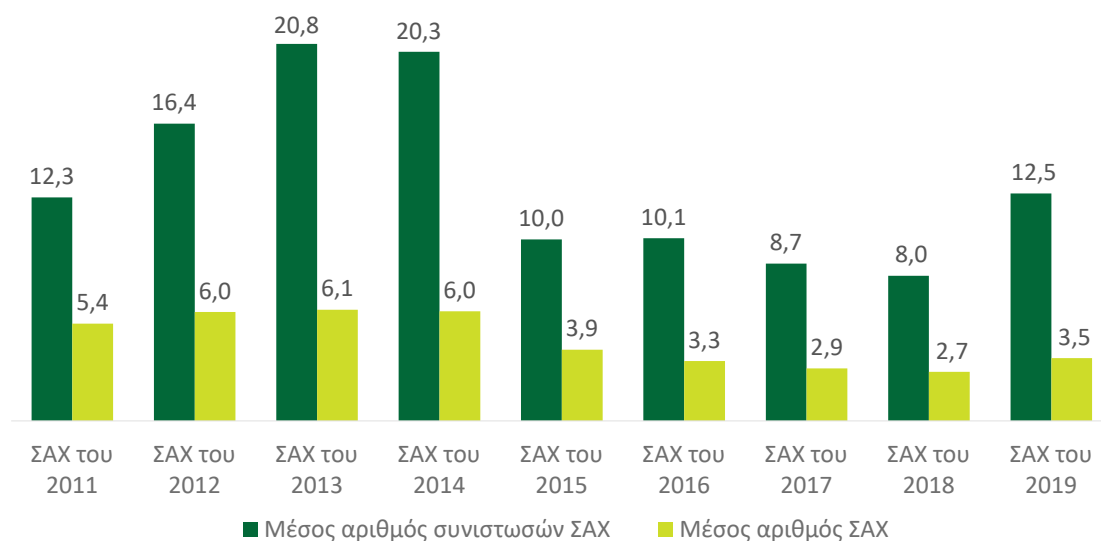
Οι ΣΑΧ καλύπτουν τους σχετικούς κινδύνους χωρίς να εξηγούν επαρκώς τους λόγους για τους οποίους θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε ορισμένες μεταρρυθμίσεις έναντι άλλων

Ο αριθμός των ΣΑΧ και των συνιστωσών τους έχει μειωθεί από το 2015

45 Η απόφαση της Επιτροπής για τον εξορθολογισμό των ΣΑΧ το 2015 είχε ως αποτέλεσμα να μειωθεί ο μέσος αριθμός των συνιστωσών των ΣΑΧ για τα κράτη μέλη από 20 το 2014 σε 12,5 το 2019. Παρά την επιδιωκόμενη ενίσχυση της εστίασης των ΣΑΧ μειώνοντας τον αριθμό τους, τα τελευταία χρόνια παρατηρούμε ότι μεμονωμένες συστάσεις αναφέρονται σε σειρά μη συναφών διαστάσεων πολιτικής ή καλύπτουν ευρύ φάσμα πολιτικών (βλέπε [γράφημα 8](#) και [πλαίσιο 5](#)).

²⁶ Επιτροπή «Έγγραφο προβληματισμού σχετικά με την εμβάθυνση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης», COM(2017) 291 της 31.5.2017, σ. 24.

Γράφημα 8 – Μέσος αριθμός των ΣΑΧ και των συνιστωσών τους ανά κράτος μέλος, 2011-2019

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της βάσης δεδομένων CESAR.

Πλαίσιο 5

Παραδείγματα ανάμικτων ζητημάτων στο δείγμα ελέγχου των ΣΑΧ για το 2016

Η ΣΑΧ 3 για τις Κάτω Χώρες αναφέρεται στις μεταρρυθμίσεις του δεύτερου πυλώνα του συνταξιοδοτικού συστήματος, σε στρεβλώσεις στην αγορά στέγης, στη μεροληπτική μεταχείριση των νοικοκυριών και στη δυνατότητα έκπτωσης φόρου για τους τόκους ενυπόθηκων δανείων.

Η ΣΑΧ 2 για την Ιταλία αναφέρεται στις μεταρρυθμίσεις στη δημόσια διοίκηση, στην καταπολέμηση της διαφθοράς και στη διάρκεια των διαδικασιών στα πολιτικά δικαστήρια.

Η ΣΑΧ 2 για την Ουγγαρία αναφέρεται σε ειδικούς φόρους, στη φορολογική επιβάρυνση για τα άτομα με χαμηλά εισοδήματα, στη διαφάνεια στις δημόσιες συμβάσεις, στο πλαίσιο για την καταπολέμηση της διαφθοράς και σε περιοριστικούς κανονισμούς στους τομείς των υπηρεσιών και του λιανικού εμπορίου.

Η ΣΑΧ 3 για τη Φινλανδία αναφέρεται στις πολιτικές ανταγωνισμού στους τομείς των υπηρεσιών και του λιανικού εμπορίου, στις πολιτικές επιχειρηματικότητας και στις επενδυτικές πολιτικές, καθώς και στον διοικητικό και κανονιστικό φόρτο.

Η ΣΑΧ 2 για το Βέλγιο αναφέρεται στις πολιτικές για την αύξηση των μισθών, στις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας, στην εκπαίδευση και στην επαγγελματική κατάρτιση και ένταξη των μεταναστών.

Η ΣΑΧ 1 για την Αυστρία αναφέρεται στους δημοσιονομικούς στόχους του ΣΣΑ για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου, στη βιωσιμότητα των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των συντάξεων, καθώς και στις δημοσιονομικές ευθύνες στα διάφορα επίπεδα της κυβέρνησης.

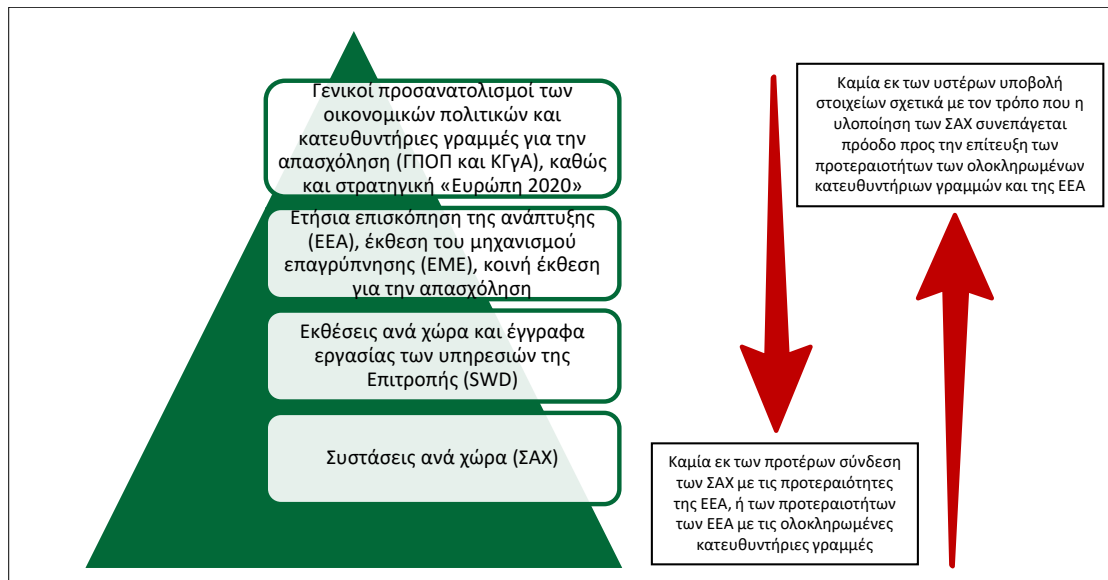
Οι ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές χρησιμεύουν για τον καθορισμό προτεραιοτήτων, αλλά η Επιτροπή δεν υποβάλλει στοιχεία σχετικά με την εφαρμογή τους

46 Διαπιστώσαμε ότι οι προτεραιότητες που καθορίζονται στις ετήσιες κατευθυντήριες γραμμές που παρέχονται στα κράτη μέλη στην ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης και τις ΣΑΧ καλύπτουν εν γένει τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών και πολιτικών (ΓΠΟΠ) και τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση (ΚΓΥΑ) (αναφερόμενα από κοινού ως ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές). Παρά τη γενική αναφορά που γίνεται στις αιτιολογικές σκέψεις των ΣΑΧ, οι επιμέρους ΣΑΧ δεν περιλαμβάνουν εκ προοιμίου οποιαδήποτε αναφορά στις προτεραιότητες της ΕΕΑ και των ολοκληρωμένων κατευθυντήριων γραμμών που προορίζονται να καλύψουν (βλέπε [γράφημα 9](#)).

47 Δεν έχει λάβει χώρα εκ των υστέρων αξιολόγηση του βαθμού στον οποίο τα κράτη μέλη κάλυψαν, κατά την υλοποίηση των ΣΑΧ και όλων των σχετικών εθνικών πολιτικών, τις προτεραιότητες που καθορίζονται στις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές, όπως απαιτείται από τον κανονισμό²⁷. Μια τέτοια εκ των υστέρων αξιολόγηση θα παρείχε πολύτιμες παρατηρήσεις σχετικά με την υλοποίηση των προτεραιοτήτων των ολοκληρωμένων κατευθυντήριων γραμμών.

²⁷ Το άρθρο 2-α, παράγραφος 2, στοιχεία α) και β), του κανονισμού αριθ. 1466/1997 προβλέπει την εποπτεία της εφαρμογής των γενικών προσανατολισμών των οικονομικών πολιτικών και την εξέταση της εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση.

Γράφημα 9 – Έλλειψη ρητής σύνδεσης και αναπληροφόρησης μεταξύ των διαφόρων διαβαθμίσεων των στόχων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου

Πηγή: ΕΕΣ.

Οι ΣΑΧ αντικατοπτρίζουν κινδύνους που εντοπίζονται στις εκθέσεις ανά χώρα, αλλά η προτεραιοποίηση που υιοθετείται δεν επεξηγείται με σαφήνεια

48 Στις εκθέσεις ανά χώρα περιλαμβάνονται οι κύριοι μακροοικονομικοί και διαρθρωτικοί κίνδυνοι και αδυναμίες που εντοπίζουν οι ομάδες ανά χώρα, και αναφέρονται στοιχεία σχετικά με τα μέτρα πολιτικής που αναλαμβάνουν να εφαρμόσουν τα κράτη μέλη. Αποτελούν γενικά άρθια βάση για τη διατύπωση των ΣΑΧ.

49 Στην αρχή κάθε ΣΑΧ, υπάρχει μια παράγραφος με αιτιολογικές σκέψεις, στις οποίες εκτίθενται οι λόγοι για τους οποίους διατυπώνεται η σύσταση. Εξετάσαμε τις αιτιολογικές σκέψεις του δείγματος των ΣΑΧ και διαπιστώσαμε ότι:

- α) δεν επεξηγούνταν η λογική βάσει της οποίας προτεραιοποιούνταν τα ζητήματα που εξετάζονταν ούτε το σκεπτικό βάσει του οποίου παραλείφθηκαν ζητήματα που είχαν προηγουμένως επισημανθεί στις εκθέσεις ανά χώρα, όπως επίσης δεν παρέχονταν εξήγηση και για την παύση ΣΑΧ προηγούμενων ετών που δεν έχουν υλοποιηθεί πλήρως·

- β) δεν γινόταν αναφορά σε επιβεβαίωση ή σε ανάληψη δέσμευσης από τα κράτη μέλη στα ΕΠΜ τους για συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις ή συστάσεις,
- γ) δεν επεξηγούνταν ο τρόπος με τον οποίο οι ΣΑΧ αλληλεπιδρούν μεταξύ τους (αν είναι δηλαδή ασυμβίβαστες ή αλληλοεξαρτώμενες).

50 Οι προτάσεις για τις ΣΑΧ διατυπώνονται στο πλαίσιο εσωτερικής διαδικασίας υπό τον συντονισμό της Γενικής Γραμματείας, και κατόπιν ανταλλαγής απόψεων με τα κράτη μέλη επί διαφόρων ζητημάτων. Παρά το γεγονός ότι η Επιτροπή διεξάγει εκτενή ανάλυση και συζητήσεις με τα κράτη μέλη, δεν εντοπίσαμε τα κριτήρια βάσει των οποίων είχε αποφασιστεί να προτεραιοποιηθούν και να καλυφθούν από τις ΣΑΧ τα συγκεκριμένα θέματα αντί άλλων. Τα κριτήρια και το σκεπτικό για την επιλογή των προτεινόμενων ΣΑΧ δεν τεκμηριώνονταν με σαφήνεια.

51 Επιπλέον, το εφικτό των ΣΑΧ εξαρτάται από την ύπαρξη ρεαλιστικού χρονοδιαγράμματος υλοποίησης. Στις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής υποδεικνύεται ότι οι ΣΑΧ πρέπει να υλοποιούνται εντός 12-18 μηνών, ωστόσο οι επιμέρους ΣΑΧ δεν προσδιορίζουν το ακριβές χρονοδιάγραμμα εντός του οποίου αναμένεται να αναλάβει δράση ένα κράτος μέλος. Διαπιστώσαμε ότι για την υλοποίηση ορισμένων ΣΑΧ χρειάζεται περισσότερος χρόνος από το καθιερωμένο διάστημα των 12-18 μηνών, με αποτέλεσμα ορισμένες ΣΑΧ να επαναλαμβάνονται επί σειρά ετών.

52 Ο εφικτός χαρακτήρας μπορεί επίσης να εξαρτάται από το κατά πόσον αυτές στηρίζονται από επαρκή χρηματοδοτικά μέσα που εξασφαλίζουν την υλοποίησή τους σε εθνικό επίπεδο. Εντοπίσαμε σειρά περιπτώσεων στις οποίες ουδεμία μνεία περιλαμβανόταν στις ΣΑΧ όσον αφορά τους χρηματοδοτικούς πόρους που απαιτούνται για την υλοποίησή τους (βλέπε [πλαίσιο 6](#)).

Πλαίσιο 6

Παραδείγματα ΣΑΧ στις χώρες του δείγματος που δεν παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τα χρηματοδοτικά μέσα που απαιτούνται για την υλοποίησή τους

Όταν εξέδωσε τη ΣΑΧ 2 του 2015 προς το Βέλγιο, η Επιτροπή θεωρούσε ότι υπήρχαν επαρκείς πόροι για τη χρηματοδότηση της φορολογικής μεταρρύθμισης με τη μετακύλιση των φόρων αυτών από τον τομέα της απασχόλησης σε άλλες συνιστώσες. Στις επόμενες διμερείς συναντήσεις με τα κράτη μέλη, φάνηκε ότι υπήρχε χρηματοδοτικό κενό της τάξης περίπου του 1,5 % του ΑΕΠ για τη

φορολογική μεταρρύθμιση, με αποτέλεσμα η υλοποίησή της να μην καθίσταται πλήρως εφικτή από άποψη πόρων.

Στην περίπτωση των ΣΑΧ του 2013 και του 2015 για τη Φινλανδία, οι περισσότερες από τις εξαγγελθείσες μεταρρυθμίσεις είτε δεν είναι αρκετά λεπτομερείς ώστε να επιτρέψουν την ορθή αξιολόγησή τους είτε δεν περιέχουν τις απαραίτητες λεπτομέρειες για την κατανόηση του αντικτύπου τους. Σε λίγες μόνο περιπτώσεις παρουσιάζονται τα μέτρα ποσοτικοποιημένα από την άποψη των πόρων που εξοικονομούνται ή του κόστους που βαρύνει τον προϋπολογισμό.

Στην περίπτωση των ΣΑΧ του 2013 και του 2015 για τις Κάτω Χώρες, δεν εντοπίσαμε στο ΕΠΜ σχόλια που να αφορούν το εφικτό τους από χρηματοδοτικής άποψης.

Όσον αφορά την Ουγγαρία, δεν εντοπίσαμε αναφορές στο ΕΠΜ σχετικά με το εφικτό ή μη των ΣΑΧ από χρηματοδοτικής άποψης.

Τα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων δεν παρέχουν πάντοτε αναπληροφόρηση σχετικά με τους στόχους προτεραιότητας της ΕΕ ή τον τρόπο με τον οποίο εμπλέκονται οι εθνικοί φορείς

53 Δυνάμει του κανονισμού, τα κράτη μέλη πρέπει να υποβάλλουν ΕΠΜ και προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης και η Επιτροπή οφείλει να τα αξιολογεί αμφότερα²⁸. Η Επιτροπή εξετάζει τα υποβληθέντα έγγραφα πριν από την οριστικοποίηση των ΣΑΧ, όπως αναφέρεται και στις αιτιολογικές σκέψεις των ΣΑΧ. Ωστόσο, διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή δεν αξιολογούσε το ποσοστό υλοποίησης των ΣΑΧ που δήλωνε το εκάστοτε κράτος μέλος ούτε τον τρόπο με τον οποίο σκόπευε να αντιμετωπίσει σημαντικές προκλήσεις στους τομείς της οικονομίας και της απασχόλησης ή τις ελλείψεις σε σχέση με τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

54 Επιπλέον, η συμμετοχή των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης στη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου –μεταξύ άλλων στον σχεδιασμό και την εφαρμογή των ΕΠΜ– δεν ήταν υποχρεωτική αλλά ούτε και οργανωμένη επίσημα από τα κράτη μέλη. Οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης δεν θεωρούνται εταίροι της διαδικασίας, παρά το γεγονός ότι σημαντικό μέρος των ΣΑΧ δεν μπορεί να υλοποιηθεί πλήρως εάν δεν αναλάβουν και αυτές ενεργό ρόλο. Παραδείγματος χάριν, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης είναι υπεύθυνες για περισσότερες από τις μισές δημόσιες επενδύσεις

²⁸ Άρθρο 2-α, παράγραφος 2, στοιχείο δ), του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1466/1997.

στην ΕΕ²⁹. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν υπέβαλλε εν γένει σχόλια σχετικά την απουσία διαβουλεύσεων με τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.

55 Επιπλέον, κατά την επισκόπηση των ΕΠΜ του 2014 και του 2016, εντοπίσαμε περιπτώσεις στις οποίες τα ΕΠΜ δεν παρείχαν πληροφορίες σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που εξέδωσε η Επιτροπή (βλέπε [πλαίσιο 7](#)).

Πλαίσιο 7

Παραδείγματα ΕΠΜ που δεν παρέχουν αναπληροφόρηση σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής

Διαπιστώσαμε ότι μέτρα που προτείνονται σε ΕΠΜ δεν περιέχουν καμία αναφορά στις προτεραιότητες που μνημονεύονται στην ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης ή στις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές (π.χ. στα ΕΠΜ της Αυστρίας, του Βελγίου, της Ουγγαρίας, των Κάτω Χωρών και της Φινλανδίας για το 2014 και το 2016 και το ΕΠΜ της Ιταλίας για το 2016).

Διαπιστώσαμε επίσης ότι στο πλαίσιο του ΕΠΜ δεν είχαν εξεταστεί ορισμένες από τις προτεραιότητες που καθορίζονταν στην ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης σε σχέση με ένα κράτος μέλος (π.χ. το ΕΠΜ της Ιταλίας για το 2016 δεν αναφέρεται σε σημαντικά ζητήματα όπως η επανεκκίνηση των επενδύσεων, το ψηφιακό θεματολόγιο ή η ευελιξία με ασφάλεια).

Διαπιστώσαμε αδυναμίες σε ΕΠΜ του δείγματος όσον αφορά την παρουσίαση στοιχείων σχετικά με την κατάσταση της οικονομίας και της απασχόλησης, τις κύριες προκλήσεις και τις στρατηγικές απαντήσεις στις προκλήσεις αυτές, καθώς αυτά δεν αναφέρονταν με σαφή και περιληπτικό τρόπο στις εισαγωγικές ενότητες, όπως απαιτείται από τις κατευθυντήριες γραμμές, αλλά ως επί το πλείστον μόνο στο κυρίως κείμενο [π.χ. Ουγγαρία (2014, 2016), Κάτω Χώρες (2016)].

56 Κατά τη διάρκεια του ελέγχου δεν εντοπίσαμε στοιχεία που να τεκμηριώνουν την αξιολόγηση των ΕΠΜ από την Επιτροπή. Επιπλέον, η Επιτροπή δεν παρέχει στα κράτη μέλη επίσημη γραπτή αναπληροφόρηση σχετικά με τις ελλείψεις πληροφόρησης στα ΕΠΜ τους.

²⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών, γνωμοδότηση με θέμα «Βελτίωση της διακυβέρνησης του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου: Κώδικας δεοντολογίας για τη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών», 123η σύνοδος ολομέλειας, 11-12 Μαΐου 2017.

Συμπεράσματα και συστάσεις

57 Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο αποτελεί σημαντική διαδικασία συντονισμού των πολιτικών, στο πλαίσιο της οποίας εκπονείται εμπεριστατωμένη ετήσια οικονομική ανάλυση για όλα τα κράτη μέλη και για όλες τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής της ΕΕ, τις ετήσιες προτεραιότητες και τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Καλύπτει ευρύ φάσμα των πτυχών της δημοσιονομικής, της οικονομικής, της κοινωνικής πολιτικής και της πολιτικής για τη βιωσιμότητα, και τις σχετικές διαδικασίες.

58 Η Επιτροπή διεξάγει εκτενείς εργασίες και εντοπίζει η ίδια τις προκλήσεις που είναι, κατά την άποψή μας, συνήθως οι σημαντικότερες για το εκάστοτε κράτος μέλος. Παρά τις εκτενείς εργασίες που εκτελούν τόσο η ΕΕ όσο και τα κράτη μέλη στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας συντονισμού, συμπεραίνουμε ότι τα δεύτερα καταγράφουν χαμηλά ποσοστά πλήρους ή ουσιαστικής υλοποίησης των ΣΑΧ. Συμπεραίνουμε επίσης ότι η Επιτροπή δεν εφάρμοσε όλες τις διαθέσιμες διατάξεις του κανονισμού, προκειμένου να εμπλουτίσει περαιτέρω τις ΣΑΧ, στις περιπτώσεις εκείνες που ΣΑΧ δεν είχαν σημειώσει σημαντική πρόοδο επί σειρά ετών.

59 Η πρόοδος προς την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» είναι εν γένει θετική για το σύνολο της ΕΕ και ανάμικτη στα διάφορα κράτη μέλη. Σε επίπεδο ΕΕ, έξι από τους οκτώ στόχους, εκ των οποίων ένας αφορά την απασχόληση, τρεις την ενέργεια και δύο την εκπαίδευση, αναμένεται να επιτευχθούν έως το 2020, όχι όμως και εκείνοι που αφορούν τη μείωση της φτώχειας και την Ε&Α. Ταυτόχρονα, διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή δεν ανταποκρίθηκε επαρκώς στην ανάγκη ανάληψης δράσης για τις ΣΑΧ στα κράτη μέλη που δεν προσεγγίζουν τους στόχους στους οικείους τομείς (βλέπε σημεία [21-31](#)). Η εξέταση ζητημάτων σχετικών με την περιβαλλοντική βιωσιμότητα και το κράτος δικαίου στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου αποτελούν σημαντική εξέλιξη για το μέλλον (βλέπε σημεία [32 και 33](#)).

Σύσταση 1 – Ισχυρή εστίαση στην κοινωνική και την ερευνητική διάσταση της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου

Η Επιτροπή οφείλει να εστιάσει στα εξής σημεία:

- α) στη μείωση της φτώχειας στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, μέσω ενός ισορροπημένου συνδυασμού ΣΑΧ που άπτονται της άμεσης μείωσης της φτώχειας και της απασχόλησης·
- β) στην έρευνα και ανάπτυξη, με την έκδοση σχετικών ΣΑΧ για όλα τα κράτη μέλη που δεν έχουν σημειώσει σχετική πρόοδο.

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: από τις ΣΑΧ του 2021

60 Ορισμένα κράτη μέλη δεν υλοποίησαν πλήρως τις ΣΑΧ. Από την πολυετή αξιολόγηση προκύπτει ότι τα κράτη μέλη υλοποίησαν είτε σε μεγάλο βαθμό είτε πλήρως το 26 % των ΣΑΧ κατά την περίοδο 2011-2018. Τα κράτη μέλη δεν κατέβαλαν αρκετές προσπάθειες για να υλοποιήσουν πλήρως το 44 % περίπου των ΣΑΧ, σχετικά με τις οποίες έχει ήδη σημειωθεί κάποια πρόοδος. Η πολυετής αξιολόγηση της υλοποίησης των ΣΑΧ παρέχει καλύτερη εικόνα από ό,τι οι ετήσιες αξιολογήσεις, καθώς αποτυπώνει την όλη πορεία υλοποίησης μιας ΣΑΧ σε βάθος χρόνου. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν αξιοποίησε επαρκώς τις εξουσίες της για να προτείνει συγκεκριμένα μέτρα σε περίπτωση που τα κράτη μέλη δεν ανταποκρίνονται στις ΣΑΧ (βλέπε σημεία [34-37](#)).

61 Αξιολογήσαμε τη βάση δεδομένων CESAR, η οποία χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση της υλοποίησης των ΣΑΧ. Σε ελάχιστες περιπτώσεις του δείγματός μας (19 από τις 202), ορισμένες ΓΔ δεν τεκμηρίωναν τις αξιολογήσεις τους στη βάση δεδομένων. Η διάθεση πληρέστερων πληροφοριών θα ενισχύσει τη χρησιμότητα της βάσης δεδομένων. Οι συχνές αναταξινομήσεις των ΣΑΧ περιορίζουν τη δυνατότητα σύγκρισης μιας συγκεκριμένης ΣΑΧ ή/και των συνιστωσών της σε βάθος χρόνου (βλέπε σημεία [38-40](#)).

Σύσταση 2 – Βελτίωση της υλοποίησης και της παρακολούθησης των ΣΑΧ

Η Επιτροπή οφείλει:

- α) να διασφαλίζει ότι όλες οι αρμόδιες ΓΔ τεκμηριώνουν τις αξιολογήσεις τους στη CESAR·
- β) να συγκροτήσει μια δημόσια διαθέσιμη πολυετή βάση δεδομένων για όλες τις ΣΑΧ και την κατάσταση υλοποίησής τους·
- γ) να εξετάσει το ενδεχόμενο να προτείνει ειδικά μέτρα για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες τα κράτη μέλη δεν συμμορφώνονται με τις κατευθυντήριες γραμμές που τους έχουν απευθυνθεί σε προηγούμενα έτη (άρθρο 2-α, παράγραφος 3, στοιχείο α), του κανονισμού αριθ. 1466/1997)·

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: ως προς τα σημεία α) έως γ) από το 2021, ως προς στο σημείο β) από το 2022.

62 Οι εκθέσεις ανά χώρα περιγράφουν με ακρίβεια τους κινδύνους και τις αδυναμίες στα κράτη μέλη και περιλαμβάνουν σε αδρές γραμμές στοιχεία σχετικά με τα μέτρα πολιτικής που εξετάζουν να λάβουν τα κράτη μέλη. Μολονότι αποτελούν εν γένει τη βάση για την επιλογή και τη διατύπωση των ΣΑΧ, η σύνδεση μεταξύ της χρήσης των κονδυλίων της ΕΕ για τη στήριξη των μεταρρυθμίσεων και των ΣΑΧ δεν είναι αρκετά αναπτυγμένη (βλέπε σημεία [29](#), [41-44](#)).

Σύσταση 3 – Ενίσχυση της σύνδεσης μεταξύ των κονδυλίων της ΕΕ και των ΣΑΧ

Η Επιτροπή πρέπει να ενισχύσει τη σύνδεση μεταξύ των κονδυλίων της ΕΕ για τη στήριξη των διαδικασιών μεταρρύθμισης στα κράτη μέλη και των ΣΑΧ. Οι ΣΑΧ πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στα διάφορα στάδια των διαδικασιών του προϋπολογισμού.

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: από τις ΣΑΧ του 2021

63 Διαπιστώσαμε ότι ο συντονισμός της Επιτροπής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου είναι επαρκής για τον προσδιορισμό των σχετικών κινδύνων στις εκθέσεις ανά χώρα και τις ΣΑΧ. Γενικά, οι ΣΑΧ καλύπτουν τις προτεραιότητες που ορίζονται στην ΕΕΑ και στις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές· ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ΣΑΧ περιλάμβαναν ανάμικτα ζητήματα, χωρίς να έχουν γενικά σαφές χρονοδιάγραμμα υλοποίησης και προγραμματισμό κόστους. Οι ΣΑΧ αντικατοπτρίζουν

τους κινδύνους που προσδιορίζονται στις εκθέσεις ανά χώρα, αλλά η προτεραιοποίησή τους δεν επεξηγείται επαρκώς. Η αποτελεσματικότητα του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου εξαρτάται εξίσου, τόσο από το επίπεδο της εθνικής οικειοποίησης όσο και από τη δέσμευση των κρατών μελών να εφαρμόσουν τις ΣΑΧ εντός εύλογου χρονικού διαστήματος (βλέπε σημεία 45-52).

Σύσταση 4 – Βελτίωση της διατύπωσης των ΣΑΧ

Η Επιτροπή πρέπει να διασφαλίσει ότι οι επιμέρους ΣΑΧ άπτονται ενός κοινού ζητήματος πολιτικής κάθε φορά, περιλαμβάνουν μετρήσιμους στόχους και ρεαλιστικό χρονοδιάγραμμα (ετήσιο ή πολυετές), καθώς και να παρέχει πλήρως τεκμηριωμένη αιτιολόγηση για την προτεραιοποίηση ορισμένων ζητημάτων έναντι άλλων που δεν καλύπτονται από τις ΣΑΧ.

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: από τις ΣΑΧ του 2021

64 Διαπιστώσαμε ότι συχνά τα ΕΠΜ δεν επεξηγούν το ακριβές περιεχόμενο των μέτρων που σχεδιάζουν οι αρχές, το χρονοδιάγραμμά τους, τα ορόσημα για την υλοποίηση και τις εκτιμήσεις του κόστους και του αντικτύπου τους, και ότι, αντιθέτως, συχνά τα μέτρα περιγράφονται αρκετά γενικόλογα. Μολονότι, δυνάμει του κανονισμού, η Επιτροπή οφείλει να αξιολογεί τα ΕΠΜ, διαπιστώσαμε ότι δεν τεκμηριώνει την αξιολόγησή τους σχετικά με την ποιότητα και την πληρότητα των ΕΠΜ (βλέπε σημεία 53-56).

Σύσταση 5 – Σαφής αξιολόγηση των ΕΠΜ

Η Επιτροπή οφείλει:

- α) να ζητεί, στις κατευθυντήριες γραμμές που εκδίδει για τα ΕΠΜ, τη χαρτογράφηση των μέτρων πολιτικής που λαμβάνουν τα κράτη μέλη προκειμένου να ανταποκριθούν στις προτεραιότητες και τους στόχους που ορίζονται σε επίπεδο ΕΕ, καθώς και σαφή περιγραφή του τρόπου με τον οποίο τα κράτη μέλη προτίθενται να εφαρμόσουν κάθε ΣΑΧ, παρέχοντας πληροφορίες σχετικά με τα χρονικά πλαίσια και το κόστος·
- β) να τεκμηριώνει την αξιολόγηση σχετικά με την ποιότητα και την πληρότητα των πληροφοριών που υποβάλλονται στα ΕΠΜ και να ζητεί περαιτέρω πληροφορίες σε περίπτωση που εντοπίζει ελλείψεις.

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: από τις ΣΑΧ του 2021

Η παρούσα έκθεση εγκρίθηκε από το Τμήμα IV, του οποίου προεδρεύει ο Alex BRENNINKMEIJER, Μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο Λουξεμβούργο, κατά τη συνεδρίασή του της 30ής Ιουνίου 2020.

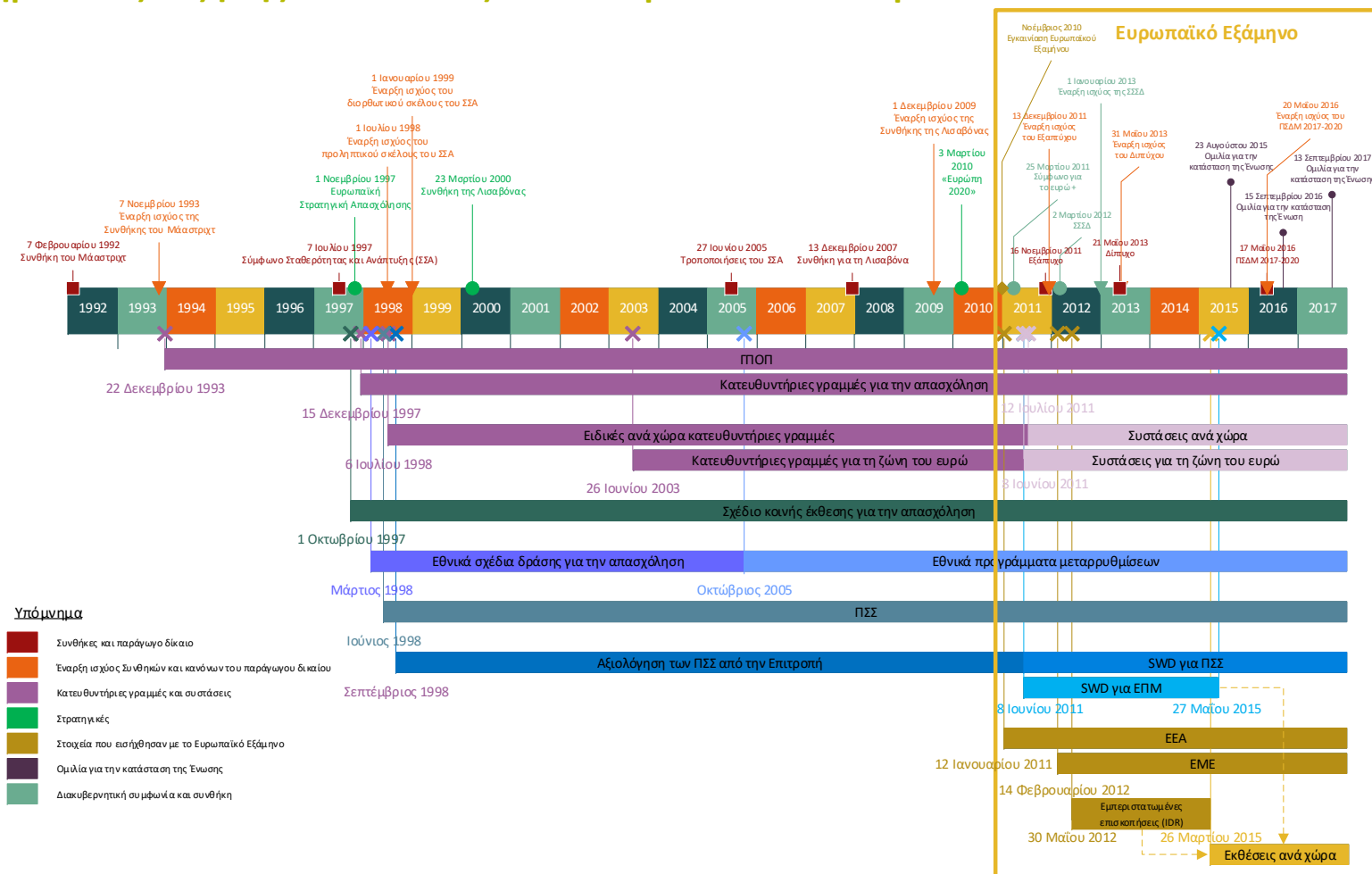
Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Klaus-Heiner LEHNE

Πρόεδρος

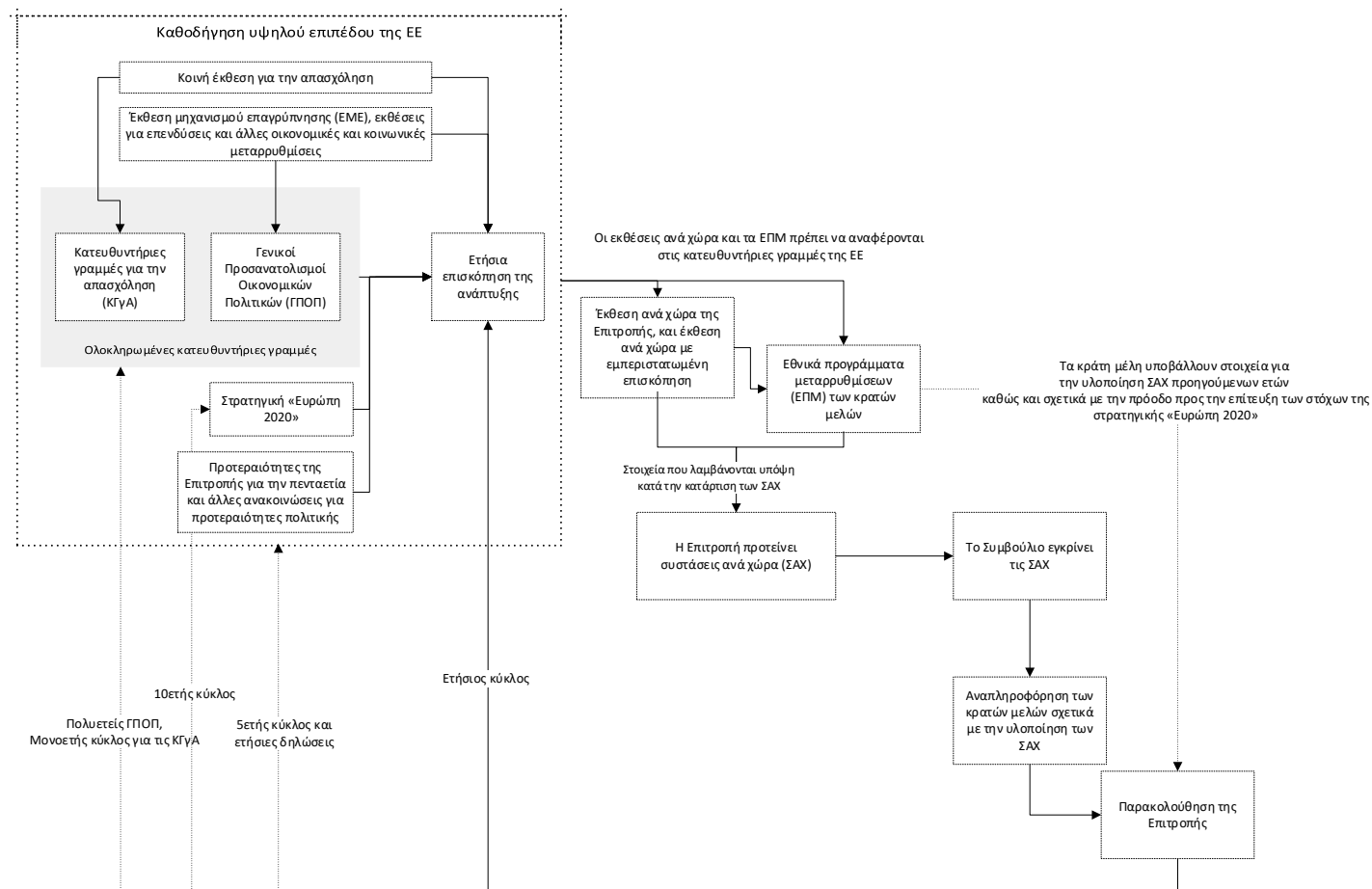
Παραρτήματα

Παράρτημα Ι – Εξέλιξη της διαδικασίας συντονισμού των οικονομικών πολιτικών από το 1993

Πηγή: ΕΕΣ.

Παράρτημα II – Κύρια στοιχεία της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου από το 2015

Πηγή: ΕΕΣ.

Παράρτημα III – Χρονοδιάγραμμα Ευρωπαϊκού Εξαμήνου – κυριότερες αλλαγές την περίοδο 2011-2018

Κύκλος	ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ		ΧΕΙΜΩΝΑΣ	ΑΝΟΙΞΗ				ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ
2011			1 EEA					
2012	Φθινοπωρινή δέσμη (συμπεριλαμβανομένων των ΕΕΑ και της κοινής έκθεσης για την απασχόληση)		2 EME	IDR	3	Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (αξιολόγηση των ΠΣΣ και ΕΜΠ)	Συστάσεις για τη ζώνη του ευρώ	Οριστικές ΣΑΧ (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο)
2013			IDR	4	ΠΣΣ και ΕΠΜ	5		
2014	Φθινοπωρινή δέσμη (συμπεριλαμβανομένων των ΕΕΑ, της ΕΜΕ και της κοινής έκθεσης για την απασχόληση)							
2015			Εκθέσεις ανά χώρα (συμπεριλαμβανομένης της εμπειριστατωμένης επισκόπησης)			Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (αξιολόγηση των ΠΣΣ)		
2016		Συστάσεις για τη ζώνη του ευρώ	Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για τη ζώνη του ευρώ					
2017								
2018								

Σημειώσεις:

- 1 Η ΕΕΑ συμπεριλήφθηκε στη φθινοπωρινή δέσμη και μεταφέρθηκε από τον Ιανουάριο του 2011 στον Νοέμβριο του 2012
- 2 Η ΕΜΕ συμπεριλήφθηκε στη φθινοπωρινή δέσμη και μεταφέρθηκε από τον Φεβρουάριο του 2012 στον Νοέμβριο του 2012
- 3 Η εμπειριστατωμένη επισκόπηση μεταφέρθηκε από τον Απρίλιο του 2012 στον Φεβρουάριο/Μάρτιο του 2013
- 4 Συγχώνευση των εμπειριστατωμένων επισκοπήσεων με την έκθεση ανά χώρα (εκδίδονται τον Φεβρουάριο/Μάρτιο) το 2015
- 5 Η αξιολόγηση των ΕΠΜ, που στο παρελθόν πραγματοποιούνταν σε έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, καλύπτεται πλέον από τις εκθέσεις ανά χώρα και μεταφέρθηκε από τον Μάιο του 2014 στον Φεβρουάριο/Μάρτιο του 2015
- 6 Οι συστάσεις για τη ζώνη του ευρώ μεταφέρθηκαν από τον Μάιο του 2015 στον Νοέμβριο του 2016

Πηγή: ΕΕΣ.

Παράρτημα IV – Επιλογή κρατών μελών για το δείγμα ελέγχου

01 Επικεντρώσαμε τον έλεγχο των διαδικασιών του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σε έξι κράτη μέλη (πέντε από τη ζώνη του ευρώ και ένα εκτός αυτής). Πρόκειται για το ίδιο δείγμα που χρησιμοποιήθηκε για τον έλεγχο του προληπτικού σκέλους του ΣΣΑ.

02 Τα κράτη μέλη που υπάγονταν σε ΔΥΕ ή σε πρόγραμμα προσαρμογής καθ' όλη τη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου, ή που είχαν καλυφθεί ήδη στο πλαίσιο ελέγχων σχετικά με τη ΔΥΕ, την Ελλάδα ή τη διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΔΜΑ) αποκλείστηκαν (με εξαίρεση την Ιταλία³⁰). Από τα υπόλοιπα κράτη μέλη, επιλέξαμε εκείνα που υπάγονταν στο διορθωτικό σκέλος για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, γνώρισαν πρόσφατα επιδείνωση του διαρθρωτικού ισοζυγίου, ή παρουσίαζαν τη μεγαλύτερη απόσταση από τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο (βλέπε [πίνακα 1](#)).

³⁰ Η Ιταλία τέθηκε εκτός της ΔΥΕ τον Ιούνιο του 2013, η δε περίοδος πριν από αυτό το χρονικό σημείο καλύφθηκε εν μέρει από τον έλεγχο του Συνεδρίου επί της ΔΥΕ. Συμπεριλήφθηκε στο δείγμα λόγω της εκτεταμένης εφαρμογής των ρητρών ευελιξίας στο πλαίσιο του προληπτικού σκέλους και της γενικότερης σημασίας της για τις μακροοικονομικές εξελίξεις στην ΕΕ.

Πίνακας 1 – Επιλογή κρατών μελών για το δείγμα ελέγχου

Ανάλυση κριτηρίων και επιλογή δείγματος κρατών μελών για τον έλεγχο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου															
ONE	Κράτος μέλος	Διαρθρωτικό ισοζύγιο (ΔΙ)						Σχόλιο	Απόσταση από τον ΜΔΣ (ΔΙ _{t-1} -ΜΔΣ _t)*						
		2011	2012	2013	2014	2015	2016		2011	2012	2013	2014	2015	2016**	
Ζώνη του ευρώ	Βέλγιο	-4,03	-3,42	-2,73	-2,85	-2,48	-2,10	Έλεγχος Ευρ. Εξ.	-4,61	-4,78	-4,17	-3,48	-3,60	-3,23	
	Εσθονία	0,27	-0,10	-0,40	0,31	0,31	0,18	Στο επίπεδο του ΜΔΣ διαρκώς	0,17	0,27	-0,10	-0,40	0,31	0,31	
	Ιρλανδία	-7,52	-6,45	-4,32	-3,22	-2,99	-2,15	Στο π.σ. μόνο το 2016	-8,83	-7,52	-6,45	-4,32	-3,22	-2,99	
	Λετονία	-1,26	-0,03	-0,94	-1,76	-2,09	-1,85	Στο επίπεδο του ΜΔΣ το 2013-14	-1,19	-0,26	0,97	0,06	-0,76	-1,09	
	Λιθουανία	-3,59	-2,60	-2,27	-1,42	-1,20	-1,43	Στο επίπεδο του ΜΔΣ το 2015-16	-2,29	-2,59	-1,60	-1,27	-0,42	-0,20	
	Λουξεμβούργο	1,38	2,47	2,06	2,15	0,71	0,90	Στο επίπεδο του ΜΔΣ διαρκώς	0,00	0,88	1,97	1,56	1,65	0,21	
	Κάτω Χώρες	-3,58	-2,26	-0,94	-0,53	-1,07	-1,40	Έλεγχος Ευρ. Εξ. (1 έτος παραπάνω σε ΔΥΕ σε σχέση με LT, LV)	-3,03	-3,08	-1,76	-0,44	-0,03	-0,57	
	Αυστρία	-2,53	-1,82	-1,24	-0,67	-0,59	-1,01	Έλεγχος Ευρ. Εξ. (1 έτος παραπάνω σε ΔΥΕ σε σχέση με LT, LV)	-2,76	-2,08	-1,37	-0,79	-0,22	-0,14	
	Πορτογαλία	-6,22	-3,09	-2,50	-1,37	-1,82	-2,33	Σε ΔΥΕ διαρκώς	-7,60	-5,72	-2,59	-2,00	-0,87	-1,32	
	Σλοβακία	-4,11	-3,56	-1,69	-2,05	-2,06	-2,04	Χρέος < 60% διαρκώς	-6,65	-3,61	-3,06	-1,19	-1,55	-1,56	
Φινλανδία	-0,85	-1,14	-0,98	-1,75	-1,75	-1,52	Έλεγχος Ευρ. Εξ.	-0,61	-0,35	-0,64	-0,48	-1,25	-1,25		
Εκτός ζώνης του ευρώ	Δανία	-0,50	0,04	-0,18	0,56	-2,26	-1,36	Έλλειμμα/χρέος λιγότερο επίμονο και χαμηλότερο σε σχέση με ΗΥ	-0,22	0,00	0,54	0,32	1,06	-1,76	
	Κροατία	μ.δ.	μ.δ.	-3,57	-3,85	-3,49	-3,84	Σε ΔΥΕ το 2013-2016	μ.δ.	μ.δ.	-4,08	-3,57	-3,85	-3,49	
	Ουγγαρία	-4,52	-1,44	-1,47	-2,50	-2,35	-2,63	Έλεγχος Ευρ. Εξ.	-1,88	-2,82	0,26	0,23	-0,80	-0,65	
	Πολωνία	-6,07	-4,04	-3,44	-2,65	-3,01	-2,65	Έλλειμμα/χρέος λιγότερο επίμονο και χαμηλότερο σε σχέση με ΗΥ	-7,26	-5,07	-3,04	-2,44	-1,65	-2,01	
	Ρουμανία	-2,98	-2,01	-1,07	-0,63	-0,78	-2,74	Έλλειμμα/χρέος λιγότερο επίμονο και χαμηλότερο σε σχέση με ΗΥ	-4,59	-1,98	-1,01	-0,07	0,37	0,22	
	Σουηδία	0,00	0,10	-0,19	-0,82	-1,04	-0,96	Στο επίπεδο του ΜΔΣ διαρκώς	1,77	1,00	1,10	0,81	0,18	-0,04	
	Ηνωμένο Βασίλειο	-5,84	-6,56	-4,55	-5,15	-4,48	-3,30	Σε ΔΥΕ διαρκώς	-6,00	-4,59	-5,31	-3,30	-3,90	-3,23	
Έχουν ήδη υποβληθεί σε έλεγχο	Άλλοι έλεγχοι ΕΕΣ														
	Γερμανία	-1,34	-0,12	0,27	0,82	0,92	0,71	ΔΥΕ	-1,68	-0,84	0,38	0,77	1,32	1,42	
	Ελλάδα	-6,40	-0,43	1,98	0,57	-1,13	-0,27	Έλεγχος Ελλάδας	-9,65	-5,90	0,07	2,48	1,07	-0,63	
	Ισπανία	-6,17	-3,35	-1,90	-1,80	-2,53	-2,61	ΔΜΑ	-7,04	-6,17	-3,35	-1,90	-1,80	-2,53	
	Γαλλία	-5,09	-4,26	-3,53	-2,79	-2,74	-2,39	ΔΥΕ/ΔΜΑ	-5,50	-4,69	-3,86	-3,13	-2,39	-2,34	
	Ιταλία	-3,27	-1,28	-0,87	-1,06	-0,98	-1,50	ΔΥΕ	-3,27	-3,27	-1,28	-0,87	-1,06	-0,98	
	Κύπρος	-5,50	-5,14	-1,69	2,02	0,35	0,22	ΔΥΕ	-5,06	-5,50	-5,14	-1,69	2,02	0,35	
	Μάλτα	-2,78	-3,65	-2,47	-2,39	-2,09	-1,65	ΔΥΕ	-4,02	-2,78	-3,65	-2,47	-2,39	-2,09	
	Σλοβενία	-4,79	-2,13	-2,16	-2,75	-2,69	-2,48	ΔΜΑ	-4,55	-4,79	-2,13	-2,16	-2,75	-2,69	
	Βουλγαρία	-1,87	-0,48	-0,76	-2,48	-2,56	-2,43	ΔΜΑ	-1,51	-0,87	0,52	0,24	-1,48	-1,56	
	Τσεχία	-2,63	-1,48	0,08	-0,78	-1,96	-1,42	ΔΥΕ	-3,06	-1,63	-0,48	1,08	0,22	-0,96	

Πηγή: Δεδομένα Επιτροπής (Προληπτικό σκέλος - φθινοπωρινή πρόβλεψη 2015)

* Απόσταση από ΜΔΣ (αριθμητική = ΔΙ κάτω από ΜΔΣ, θετική = ΔΙ άνω του ΜΔΣ)

** Βάσει δεδομένων πρόβλεψης

	Στο προληπτικό σκέλος
	Δεν έχει επιτύχει τον ΜΔΣ σύμφωνα με τις αξιολογήσεις της Επιτροπής του Δεκ. 2015
	Περιλαμβάνεται στο δείγμα ελέγχου του ΕΕΣ για τη ΔΜΑ
	Περιλαμβάνεται στο δείγμα ελέγχου του ΕΕΣ για τη ΔΥΕ
	Περιλαμβάνεται στο δείγμα ελέγχου του ΕΕΣ για την Ελλάδα
	Περιλαμβάνεται στο δείγμα ελέγχου του ΕΕΣ για το Ευρ. Εξ.

Παράρτημα V – Πρωταρχικοί δείκτες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την ΕΕ των 28

Θέμα	Πρωταρχικός δείκτης	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Στόχος
Απασχόληση	Ποσοστό απασχόλησης, ηλικιακή ομάδα 20–64, σύνολο (% του πληθυσμού)	70,30	69,00	68,50	68,60	68,40	68,40	69,20	70,10	71,10	72,20	73,20	75,00
	• Ποσοστό απασχόλησης, ηλικιακή ομάδα 20–64, γυναίκες (% του πληθυσμού)	62,80	62,30	62,00	62,20	62,40	62,60	63,50	64,30	65,30	66,50	67,40	:
	• Ποσοστό απασχόλησης, ηλικιακή ομάδα 20–64, άνδρες (% του πληθυσμού)	77,90	75,70	75,00	75,00	74,60	74,30	75,00	75,90	76,90	78,00	79,00	:
Ε&Α	Ακαθάριστη εγχώρια δαπάνη σε Ε&Α ⁽¹⁾ (% του ΑΕΠ)	1,84	1,94	1,93	1,97	2,01	2,02	2,03	2,04	2,04	2,06	2,12	3,00
	• Εμπορικές επιχειρήσεις	1,16	1,19	1,19	1,24	1,27	1,28	1,30	1,31	1,32	1,36	1,41	:
	• Δημόσιες αρχές	0,24	0,26	0,25	0,25	0,25	0,25	0,24	0,24	0,23	0,23	0,23	:
	• Τριτοβάθμια εκπαίδευση	0,42	0,46	0,47	0,46	0,47	0,47	0,47	0,47	0,47	0,46	0,46	:
	• Ιδιωτικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	:
Κλιματική αλλαγή και ενέργεια	Εκπομπές αερίων θερμοκηπίου ⁽²⁾ (δείκτης 1990 = 100)	90,60	83,80	85,70	83,00	82,10	80,40	77,50	78,10	77,80	78,30	:	80,00
	Μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην τελική ενεργειακή κατανάλωση (%)	11,10	11,90	12,50	13,10	14,40	15,20	16,20	16,70	17,00	17,50	:	20,00
	Κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας (εκατ. τόνοι ισοδύναμου πετρελαίου)	1 693,00	1 595,00	1 654,00	1 593,00	1 585,00	1 571,00	1 511,00	1 537,00	1 547,00	1 562,00	:	1 483,00
	Τελική κατανάλωση ενέργειας (σε εκατ. τόνους ισοδύναμου πετρελαίου)	1 180,00	1 108,00	1 160,00	1 105,00	1 106,00	1 108,00	1 066,00	1 088,00	1 110,00	1 123,00	:	1 086,00
Εκπαίδευση	Άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση, σύνολο ⁽³⁾ (% του πληθυσμού ηλικίας 18–24 ετών)	14,70	14,20	13,90	13,40	12,70	11,90	11,20	11,00	10,70	10,60	10,60	<10,00
	• Άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση, γυναίκες ⁽³⁾ (% του πληθυσμού ηλικίας 18–24)	12,70	12,30	11,90	11,50	10,90	10,20	9,60	9,50	9,20	8,90	8,90	:
	• Άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση, άνδρες ⁽³⁾ (% του πληθυσμού ηλικίας 18–24)	16,70	16,10	15,80	15,30	14,50	13,60	12,70	12,40	12,20	12,10	12,20	:
	Ολοκλήρωση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, σύνολο ⁽⁴⁾ (% του πληθυσμού ηλικίας 30–34)	31,20	32,30	33,60	34,80	36,00	37,10	38,00	38,70	39,20	39,90	40,70	>=40,00
	• Ολοκλήρωση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, γυναίκες ⁽⁴⁾ (% του πληθυσμού ηλικίας 30–34)	34,30	35,70	37,20	38,60	40,20	41,40	42,30	43,40	43,90	44,90	45,80	:
	• Ολοκλήρωση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, άνδρες ⁽⁴⁾ (% του πληθυσμού ηλικίας 30–34)	28,00	28,90	30,00	31,00	31,80	32,80	33,60	34,00	34,40	34,90	35,70	:
Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός	Άτομα που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, ΕΕ των 27 ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾ (σε εκατ.)	116,10	114,50	117,00	119,60	122,20	121,60	120,80	117,80	116,90	111,84	109,23	96,10
	Άτομα που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, ΕΕ των 28 ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾ (σε εκατ.)	:	:	:	121,00	123,60	122,80	122,00	119,00	118,10	113,00	:	:
	Άτομα που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, ΕΕ των 28 ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾ (%) (του πληθυσμού)	23,70	23,30	23,70	24,30	24,70	24,60	24,40	23,80	23,50	22,40	:	:
	• Άτομα που ζουν σε νοικοκυριά με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας, ΕΕ των 28 ⁽⁶⁾ ⁽⁷⁾ (%) (του πληθυσμού ηλικίας 0–59 ετών)	9,20	9,10	10,10	10,40	10,50	11,00	11,30	10,70	10,50	9,50	:	:
	Άτομα που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας μετά τις κοινωνικές παροχές, ΕΕ των 28 ⁽⁶⁾ ⁽⁷⁾ (%) (του πληθυσμού)	16,60	16,40	16,50	16,80	16,80	16,70	17,20	17,30	17,30	16,90	:	:
	• Άτομα που υφίστανται σοβαρές υλικές στέρησεις, ΕΕ των 28 ⁽⁶⁾ ⁽⁷⁾ (%) (του πληθυσμού)	8,50	8,20	8,40	8,90	9,90	9,60	8,90	8,10	7,50	6,60	6,00	:

Σημειώσεις:

- 1) Συνολικές εκπομπές, συμπεριλαμβανομένης της διεθνούς αεροπλοΐας και των έμμεσων εκπομπών CO₂, αλλά εξαιρουμένων των εκπομπών από τη χρήση γης, την αλλαγή της χρήσης της γης και τη δασοκομία (LULUCF).
- 2) Διακοπή στη χρονολογική σειρά το 2014 (μετάβαση από το ISCED 97 στο ISCED 2011).
- 3) Ο δείκτης «Άτομα που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού» καλύπτει το σύνολο των ατόμων που: διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας μετά τις κοινωνικές παροχές, έχουν σοβαρή υλική στέρηση ή διαβιών σε νοικοκυριά με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας. Κάθε άτομο υπολογίζεται μόνο μία φορά, ακόμη και εάν εμφανίζεται σε περισσότερους επιμέρους δείκτες.
- 4) Ο συνολικός στόχος της ΕΕ συνίσταται στον απεγκλωβισμό τουλάχιστον 20 εκατομμυρίων ανθρώπων από τον κίνδυνο της φτώχειας και του αποκλεισμού έως το 2020. Λόγω ζητημάτων διαθεσιμότητας δεδομένων, η τιμή-στόχος αξιολογείται μόνο για την ΕΕ των 27.
- 5) Δεδομένα για την ΕΕ των 27 για το 2008.
- 6) Τα στοιχεία για το 2018 είναι εκτιμήσεις.

Πηγή: Eurostat, δημοσίευση «Smarter, greener, more inclusive?», 2015-2019 εκδόσεις.

Παράρτημα VI – Αξιολόγηση της προόδου προς την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»

01 Η ανάλυση του εγκριθέντος συνόλου των εννέα πρωταρχικών δεικτών δείχνει την πρόοδο της ΕΕ προς την επίτευξη των συνολικών στόχων για το 2020, στους πέντε τομείς της απασχόλησης, της έρευνας, της ενέργειας, της εκπαίδευσης και της μείωσης της φτώχειας (βλέπε [πίνακα 1](#) και [γράφημα 4](#)). Ωστόσο, αυτή η συνολική εικόνα αποκρύπτει την απόκλιση που υπάρχει μεταξύ των επιμέρους κρατών μελών, ως προς τις επιδόσεις και τη θέση τους σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ.

Πίνακας 1 — Η πρόοδος της ΕΕ προς την επίτευξη των συνολικών της στόχων για το 2020 σε πέντε τομείς πολιτικής

Στόχοι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την ΕΕ	Στοιχεία εκκίνησης	Τελευταία διαθέσιμα στοιχεία	Βασικές εξελίξεις εντός της περιόδου	Πιθανή έκβαση το 2020, με βάση τις πρόσφατες τάσεις
Απασχόληση				
Αύξηση του ποσοστού απασχόλησης του πληθυσμού ηλικίας 20-64 ετών σε τουλάχιστον 75 %	68,6 % (2010)	73,2 % (2018)	Το ποσοστό απασχόλησης αυξήθηκε σταδιακά, σε σημείο που υπερέβη τα προ της κρίσης επίπεδα. Αύξηση της μερικής απασχόλησης και της ανεργίας των νέων σε ορισμένα κράτη μέλη. Το χάσμα μεταξύ ανδρών και γυναικών μειώθηκε, ωστόσο εξακολουθεί να είναι σημαντικό.	Ο στόχος του 75 % κατά πάσα πιθανότητα θα επιτευχθεί.
Έρευνα				
Αύξηση των συνδυασμένων δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων στην Ε&Α στο 3 % του ΑΕΠ	1,93 % (2010)	2,12 % (2018)	Οι δαπάνες του τομέα Ε&Α, ως ποσοστό του ΑΕΠ στην ΕΕ, παρέμειναν στάσιμες, σε επίπεδο οριακά άνω του 2 %. Ο επιχειρηματικός τομέας εξακολούθησε να είναι ο μεγαλύτερος επενδυτής στον τομέα Ε&Α. Υπάρχουν επίμονες διαφορές στην ΕΕ, δεδομένου ότι η ιδιωτική Ε&Α είναι υψηλότερη στις	Ο στόχος του 3 % δεν θα επιτευχθεί.

Στόχοι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την ΕΕ	Στοιχεία εκκίνησης	Τελευταία διαθέσιμα στοιχεία	Βασικές εξελίξεις εντός της περιόδου	Πιθανή έκβαση το 2020, με βάση τις πρόσφατες τάσεις
			βόρειες και δυτικές χώρες της ΕΕ.	
Ενέργεια				
α) Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 20 % σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990	14 % (2010)	21,7 % (2017)	Επίτευξη ουσιαστικής προόδου και στους τρεις στόχους. Η ανάκαμψη της οικονομίας της ΕΕ θέτει σε κίνδυνο την επίτευξη όλων των στόχων.	Και οι τρεις στόχοι κατά πάσα πιθανότητα θα επιτευχθούν. Στόχοι για το 2020: 20 % για κάθε στόχο αντίστοιχα
β) Αύξηση στο 20 % του μεριδίου της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην τελική κατανάλωση ενέργειας	12,5 % (2010)	17,5 % (2017)		
γ) Πορεία προς την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης κατά 20 % (για την κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας)	5,7 % (2010)	15,7 % (2017)		
Εκπαίδευση				
α) Μείωση του ποσοστού πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου σε λιγότερο από το 10 % του πληθυσμού ηλικίας 18 έως 24 ετών	13,9 % (2010)	10,6 % (2018)	Ικανοποιητική πρόοδος όσον αφορά και τους δύο στόχους. Διεύρυνση του χάσματος μεταξύ των φύλων όσον αφορά την ολοκλήρωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.	Και οι δύο στόχοι κατά πάσα πιθανότητα θα επιτευχθούν. Στόχοι για το 2020: ≤ 10 % και ≥ 40 % αντίστοιχα

Στόχοι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την ΕΕ	Στοιχεία εκκίνησης	Τελευταία διαθέσιμα στοιχεία	Βασικές εξελίξεις εντός της περιόδου	Πιθανή έκβαση το 2020, με βάση τις πρόσφατες τάσεις
β) Αύξηση του ποσοστού του πληθυσμού ηλικίας 30-34 ετών που έχει ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση σε τουλάχιστον 40 %	33,8 % (2010)	40,7 % (2018)		
Φτώχεια				
Άρση του κινδύνου της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού για τουλάχιστον 20 εκατομμύρια άτομα (σε σύγκριση με το έτος βάσης 2008)	0,5 εκατομμύρια ευρώ αύξηση (2010)	6,9 εκατομμύρια ευρώ μείωση (2018)	Ο αριθμός των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού κορυφώθηκε στα 122 εκατομμύρια το 2012. Έκτοτε, μειώθηκε σταδιακά φθάνοντας τα 109,23 εκατομμύρια ευρώ το 2017. Σημειώθηκε κάποια πρόοδος όσον αφορά τη σοβαρή υλική στέρηση, αλλά δεν σημειώθηκε πραγματική πρόοδος όσον αφορά τις άλλες δύο μορφές φτώχειας, δηλαδή την εισοδηματική φτώχεια και την πολύ χαμηλή ένταση εργασίας.	Ο στόχος δεν θα επιτευχθεί Στόχος για το 2020: Μείωση κατά 20 εκατομμύρια του αριθμού των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού (δηλαδή 96,1 εκατομμύρια άτομα)

Πηγή: Αξιολόγηση του ΕΕΣ (βλέπε παράρτημα VI)· Επιτροπή, Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 2019: Αξιολόγηση της προόδου των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, πρόληψη και διόρθωση των μακροοικονομικών ανισορροπιών, και αποτελέσματα των εμπεριστατωμένων επισκοπήσεων βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, Προσάρτημα 2 – Πρόοδος προς την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», σ. 19, 27.2.2019· Eurostat, δημοσίευση «Smarter, greener, more inclusive?», έκδοση του 2019.

Βασικά στοιχεία και εμπόδια όσον αφορά την πρόοδο για τη μείωση της φτώχειας

02 Ο στόχος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για τη μείωση της φτώχειας βασίζεται στον πρωταρχικό δείκτη «άτομα που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού» (αναφέρεται επίσης ως δείκτης «AROE» από την αγγλική φράση «at

risk of poverty or exclusion»³¹). Πρόκειται για έναν σύνθετο δείκτη που καλύπτει τρεις πτυχές της φτώχειας: 1) την εισοδηματική φτώχεια μετά τις κοινωνικές παροχές³², 2) τη σοβαρή υλική στέρηση³³ και 3) τη διαβίωση σε νοικοκυριά με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας³⁴.

03 Παρά τον στόχο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για απαλλαγή 20 εκατομμυρίων ανθρώπων από τη φτώχεια ή τον κοινωνικό αποκλεισμό³⁵ σε

³¹ Τα δεδομένα για τη φτώχεια θα πρέπει να ερμηνεύονται με προσοχή. Παραδείγματος χάριν, ο σύνθετος δείκτης AROPE επηρεάζεται ιδιαίτερα από τον δείκτη «άτομα που διατρέχουν κίνδυνο εισοδηματικής φτώχειας μετά τις κοινωνικές παροχές». Ο τελευταίος αποτελεί σχετικό δείκτη της φτώχειας και το κατώφλι του ποικίλλει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Επίσης μεταβάλλεται με την πάροδο του χρόνου, καθώς ακολουθεί την εξέλιξη του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου εισοδήματος: σε ορισμένα κράτη μέλη, το κατώφλι μειώθηκε κατά την περίοδο 2008-2017 (Ελλάδα και Κύπρος) ή παρέμεινε σχεδόν σταθερό (Ισπανία και Ιταλία).

³² Άτομα που ζουν σε νοικοκυριά με «ισοδύναμο» διαθέσιμο εισόδημα μετά τις κοινωνικές παροχές που υπολείπεται του 60 % του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου εισοδήματος. Το όριο αυτό είναι συμβατικό και αντιπροσωπεύει το επίπεδο εισοδήματος που θεωρείται απαραίτητο για μια αξιοπρεπή ζωή.

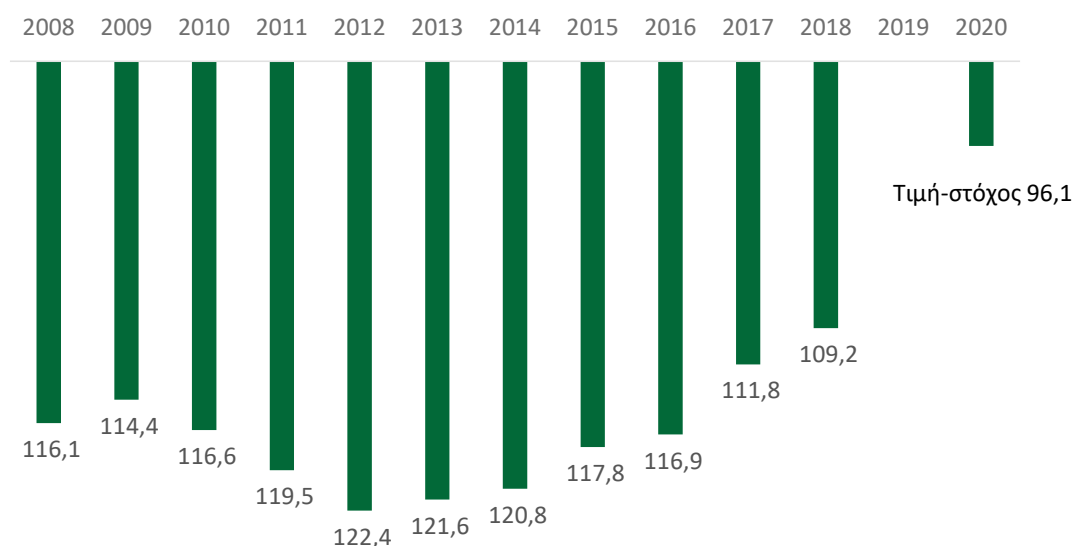
³³ Άτομα με οικονομική αδυναμία να ανταποκριθούν σε τουλάχιστον τρία από τα ακόλουθα εννέα στοιχεία: να πληρώνουν το ενοίκιο, το ενυπόθηκο δάνειο ή τους πάγιους λογαριασμούς τους· να εξασφαλίζουν ικανοποιητική θέρμανση· να καλύπτουν έκτακτες δαπάνες· να καταναλώνουν τακτικά κρέας ή άλλες πρωτεϊνούχες τροφές· να πηγαίνουν διακοπές· να διαθέτουν τηλεόραση· να διαθέτουν πλυντήριο· να διαθέτουν αυτοκίνητο· να διαθέτουν τηλέφωνο. Το 2017 η ΕΕ επικαιροποίησε τον εν λόγω κατάλογο, ο οποίος περιλαμβάνει πλέον επτά ακόμη στοιχεία: να μπορούν να αντικαταστήσουν τα φθαρμένα ενδύματα και έπιπλα· να έχουν δύο ζευγάρια παπούτσια· να μπορούν να δαπανήσουν ένα μικρό ποσό χρημάτων για προσωπική χρήση· να μπορούν να πραγματοποιούν τακτικές δραστηριότητες αναψυχής, να μπορούν να πραγματοποιούν έξοδο για ποτό/γεύμα μία φορά το μήνα και να μπορούν να έχουν σύνδεση στο διαδίκτυο. Η απουσία πλυντηρίου, τηλεόρασης και τηλεφώνου απαλείφθηκαν από τον αναθεωρημένο κατάλογο, καθώς δεν θεωρούνταν πλέον στοιχεία στέρησης.

³⁴ Άτομα ηλικίας 0-59 ετών που ζουν σε νοικοκυριά όπου τα άτομα σε ηλικία εργασίας (εκτός από τους σπουδαστές κάτω των 25 ετών) απασχολήθηκαν λιγότερο από το 20% της συνολικής πλήρους διαθεσιμότητάς τους προς εργασία κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους.

³⁵ Πέραν του στόχου για το 2020 και στο πλαίσιο του θεματολογίου των Ηνωμένων Εθνών για τη βιώσιμη ανάπτυξη με ορίζοντα το 2030, τα κράτη μέλη της ΕΕ δεσμεύτηκαν να μειώσουν τη φτώχεια στο ήμισυ σε όλες τις διαστάσεις της έως το 2030.

σύγκριση με τα προ κρίσης επίπεδα του 2008, το 2018, σύμφωνα με τον δείκτη AROPE, 109 εκατομμύρια άτομα ή σχεδόν το ένα τέταρτο (22 %) του πληθυσμού της ΕΕ των 27 βρισκόταν ακόμη σε κίνδυνο, γεγονός που συνιστά περιορισμένη πρόοδο (με την απαλλαγή από τη φτώχεια μόλις 6,9 εκατομμυρίων ατόμων)³⁶. Η χρηματοπιστωτική κρίση οδήγησε σε σημαντική επιδείνωση του πρωταρχικού δείκτη φτώχειας (AROPE) την περίοδο 2009-2012, ενώ ακολούθησε σταδιακή βελτίωση έως το 2018 (βλέπε [γράφημα 1](#)).

Γράφημα 1 – Δείκτης AROPE – Άτομα που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού στην ΕΕ των 27 (σε εκατομμύρια), περίοδος 2008-2018

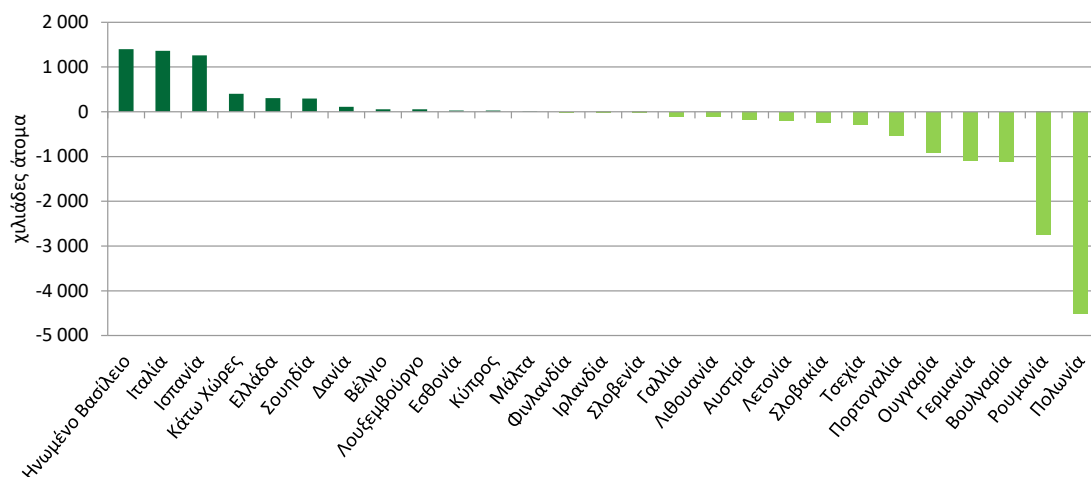

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Eurostat του Ιανουαρίου του 2020.

04 Παρά τη συνολική βελτίωση στον σύνθετο δείκτη, η πρόοδος ποικίλλει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών και, ειδικότερα, μεταξύ εκείνων όπου σημαντικό τμήμα του πληθυσμού διατρέχει τον κίνδυνο φτώχειας. Στο [γράφημα 2](#) παρουσιάζεται, για κάθε κράτος μέλος, η σωρευτική διαφορά στον πληθυσμό που θεωρούνταν ότι διέτρεχε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού το 2008 σε σύγκριση με εκείνον του 2018 (σε χιλιάδες). Συνολικά, σε δώδεκα από τα 27 κράτη μέλη σημειώθηκε αύξηση του αριθμού αυτού του πληθυσμού κατά την ίδια περίοδο.

³⁶ Λόγω της έλλειψης συγκριτικών στοιχείων για το 2008, η Κροατία δεν περιλαμβάνεται στους υπολογισμούς (1,1 εκατομμύρια άτομα αντιμετώπιζαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού το 2017).

Γράφημα 2 – Μεταβολή στον αριθμό των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού στην ΕΕ των 27, σύγκριση στοιχείων μεταξύ 2008 και 2018 (σε χιλιάδες)

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Eurostat του Ιανουαρίου του 2020.

05 Επιπλέον, οι διαφορές μεταξύ των χωρών είναι ορατές ακόμη και στο επίπεδο ορισμένων επιμέρους δεικτών οι οποίοι επιτρέπουν καλύτερη σύγκριση από μια απλή αντιπαραβολή των ποσοστών του πληθυσμού που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας. Παραδείγματος χάριν, το 2018 η σοβαρή υλική στέρηση είναι ουσιαστικά ανύπαρκτη σε ορισμένα κράτη μέλη, ενώ επηρεάζει περίπου το ένα πέμπτο του πληθυσμού σε άλλα (βλέπε [πίνακα 2](#)). Επιπλέον, οι διαφορές μεταξύ των χωρών είναι ορατές ακόμη και στο επίπεδο ορισμένων επιμέρους δεικτών, και επιτρέπουν την πραγματοποίηση καλύτερης σύγκρισης από μια απλή σύγκριση των ποσοστών του πληθυσμού που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας.

Πίνακας 2 - Μεγάλες διαφορές μεταξύ των κρατών μελών με βάση τους επιμέρους δείκτες φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού στις 2018

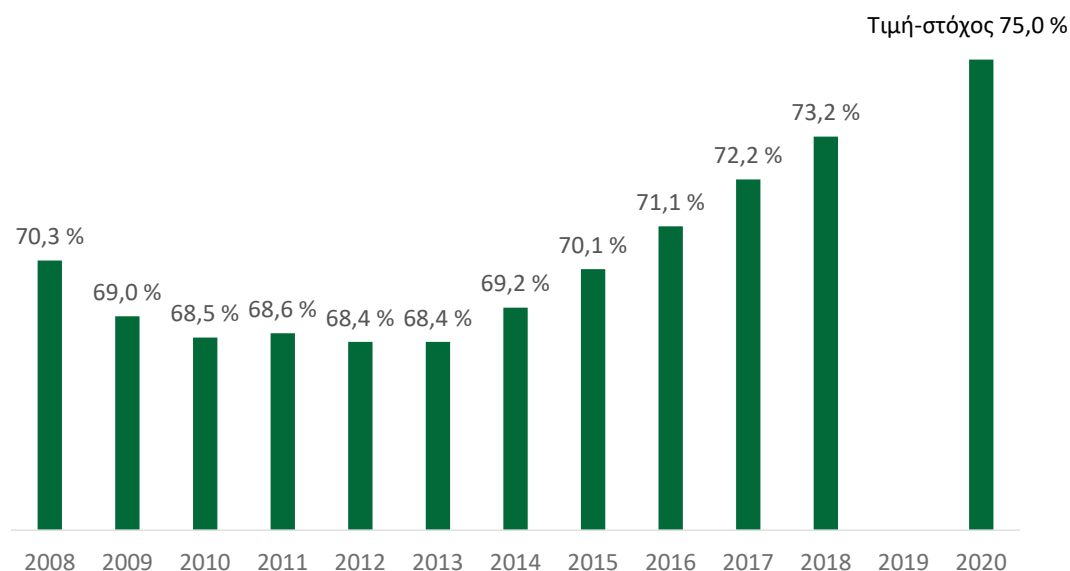
	Υψηλότερος κίνδυνος	Χαμηλότερος κίνδυνος
Άτομα που διατρέχουν κίνδυνο εισοδηματικής φτώχειας μετά τις κοινωνικές παροχές (ΕΕ των 28: 17,1 %)	23,5 % (Ρουμανία) 23,3 % (Λετονία) 22,9 % (Λιθουανία)	9,6 % (Τσεχία) 12 % (Φινλανδία) 12,2 % (Σλοβακία)
Άτομα που βιώνουν σοβαρή υλική στέρηση (ΕΕ των 28: 5,9 %)	20,9 % (Βουλγαρία) 16,8 % (Ρουμανία) 16,7 % (Ελλάδα)	1,3 % (Λουξεμβούργο) 1,6 % (Σουηδία) 2,4 % (κάτω Χώρες)
Άτομα που διαβιούν σε νοικοκυριά με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας (ΕΕ των 28: 8,8 %)	14,6 % (Ελλάδα) 13,1 % (Ιρλανδία) 12,1 % (Βέλγιο)	4,5 % (Τσεχία) 5,2 % (Σλοβακία) 5,2 % (Εσθονία)

Πηγή: Eurostat, δεδομένα του Ιανουαρίου 2020.

06 Οι εξελίξεις στην αγορά εργασίας είχαν σημαντικό αντίκτυπο στη φτώχεια και στον κοινωνικό αποκλεισμό. Έπειτα από σημαντική μείωση της απασχόλησης λόγω της οικονομικής ύφεσης (2009-2013), το 2018 είχε απασχόληση το 73,2 % του πληθυσμού της ΕΕ, ηλικίας 20 έως 64 ετών (από 70,3 % το 2008· βλέπε [γράφημα 3](#)). Το ποσοστό αυτό ήταν το υψηλότερο από το 2002 με σημαντική μείωση του χάσματος μεταξύ των φύλων (11,6 % το 2018 έναντι 15,1 % το 2008). Ωστόσο, η αύξηση του ποσοστού απασχόλησης επηρεάστηκε θετικά από τη σταδιακή αύξηση των θέσεων εργασίας μερικής απασχόλησης (18,5 % το 2018 έναντι 16,8 % το 2008)³⁷.

³⁷ <https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tesem100&plugin=1>.

Γράφημα 3 — Ποσοστό απασχόλησης στην ΕΕ των 28 (ηλικιακή ομάδα 20-64, συνολικό ποσοστό του πληθυσμού), περίοδος 2008-2018

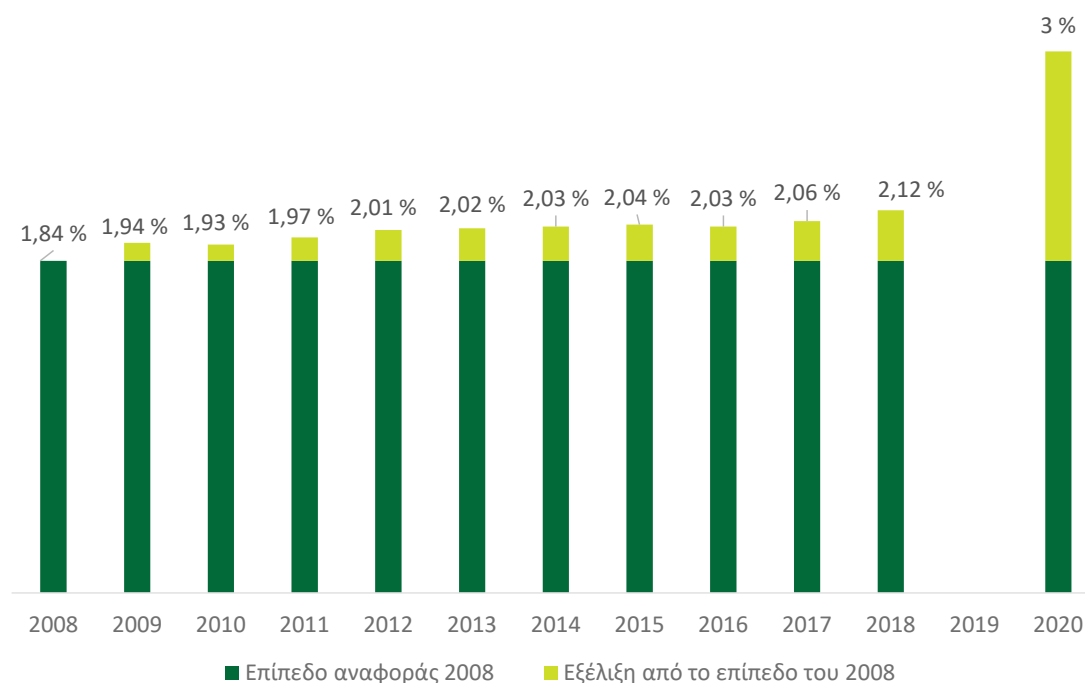
Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Eurostat του Ιανουαρίου του 2020.

07 Για την περαιτέρω ανάπτυξη της κοινωνικής διάστασης εντός της ΕΕ, στα τέλη Νοεμβρίου του 2017 υπεγράφη ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων, ο οποίος περιλαμβάνει κατάλογο αρχών που εφαρμόζονται σε 20 τομείς και προορίζονται να διασφαλίσουν και να βελτιώσουν το «κοινοτικό κεκτημένο». Η επιτυχία του θα εξαρτηθεί από την εφαρμογή του και από το επίπεδο δέσμευσης των κρατών μελών. Είναι ακόμη πολύ νωρίς στο στάδιο αυτό να προσδιορίσουμε, στο πλαίσιο του εν προκειμένω ελέγχου, κατά πόσον ο εν λόγω πυλώνας θα βοηθήσει να βελτιωθούν οι χαμηλές επιδόσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου ως προς το θέμα αυτό.

Βασικά στοιχεία και εμπόδια όσον αφορά την πρόοδο στις δαπάνες για Ε&Α

08 Οι δαπάνες για Ε&Α σε σχέση με το ΑΕΠ της ΕΕ παρέμειναν στάσιμες σε επίπεδα οριακά άνω του 2 % τα τελευταία χρόνια και ο στόχος του 3 % είναι απίθανο να επιτευχθεί (βλέπε [γράφημα 4](#)).

Γράφημα 4 - Ακαθάριστες εγχώριες δαπάνες για Ε&Α στην ΕΕ των 28, (ποσοστό του ΑΕΠ), περίοδος 2008-2018

Σημ.: Τα στοιχεία για το 2018 είναι, ως επί το πλείστον, προσωρινά.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Eurostat του Ιανουαρίου του 2020.

09 Όσον αφορά την έρευνα και την ανάπτυξη, διαπιστώσαμε ότι, όσον αφορά την κατάρτιση ΣΑΧ, δεν δόθηκε παρά ελάχιστη προσοχή στο γεγονός ότι τα κράτη μέλη παρουσιάζουν μικρή ή ακόμη και αρνητική αύξηση στις δαπάνες τους για Ε&Α (βλέπε [πίνακα 3](#)).

Πίνακας 3 — Κράτη μέλη με αρνητική ή μικρή αύξηση των δαπανών για Ε&Α, χωρίς ειδικές ΣΑΧ για τον συγκεκριμένο τομέα, 2016-2017

Κράτος μέλος	ΣΑΧ του 2016			ΣΑΧ του 2017		
	Δαπάνες Ε&Α (ως ποσοστό του ΑΕΠ) το 2015	Κράτη μέλη με πρόοδο το 2015 μικρότερη του 50 % σχετικά με τον στόχο τους για το 2020	ΣΑΧ ή συνιστώσα ΣΑΧ που αφορούσε τον τομέα Ε&Α το 2016	Δαπάνες Ε&Α (ως ποσοστό του ΑΕΠ) το 2016	Κράτη μέλη με πρόοδο το 2016 μικρότερη του 50 % σχετικά με τον στόχο τους για το 2020	ΣΑΧ ή συνιστώσα ΣΑΧ που αφορούσε τον τομέα Ε&Α το 2017
AT	3,05	40,3 %	KAMIA	3,09	43,7 %	KAMIA
BG	0,96	48,6 %	KAMIA	0,78	31,4 %	KAMIA
DK	2,96	82,6 %	Παροχή κινήτρων για τη συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και πανεπιστημίων	2,87	43,5 %	KAMIA
FI	2,90 %	Αρνητική	Προώθηση της επιχειρηματικότητας και των επενδύσεων για την ενίσχυση της ανάπτυξης της παραγωγής υψηλής προστιθέμενης αξίας	2,75	Αρνητική	KAMIA
HR	0,84	Αρνητική	KAMIA	0,84	Αρνητική	KAMIA
HU	1,36	46,3 %	KAMIA	1,21	28,0 %	KAMIA
IT	1,34	48,6 %	KAMIA	1,29	35,1 %	KAMIA
LT	1,04	22,5 %	Βελτίωση της υιοθέτησης και της απορρόφησης νέων τεχνολογιών· συντονισμός των πολιτικών καινοτομίας	0,74	Αρνητική	KAMIA
LU	1,27	Αρνητική	Άρση των φραγμών στις επενδύσεις και στην καινοτομία που περιορίζουν την οικονομική ανάπτυξη στον τομέα των επιχειρηματικών υπηρεσιών	1,24	Αρνητική	Ενίσχυση της διαφοροποίησης της οικονομίας, μεταξύ άλλων με την άρση των φραγμών στις επενδύσεις και την καινοτομία
LV	0,63	5,4 %	Συγχώνευση των ερευνητικών ιδρυμάτων και	0,44	Αρνητική	KAMIA

			παροχή κινήτρων για ιδιωτικές επενδύσεις στην καινοτομία			
MT	0,77	16,3 %	KAMIA	0,61	5,4 %	KAMIA
PL	1,00	36,4 %	KAMIA	0,97	33,6 %	KAMIA
PT	1,24	Αρνητική	Παροχή κινήτρων για συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων και επιχειρηματικού τομέα	1,27	Αρνητική	KAMIA
RO	0,49	Αρνητική	KAMIA	0,48	Αρνητική	KAMIA
SE	3,27	Αρνητική	KAMIA	3,25	Αρνητική	KAMIA
SI	2,20	41,6 %	KAMIA	2,00	27,0 %	KAMIA
SK	1,18	97,3 %	KAMIA	0,79	44,6 %	KAMIA
			Το 2016 η Επιτροπή δεν διατύπωσε καμία ΣΑΧ που να συνδέεται άμεσα με τον τομέα Ε&Α για 10 από τα 15 κράτη μέλη με αρνητικό ή χαμηλό ποσοστό επίτευξης (<50 %) της εθνικής τιμής-στόχου για το 2020			
				Το 2017 η Επιτροπή δεν διατύπωσε καμία ΣΑΧ που να συνδέεται άμεσα με τον τομέα Ε&Α για 16 από τα 17 κράτη μέλη με αρνητικό ή χαμηλό ποσοστό επίτευξης (<50 %) της εθνικής τιμής-στόχου για το 2020		

Σημ.: Δεν κατέστη δυνατό να γίνουν υπολογισμοί για την Τσεχία και το Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς και οι δύο αυτές χώρες δεν έχουν καθορίσει ρητό στόχο για το 2020. Επιπλέον, η Ελλάδα δεν υποβαλλόταν στη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου λόγω των τριών προγραμμάτων οικονομικής προσαρμογής (2010, 2012 και 2015).

Σημ.: Στοιχεία του 2016 για την Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Πηγή: Eurostat για τα στοιχεία σχετικά με Ε&Α· βάση δεδομένων CESAR της Επιτροπής για την κατηγοριοποίηση των ΣΑΧ.

10 Επιπλέον, εξακολούθησαν να υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ όσον αφορά τις δαπάνες για Ε&Α (από 0,50 % του ΑΕΠ στη Ρουμανία έως 3,33 % στη Σουηδία, για το έτος 2017). Οι διαφορές όσον αφορά τις επενδύσεις στον τομέα Ε&Α, και ιδίως το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις στις βόρειες και τις δυτικές χώρες της ΕΕ επενδύουν περισσότερους πόρους σε αυτό τον τομέα, αντικατοπτρίζουν γενικά τις διαφορές στις βιομηχανικές δομές, στην ένταση της γνώσης και στις ερευνητικές δυνατότητες.

Ακρωνύμια και συντομογραφίες

ΓΔ: Γενική Διεύθυνση

ΓΠΟΠ: Γενικοί προσανατολισμοί των οικονομικών πολιτικών

ΔΜΑ: Διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών

ΔΥΕ: Διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος

ΕΕΑ: Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης

Ε&Α: Έρευνα και ανάπτυξη

ΕΠΜ: Εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων

ΚΓγΑ: Κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση

ΚΚΔ: Κανονισμός περί κοινών διατάξεων

ΕΔΕΤ: Ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία

Ευρώπη 2020: Ενωσιακή στρατηγική για την ανάπτυξη και την απασχόληση

ΠΣΣ: Πρόγραμμα σταθερότητας και σύγκλισης

ΣΣΑ: Σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης

CESAR: Βάση δεδομένων της Επιτροπής για την παρακολούθηση της εφαρμογής των ΣΑΧ

IDR: Εμπεριστατωμένη επισκόπηση (In-Depth Review)

SWD: Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής

Γλωσσάριο:

Γενικοί προσανατολισμοί των οικονομικών πολιτικών (ΓΠΟΠ): Κοινές προτεραιότητες και κοινές τιμές-στόχος για τις οικονομικές πολιτικές των χωρών της ΕΕ που εγκρίνονται από το Συμβούλιο βάσει πρότασης της Επιτροπής. Προβλέπονται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι ΓΠΟΠ αφορούν μακροοικονομικές και διαρθρωτικές πολιτικές, τόσο για την ΕΕ στο σύνολό της όσο και για μεμονωμένες χώρες της ΕΕ.

Δευτερογενείς συνέπειες: Ο αντίκτυπος που μπορεί να έχει στις οικονομίες άλλων χωρών ένα γεγονός (ή περισσότερα γεγονότα) που λαμβάνει (λαμβάνουν) χώρα σε ένα κράτος. Παρότι υπάρχουν θετικές δευτερογενείς συνέπειες, ο όρος χρησιμοποιείται συνήθως για να αποτυπώσει τον αρνητικό αντίκτυπο που επιφέρουν σε άλλα μέρη του κόσμου συμβάντα που λαμβάνουν χώρα στο εσωτερικό ενός κράτους.

Διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΔΜΑ): Μηχανισμός εποπτείας που αποσκοπεί στον εντοπισμό, την πρόληψη και την αντιμετώπιση της εμφάνισης δυνητικά επιβλαβών μακροοικονομικών ανισορροπιών που θα μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά την οικονομική σταθερότητα ενός συγκεκριμένου κράτους μέλους, της ζώνης του ευρώ ή της ΕΕ συνολικά. Από το 2012, ο μηχανισμός αυτός λειτουργεί στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος (ΔΥΕ): Πρόκειται για το διορθωτικό σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ), το οποίο καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο οι χώρες θα πρέπει να αναλάβουν δράση σε περίπτωση που το δημόσιο χρέος ή έλλειμμά τους θεωρηθεί υπερβολικό, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 126 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Εμπεριστατωμένη επισκόπηση (IDR): Αναλυτικό έγγραφο που συντάσσει η Επιτροπή με στόχο τον προσδιορισμό και την εκτίμηση της σοβαρότητας των μακροοικονομικών ανισορροπιών στο πλαίσιο της ΔΜΑ. Από το 2015, οι εμπεριστατωμένες επισκοπήσεις έχουν ενσωματωθεί στις εκθέσεις ανά χώρα του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση (ΚΓγΑ): Κοινές προτεραιότητες και τιμές-στόχος για τις πολιτικές απασχόλησης των χωρών της ΕΕ, που καταστρώνονται από το Συμβούλιο κατόπιν πρότασης της Επιτροπής, και προβλέπονται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι ΚΓγΑ και οι ΓΠΟΠ αποτελούν από κοινού τις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές.

Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ): Επταετές πλαίσιο που διέπει τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Θεσπίζεται με κανονισμό του Συμβουλίου ο οποίος εγκρίνεται

ομόφωνα και με τη σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Το δημοσιονομικό πλαίσιο καθορίζει το μέγιστο ποσό που μπορεί να δαπανηθεί κάθε χρόνο από τον προϋπολογισμό για ευρύτερους τομείς πολιτικής («τομείς») και ορίζει το συνολικό ετήσιο ανώτατο όριο των πιστώσεων πληρωμών και των πιστώσεων ανάληψης υποχρεώσεων.

Προγράμματα σταθερότητας (σύγκλισης): Έγγραφο που συντάσσεται ετησίως από κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ (και από κράτη εκτός της ζώνης του ευρώ), το οποίο παρουσιάζει τις πολιτικές και τα μέτρα που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη προκειμένου να διασφαλιστούν βιώσιμες δημοσιονομικές πολιτικές, να διατηρείται η δημοσιονομική κατάστασή τους σε επίπεδο ίσο ή ανώτερο των μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών τους στόχων ή να εξασφαλίζεται η συνέχιση της πορείας προς τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα ότι καταβάλλονται επαρκείς προσπάθειες μείωσης του χρέους με στόχο τη συμμόρφωση με τον κανόνα για το χρέος και την τιμή αναφοράς των συνθηκών του 60 %.

Στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης: Το θεματολόγιο για τη βιώσιμη ανάπτυξη με ορίζοντα το 2030, το οποίο εγκρίθηκε από τη διεθνή κοινότητα τον Σεπτέμβριο του 2015, αποτελεί θεματολόγιο για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων τάσεων και προκλήσεων. Στον πυρήνα του θεματολογίου με ορίζοντα το 2030 βρίσκονται οι 17 στόχοι για τη βιώσιμη ανάπτυξη (ΣΒΑ) και οι συναφείς τιμές-στόχος, οι οποίες πρέπει να επιτευχθούν έως το 2030. Η διεθνής κοινότητα διαθέτει ένα φιλόδοξο νέο πλαίσιο βάσει του οποίου όλες τις χώρες συνεργάζονται για την αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων. Για πρώτη φορά, οι ΣΒΑ εφαρμόζονται καθολικά σε όλες τις χώρες και η ΕΕ δεσμεύεται να πρωτοστατήσει στην υλοποίησή τους.

Στρατηγική «Ευρώπη 2020»: Η στρατηγική της Ένωσης για την ανάπτυξη και την απασχόληση που δρομολογήθηκε το 2010 για περίοδο 10 ετών έως το 2020. Εστιάζει σε τρεις προτεραιότητες: την έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, θέτοντας έναν ή περισσότερους στόχους (οκτώ συνολικά) για κάθε άξονα προτεραιότητας, σε πέντε θεματικούς τομείς (απασχόληση· έρευνα και ανάπτυξη· κλιματική αλλαγή και ενέργεια· εκπαίδευση· και φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός). Η στρατηγική περιλαμβάνει επίσης επτά θεματικές εμβληματικές πρωτοβουλίες.

Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ): Συμφωνία που δεσμεύει όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ από το 1997 (όπως μεταρρυθμίστηκε το 2005 και το 2011) ως προς την εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης του Μάαστριχτ που αφορούν τη βιωσιμότητα των δημοσιονομικών πολιτικών των κρατών μελών, ιδίως μέσω της διατήρησης του δημόσιου ελλείμματος και του δημόσιου χρέους σε αποδεκτά επίπεδα.

Συστάσεις ανά χώρα: Συστάσεις πολιτικής που απευθύνει ετησίως η Επιτροπή στα κράτη μέλη σχετικά με το πώς θα διασφαλιστεί η υγιής δημοσιονομική τους κατάσταση. Στη συνέχεια, η Επιτροπή υποβάλλει τις εν λόγω συστάσεις στο Συμβούλιο προς έγκριση τον Ιούλιο, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

**ΤΕΛΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ**

**«ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΞΑΜΗΝΟ – ΟΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΚΑΛΥΠΤΟΥΝ ΜΕΝ
ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ, ΧΡΗΣΟΥΝ ΔΕ ΚΑΛΥΤΕΡΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ»**

ΣΥΝΟΨΗ

Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο (στο εξής: «Εξάμηνο») δημιουργήθηκε ως μέρος της απάντησης της ΕΕ στην οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση που ενέσκηψε στην Ευρώπη πριν από δέκα χρόνια. Έκτοτε, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη, μέσω του Συμβουλίου, το εξελίσσουν συνεχώς για να αντιμετωπίσουν με συντονισμένο τρόπο κοινωνικοοικονομικά ζητήματα, περιλαμβανομένων της παραγωγικότητας, της ανταγωνιστικότητας και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, καθώς και των οικονομικών και κοινωνικών πτυχών ευρύτερων προκλήσεων που αφορούν το κλίμα, την ενέργεια και τη βιωσιμότητα.

Σκοπός του Εξαμήνου είναι να συνεχίσει να ανταποκρίνεται στις εκάστοτε προκλήσεις, ενώ το εύρος του και οι τομείς στους οποίους εστιάζει εξελίσσονται συνεχώς.

Το αιφνίδιο ξέσπασμα της πανδημίας COVID-19 (στο εξής: «κρίση») και η τεράστια αναταραχή που προκάλεσε έχει κλονίσει όλα τα κράτη μέλη. Η κρίση έχει προκαλέσει τεράστιες βραχυπρόθεσμες ζημιές με μακροπρόθεσμες επιπτώσεις. Για την αντιμετώπιση της παρούσας κρίσης απαιτείται συντονισμένη δράση. Η Επιτροπή έχει ανταποκριθεί και προσαρμόσει την προσέγγισή της στην υφιστάμενη υγειονομική, κοινωνική και οικονομική κρίση, ενώ παράλληλα συνεχίζει να εστιάζει ιδιαίτερα στην ανάκαμψη μετά την κρίση. Το Εξάμηνο αποδεικνύεται ανεκτίμητης αξίας στο να διασφαλιστεί ότι το πλήγμα που έχει δεχτεί η οικονομία και η απασχόληση αντιμετωπίζεται με συντονισμένη και συγκεκριμένη αντίδραση από την ΕΕ αλλά και από κάθε κράτος μέλος ξεχωριστά. Η Επιτροπή και το Συμβούλιο έχουν συμφωνήσει να εφαρμόσουν κάθε περιθώριο ευελιξίας που παρέχεται από τους κανόνες, ώστε να έχουν οι κυβερνήσεις τη δυνατότητα να στηρίξουν την οικονομική δραστηριότητα καθώς και να παράσχουν ένα δίκτυο κοινωνικής ασφάλειας στους πολίτες της ΕΕ. Οι συστάσεις ανά χώρα (ΣΑΧ) για το 2020 καλύπτουν τον υγειονομικό και κοινωνικό αντίκτυπο της άμεσης κρίσης καθώς και τις διαρθρωτικές προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν στο στάδιο της ανάκαμψης. Στην μετά COVID-19 περίοδο, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα συνεργαστούν ακόμη πιο στενά για να διασφαλίσουν ότι οι μεταρρυθμίσεις είναι εναρμονισμένες και ότι η υλοποίησή τους έχει βελτιωθεί.

Το ΕΕΣ διαπίστωσε ότι ως προς την υλοποίηση του 30 % των ΣΑΧ το διάστημα 2011-2018 σημειώθηκε «περιορισμένη ή καμία» πρόοδος. Από επικαιροποιημένα δεδομένα αναφορικά με το επίπεδο υλοποίησης των ΣΑΧ προκύπτει ότι, για το διάστημα 2011-2019, τα κράτη μέλη υλοποίησαν το 22 % των ΣΑΧ σε μεγάλο βαθμό ή πλήρως, για το 46 % σημειώθηκε τουλάχιστον «κάποια πρόοδος», ενώ για το εναπομείναν 32 % των ΣΑΧ σημειώθηκε «περιορισμένη» ή «καμία πρόοδος» στην υλοποίηση. Μέτρο της επιτυχίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου είναι να σημειωθεί τουλάχιστον «κάποια πρόοδος» ως προς την υλοποίηση σε επίπεδο περίπου 70 %. Τα ανωτέρω καταδεικνύουν την αυστηρή παρακολούθηση των μεταρρυθμίσεων από την Επιτροπή αλλά παράλληλα δικαιώνουν τις συνεχιζόμενες προσπάθειες της Επιτροπής για την περαιτέρω βελτίωση της υλοποίησης. Η Επιτροπή εργάζεται επίσης για i) τη μεγαλύτερη ανάλυση της βιωσιμότητας στα έγγραφα του Εξαμήνου, ii) την περαιτέρω ανάπτυξη της σχέσης μεταξύ της χρήσης των κονδυλίων της ΕΕ και των συστάσεων του Εξαμήνου, iii) την ενσωμάτωση του προγράμματος στήριξης των μεταρρυθμίσεων, και iv) την ανάπτυξη της ποιοτικής αξιολόγησης της παρακολούθησης των ΣΑΧ από την Επιτροπή.

Στον απόηχο της κρίσης, όπου έχουν προκύψει παρόμοια προβλήματα σε όλα τα κράτη μέλη, η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη προκειμένου να προωθήσει ακόμη περισσότερο το πρόγραμμα των μεταρρυθμίσεων.

Το ΕΕΣ παρατηρεί ότι παρόλο που έξι από τους οκτώ στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» είναι πιθανό να επιτευχθούν πλήρως, η πρόοδος είναι αργή όσον αφορά τους στόχους της φτώχειας και της έρευνας και ανάπτυξης.

Η Επιτροπή αντιμετωπίζει πολύ σοβαρά το ζήτημα της καταπολέμησης της φτώχειας. Έχει ενισχύσει την εστίασή της σε κοινωνικά ζητήματα, ενσωματώνοντας στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και τον «κοινωνικό πίνακα αποτελεσμάτων». Παρακολουθεί επίσης τις εξελίξεις και τους παράγοντες που επηρεάζουν τη φτώχεια στην ετήσια έκθεσή της για την εξέλιξη της απασχόλησης και των κοινωνικών υποθέσεων στην Ευρώπη. Μεγάλος αριθμός συστάσεων ανά χώρα καλύπτει επί σειρά ετών τομείς όπως η απασχόληση, η απόκτηση δεξιοτήτων, η εκπαίδευση ενηλίκων, η παιδική μέριμνα και η εργασιακή ένταξη εκείνων που είναι οι πλέον απομακρυσμένοι από την αγορά εργασίας. Όλοι οι παραπάνω τομείς είναι καθοριστικής σημασίας για την αντιμετώπιση της φτώχειας.

Όσον αφορά την έρευνα και ανάπτυξη (Ε&Α), ορισμένα κράτη μέλη σημείωσαν πολύ ταχύτερη πρόοδο σε σχέση με άλλα. Η Γερμανία και η Δανία πέτυχαν τους στόχους τους πριν από το 2020. Σε επίπεδο ΕΕ, η ένταση Ε&Α αυξήθηκε από το 1,81 % το 2000 στο 2,19 % το 2018. Παρότι ο στόχος των επενδύσεων σε Ε&Α δεν επετεύχθη στο σύνολο της ΕΕ, ο στόχος του 3 % κατάφερε σαφώς να κινητοποιήσει τα κράτη μέλη. Η αύξηση των δημόσιων δαπανών για την Ε&Α και η ενίσχυση της κρατικής στήριξης των επιχειρήσεων Ε&Α κατά τα έτη εκτεταμένης δημοσιονομικής εξυγίανσης στον απόηχο της κρίσης του 2008 δεν θα είχε πραγματοποιηθεί, εάν οι πολιτικές δεν είχαν εστιάσει στο ρόλο που διαδραματίζει η Ε&Α για την οικονομική ανάπτυξη.

Την επομένη της τρέχουσας κρίσης, η Επιτροπή τονίζει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να αναλάβουν δράση και στα δύο μέτωπα, δηλαδή τη μείωση της φτώχειας και την έρευνα και καινοτομία, στα οποία η στρατηγική ανάκαμψης πρέπει να δώσει προτεραιότητα.

Το ΕΕΣ παρατηρεί ότι η Επιτροπή δεν παρέχει γραπτή ανατροφοδότηση στα κράτη μέλη σχετικά με τα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων. Η Επιτροπή είναι της άποψης ότι ένας στοχευμένος διάλογος με τις αρμόδιες αρχές στα κράτη μέλη είναι πιο αποτελεσματικός από μια γενικού χαρακτήρα γραπτή ανατροφοδότηση για τα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων. Στην περίπτωση που εντοπίζονται ελλείψεις, η Επιτροπή επικοινωνεί με τις αρχές για να ζητήσει τις πληροφορίες που λείπουν. Η Επιτροπή χρησιμοποιεί επίσης άλλες πηγές (π.χ. τις διερευνητικές αποστολές, διμερείς συζητήσεις με τα κράτη μέλη, τους αρμόδιους για το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο υπαλλήλους) για να σχηματίσει μια πλήρη και αμερόληπτη εικόνα.

Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο είναι μια ισχυρή συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής, του Συμβουλίου και των κρατών μελών. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι επίσης βασικός συμμετέχων μέσω διαλόγων για την οικονομία. Επικεντρώνει τις προτεραιότητες των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη διεξαγωγή διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων παράλληλα με την επένδυση σε ένα πράσινο και βιώσιμο μέλλον. Η Επιτροπή υπογραμμίζει επίσης ότι οι συστάσεις εγκρίνονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και υιοθετούνται από το Συμβούλιο κατόπιν εξονυχιστικού ελέγχου από τις διάφορες επιτροπές του Συμβουλίου.

Η Επιτροπή εξέτασε τις διάφορες παρατηρήσεις και τις επακόλουθες συστάσεις του ΕΕΣ. Παρότι η Επιτροπή είναι δεκτική σε ενδεχόμενες βελτιώσεις στη διαδικασία του Εξαμήνου, διαφωνεί με τη σύσταση ότι δεν υπήρξε αρκετή εστίαση στην κοινωνική και την ερευνητική διάσταση του Εξαμήνου.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σημεία 01 έως 08 - Η διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου

Η Επιτροπή προσδιορίζει τις πιο σημαντικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει ένα κράτος μέλος μέσω τεκμηριωμένης ανάλυσης που περιέχεται στην έκθεση ανά χώρα. Οι εκθέσεις ανά χώρα δημοσιεύονται και είναι δημόσια διαθέσιμες. Το Εξάμηνο εξελίσσεται με την πάροδο του χρόνου και, πέρα από τις δημοσιονομικές, εργασιακές και κοινωνικές πτυχές που αποτέλεσαν τις αρχικές προτεραιότητές του, πλέον εστιάζει επίσης στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, στον βαθμό που αυτοί περιέχονται στις νομικές βάσεις για το Εξάμηνο. Η σχετική ανάλυση παρουσιάστηκε ήδη στις εκθέσεις ανά χώρα για το 2020. Η κρίση δημιούργησε ορισμένα επιτακτικά προβλήματα υγειονομικής, κοινωνικής και οικονομικής φύσης που χρήζουν άμεσης λύσης. Εντούτοις, αναφορικά με την ανάκαμψη μετά την κρίση, η βιωσιμότητα μετατράπηκε στο κεντρικό ζήτημα του Εξαμήνου και θα καθοδηγεί όλες τις επενδύσεις. Η Ευρώπη διαθέτει μια μοναδική ευκαιρία να αναπτύξει τις δεξιότητες, την έρευνα και καινοτομία και τις υποδομές της για να προωθήσει ένα οικονομικό μοντέλο που θα βασίζεται στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα και στην κλιματική ουδετερότητα.

Η Επιτροπή είναι πρόθυμη να συμμετάσχει σε συζητήσεις για πιθανές λύσεις πολιτικής και να προσφέρει τεχνική υποστήριξη εφόσον της ζητηθεί. Η Επιτροπή δίνει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να καθορίσουν τα πλέον κατάλληλα μέτρα πολιτικής για την αντιμετώπιση των προτεραιοτήτων που προσδιορίστηκαν. Λαμβανομένων υπόψη του βραχέος ετήσιου κύκλου και της πιθανότητας να προκύψει ανάγκη για νέες μεταρρυθμίσεις κατά τα επόμενα έτη, η παρέμβαση σε τομέα πολιτικής που θεωρείται ότι ανήκει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών δεν έχει κριθεί αναγκαία μέχρι στιγμής. Η παροχή συνδρομής για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων κατέστη δυνατή μέσω των προγραμμάτων ΕΔΕΤ της Επιτροπής ενώ τεχνική βοήθεια παρασχέθηκε από τη ΓΔ REFORM.

Ο μηχανισμός του κράτους δικαίου είναι μέσο διακριτό από το Εξάμηνο. Διεξάγονται συζητήσεις για την ενίσχυση της εστίασης στο κράτος δικαίου μέσω της εισαγωγής ενός νέου μηχανισμού του κράτους δικαίου.

Σημεία 09 έως 19 - Η ευθύνη για το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο επιμερίζεται μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών

Η Επιτροπή έλαβε πράγματι σειρά μέτρων για να διασφαλίσει τη διεξαγωγή τακτικού διαλόγου και την ανταλλαγή πληροφοριών με τα κράτη μέλη καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου του Εξαμήνου.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Σημεία 21 έως 31 και σημείο 59 - Δύο από τους οκτώ στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» είναι απίθανο να επιτευχθούν. Η Επιτροπή δεν διατύπωσε επαρκείς συστάσεις για την αντιμετώπιση της φτώχειας και της έρευνας σε ορισμένα κράτη μέλη. Επιπλέον ζητήματα όπως το κράτος δικαίου.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η επίτευξη των στόχων της απασχόλησης και της εκπαίδευσης προαναγγέλλει την επίτευξη χαμηλότερων επιπέδων φτώχειας και υψηλότερων επιπέδων έρευνας και ανάπτυξης. Η αναδιάρθρωση και οι μεταρρυθμίσεις που εφαρμόστηκαν μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση εστίασαν στον χρηματοπιστωτικό τομέα και στα πιεστικά προβλήματα της ανεργίας των νέων και της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Τα ανωτέρω αποδείχτηκαν αποτελεσματικά καθώς η απασχόληση αυξήθηκε σε επίπεδο ρεκόρ ενώ μειώθηκε το ποσοστό των μαθητών που εγκαταλείπει πρόωρα το σχολείο, κάτι που συνέβαλε επίσης στη μείωση της φτώχειας.

Η Επιτροπή αντιμετωπίζει πολύ σοβαρά το ζήτημα της καταπολέμησης της φτώχειας. Μέσω της πρωτοβουλίας REACT-EU που δρομολογήθηκε στο πλαίσιο του σχεδίου ανάκαμψης για την Ευρώπη, η Επιτροπή πρότεινε να διατεθούν, κατά προτεραιότητα, οι πρόσθετοι πόροι που προορίζονται για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, σε μέτρα αντιμετώπισης της παιδικής φτώχειας, μεταξύ άλλων. Η τροποποιημένη πρόταση του ΠΔΠ 2021-2027 για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) περιλαμβάνει την απαίτηση κάθε κράτος μέλος να διαθέτει το 5 % των πόρων του από το ΕΚΤ+ σε μέτρα για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας. Οι πόροι αυτοί θα συμβάλουν

επίσης στην υλοποίηση του μελλοντικού μέσου πολιτικής «εγγύηση για τα παιδιά», το οποίο θα προταθεί από την Επιτροπή το 2021.

Η Επιτροπή έχει ενισχύσει την εστίασή της σε κοινωνικά ζητήματα, ενσωματώνοντας στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και τον «κοινωνικό πίνακα αποτελεσμάτων». Η Επιτροπή τονίζει ότι δεν εκδίδονται «αυτόματα» συστάσεις στα κράτη μέλη στα οποία σημειώθηκε επιδείνωση κάποιου δείκτη. Η Επιτροπή εξετάζει τις κοινωνικές εξελίξεις, τις εν εξελίξει πολιτικές του κράτους μέλους καθώς και την πρόοδο ως προς τις συναφείς μεταρρυθμίσεις. Επιπλέον, μεγάλος αριθμός συστάσεων ανά χώρα καλύπτει επί σειρά ετών τομείς όπως η απασχόληση, η απόκτηση δεξιοτήτων, η εκπαίδευση ενηλίκων, η παιδική μέριμνα και η εργασιακή ένταξη εκείνων που είναι οι πλέον απομακρυσμένοι από την αγορά εργασίας. Όλοι οι παραπάνω τομείς είναι καθοριστικής σημασίας για την αντιμετώπιση της φτώχειας. Ως εκ τούτου, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος στη μείωση της φτώχειας από το 2012, το αποκορύφωμα της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης, με αποτέλεσμα το ποσοστό των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού να βρίσκεται αρκετά κάτω από το προ της κρίσης επίπεδο. Το 2018, ο αριθμός των ανθρώπων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού στην ΕΕ των 28 ήταν 110 εκατομμύρια, δηλαδή 13,9 εκατομμύρια λιγότεροι άνθρωποι σε σύγκριση με το αποκορύφωμα της κρίσης το 2012 και 7,5 εκατομμύρια λιγότεροι απ' ό,τι την εποχή προ της κρίσης (2008). Επιπλέον, τα στοιχεία του 2019 που είναι διαθέσιμα για 8 κράτη μέλη (ΑΤ, ΒΓ, ΔΚ, ΛΒ, ΗΥ, ΠΛ, ΡΟ και ΦΙ) δείχνουν περαιτέρω μείωση του πληθυσμού που αντιμετωπίζει κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού.

Οι δαπάνες για την έρευνα και ανάπτυξη παρουσίασαν πολύ μεγάλες διαφορές μεταξύ των κρατών μελών και αυτό συνέχισε να ισχύει ανάλογα με το σημείο εκκίνησης κάθε κράτους. Η Γερμανία και η Δανία πέτυχαν τους στόχους τους πριν από το 2020 και σταθεροποίησαν την ηγετική τους θέση στον τομέα της καινοτομίας. Άλλα κράτη μέλη έμειναν πίσω στον συγκεκριμένο τομέα, καθώς προσπαθούν να προωθήσουν πιο γενικευμένα την έρευνα και καινοτομία στο ακαδημαϊκό καθώς και στο επιχειρηματικό περιβάλλον.

Η εκτίμηση του ΕΕΣ ότι η Επιτροπή δεν διατύπωσε επαρκείς συστάσεις για την αντιμετώπιση της φτώχειας και την προώθηση της έρευνας σε ορισμένα κράτη μέλη έρχεται σε αντίθεση με την παραδοχή του ότι η Επιτροπή εξέδωσε σειρά συστάσεων ανά χώρα για τη μείωση της φτώχειας σε τομείς όπως: η απασχόληση, η απόκτηση δεξιοτήτων, η δια βίου μάθηση, η παιδική μέριμνα και η ένταξη πρώην περιθωριοποιημένων πολιτών στην αγορά εργασίας. Το ΕΕΣ αναγνωρίζει επίσης το έργο που έχει γίνει σε σχέση με τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ. Αυτό αποδεικνύει ότι η Επιτροπή είναι προσηλωμένη στην αντιμετώπιση των βασικών αιτιών της φτώχειας: της πρόσβασης στην αγορά εργασίας, των δεξιοτήτων και της παιδικής μέριμνας. Στον απόηχο της τρέχουσας κρίσης, η Επιτροπή δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην εισοδηματική στήριξη και σε άμεσα μέτρα μείωσης της φτώχειας. Αυτό είναι ήδη εμφανές στις συστάσεις ανά χώρα για το 2020. Η Επιτροπή καταβάλλει επίσης προσπάθειες, μέσω των συστάσεων της προς το Συμβούλιο για το 2020, να επενδύσει στην έρευνα και ανάπτυξη και να αξιοποιήσει την ευκαιρία που της προσφέρει η μετάβαση στην πράσινη οικονομία και η δέσμευση της Ευρώπης για κλιματική ουδετερότητα.

Στην ανάλυση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος ενός κράτους μέλους, η Επιτροπή εξετάζει άλλες πτυχές, στον βαθμό που υφίσταται μακροοικονομική σχέση. Όσον αφορά την προάσπιση της βασικής αξίας της ΕΕ, του κράτους δικαίου, η Επιτροπή θα δημοσιεύει ετησίως έκθεση για το κράτος δικαίου με κεφάλαια ειδικά για κάθε κράτος μέλος.

Σημεία 34 έως 40 και σημείο 58 και 61 - Οι πολυετείς αξιολογήσεις της Επιτροπής για την υλοποίηση των ΣΑΧ από τα κράτη μέλη

Το ΕΕΣ παρατηρεί ότι το ποσοστό των κρατών μελών στα οποία σημειώνεται πλήρης ή ουσιαστική υλοποίηση των ΣΑΧ είναι χαμηλό και η παρακολούθηση από την Επιτροπή δεν είναι πάντοτε πλήρης.

Η Επιτροπή συνεργάζεται με τα κράτη μέλη για τη βελτίωση των επιδόσεών τους ώστε να επιτευχθεί πλήρης ή ουσιαστική υλοποίηση. Το γεγονός ότι από την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου το 2011, πάνω από τα δύο τρίτα των συστάσεων ανά χώρα έχουν υλοποιηθεί με τουλάχιστον «κάποια πρόοδο» επιβεβαιώνει ότι διεξάγονται σημαντικές μεταρρυθμίσεις, παρότι ενδέχεται να απαιτούν περισσότερο χρόνο. Ορισμένες μεταρρυθμίσεις αντιμετωπίζουν έντονες πολιτικές και κοινωνικές αντιδράσεις, ακόμη και όταν η κυβέρνηση αποδεικνύει τη δέσμευσή της.

Τα κράτη μέλη σημείωσαν τη μεγαλύτερη πρόοδο κατά τα προηγούμενα έτη στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, την πρόσβαση στη χρηματοδότηση, τα πλαίσια αφερεγγυότητας, τη νομοθεσία περί προστασίας της απασχόλησης και τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας, αποτυπώνοντας την προτεραιότητα που δόθηκε στη σταθεροποίηση του χρηματοπιστωτικού τομέα ως απόκριση στην οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση, η οποία απαιτούσε αποφασιστικές δράσεις πολιτικής. Στο ίδιο πνεύμα, τα μέτρα για την προώθηση της δημιουργίας θέσεων εργασίας με συμβάσεις αορίστου χρόνου και για την αντιμετώπιση του κατακερματισμού της αγοράς εργασίας αποτυπώνουν την ικανοποιητική υλοποίηση των σχετικών συστάσεων. Σημαντική υλοποίηση καταγράφηκε επίσης ως προς τις συστάσεις περί δημοσιονομικής πολιτικής και δημοσιονομικής διακυβέρνησης, για να επιτευχθεί εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών μετά την χρηματοπιστωτική κρίση.

Το γεγονός ότι οι ανισορροπίες βελτιώθηκαν ή διορθώθηκαν σταδιακά κατά τα προηγούμενα έτη μαρτυρά επίσης από μόνο του την επιτυχή υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων.

Η Επιτροπή διενεργεί ετήσιες και πολυετείς αξιολογήσεις των συστάσεων ανά χώρα δύο φορές σε κάθε κύκλο του Εξαμήνου. Η μεθοδολογία αξιολόγησης και η απόδοση κατηγοριών υλοποίησης από την Επιτροπή έχουν βελτιωθεί με την πάροδο του χρόνου και είναι πολύ αυστηρές, ούτως ώστε να εξακολουθήσει να ασκείται πίεση στα κράτη για να συνεχίσουν και να ολοκληρώσουν τις μεταρρυθμίσεις. Για να διευκολύνει την ανάλυση και να καταστήσει εύκολη τη διαχρονική σύγκριση του ρυθμού προόδου, η Επιτροπή χρησιμοποιεί έναν συνθετικό δείκτη για την εκτίμηση της προόδου των συστάσεων ανά χώρα.

Στην περίπτωση συνεχούς ανεπαρκούς υλοποίησης, η Επιτροπή αναπτύσσει στενή επικοινωνία με τα κράτη μέλη με στόχο να διασφαλίσει την κατάλληλη αντιμετώπιση των προκλήσεων πολιτικής και των προτεραιοτήτων που προσδιορίστηκαν. Η Επιτροπή δεν πιστεύει ότι οι περαιτέρω συστάσεις του Συμβουλίου και τα ειδικά μέτρα ενθαρρύνουν τον εποικοδομητικό διάλογο για την εξεύρεση λύσης. Αντιθέτως, η Επιτροπή θεωρεί ότι ο καλύτερος τρόπος για την επίτευξη εποικοδομητικού διαλόγου είναι η διοχέτευση διαθέσιμων κονδυλίων της ΕΕ για την υλοποίηση των ΣΑΧ. Οι πόροι του ταμείου πολιτικής συνοχής ευθυγραμμίστηκαν με το Εξάμηνο, ενώ η ΓΔ REFORM παρέχει τεχνική βοήθεια στα κράτη μέλη. Ο πρόσφατα προταθείς Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (561 δισεκατομμύρια EUR) θα παράσχει χρηματοδότηση αποκλειστικά για μεταρρυθμίσεις πολιτικής που αφορούν το Εξάμηνο.

Για την αύξηση του ρυθμού πλήρους ή ουσιαστικής υλοποίησης, η Επιτροπή έχει πιο στενές διαβουλεύσεις με τα κράτη μέλη, παρέχει στήριξη στις μεταρρυθμίσεις μέσω ειδικής υπηρεσίας και διασφαλίζει καλύτερη σύνδεση μεταξύ των ευρωπαϊκών κονδυλίων και των μεταρρυθμίσεων.

Αναφορικά με τη βάση δεδομένων CESAR για την αξιολόγηση των ΣΑΧ, πραγματοποιούνται συνεχείς βελτιώσεις ως προς τη λειτουργικότητά της. Πρόκειται για ένα εσωτερικό εργαλείο εργασίας που χρησιμοποιείται από κοινού με τα κράτη μέλη από τον Δεκέμβριο του 2019.

Σημεία 41 έως 44 – σύνδεση μεταξύ του προϋπολογισμού της ΕΕ και της υλοποίησης των ΣΑΧ

Το ΕΕΣ αναφέρει ότι υφίσταται «ανεπαρκής σύνδεση μεταξύ των δαπανών του προϋπολογισμού της ΕΕ και της υλοποίησης των ΣΑΧ». Ωστόσο, η Επιτροπή μπορεί να επιβεβαιώσει ότι κατά τον προγραμματισμό των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων 2014-2020 λήφθηκαν υπόψη όλες οι συναφείς συστάσεις ανά χώρα. Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η διάρκεια εφαρμογής των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων υπερβαίνει πιθανώς τα δέκα έτη κατά την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού (λόγω του κανόνα $n+3$). Οι εκροές και τα αποτελέσματα των επενδύσεων χρειάζονται φυσικά ακόμη μεγαλύτερο χρονικό διάστημα για να φανούν στην πράξη, και συνεπώς απαιτείται μακροπρόθεσμη προοπτική για να κριθεί η αποτελεσματικότητα αυτής της πτυχής που αφορά την προώθηση της εφαρμογής των ΣΑΧ. Η «μελέτη» στην οποία αναφέρεται το ΕΕΣ επιβεβαιώνει τις σχέσεις μεταξύ των εγγράφων προγραμματισμού των ΕΔΕΤ (οι συμφωνίες εταιρικής σχέσης και τα επιχειρησιακά προγράμματα) και των ΣΑΧ του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Η «ασαφής και γενικευμένη» φύση των σχέσεων αυτών προκύπτει από τη γενική φύση των συμφωνιών εταιρικής σχέσης, οι οποίες αποτελούν έγγραφα-«πλαίσια» προγραμματισμού και ως εκ τούτου δεν προορίζονται να καθορίσουν συγκεκριμένες απαιτήσεις υλοποίησης.

Σύμφωνα με τον κανονισμό περί κοινών διατάξεων, τα έγγραφα προγραμματισμού λαμβάνουν υπόψη, μεταξύ άλλων στοιχείων, τις συναφείς ΣΑΧ κατά τη λήψη αποφάσεων αναφορικά με παρεμβάσεις. Οι συμφωνίες εταιρικής σχέσης και τα επιχειρησιακά προγράμματα είναι στρατηγικά έγγραφα για την εφαρμογή των ΕΔΕΤ εντός περιόδου επτά ετών και δεν προορίζονται αποκλειστικά για την υλοποίηση των ΣΑΧ. Εντούτοις, οι εκθέσεις ανά χώρα αναφέρονται τακτικά από το 2016 και εφεξής στη συνεισφορά του προϋπολογισμού της ΕΕ στην αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προκλήσεων. Επιπλέον, οι συνέργειες μεταξύ του Εξαμήνου και της χρήσης των κονδυλίων της ΕΕ έχουν ισχυροποιηθεί σημαντικά με την πάροδο των ετών και αναμένεται να συνεχιστούν στο επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο. Για την περίοδο 2021-27, η Επιτροπή πρότεινε να καθορίσουν τα κράτη μέλη τον τρόπο με τον οποίο λαμβάνονται υπόψη οι συναφείς ανά χώρα συστάσεις κατά την εκπόνηση των εγγράφων προγραμματισμού. Κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού 2021-2027, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρουσιάζουν τακτικά στην επιτροπή παρακολούθησης και στην Επιτροπή την πρόοδο όσον αφορά την υλοποίηση των προγραμμάτων που υποστηρίζουν τις ΣΑΧ. Στη διάρκεια ενδιάμεσης επανεξέτασης, τα κράτη μέλη θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να εξετάσουν την ανάγκη για τροποποιήσεις του προγράμματος για να ληφθούν υπόψη σχετικές ανά χώρα συστάσεις που εγκρίθηκαν ή τροποποιήθηκαν από την αρχή της περιόδου προγραμματισμού.

Στις 27 Μαΐου 2020 η Επιτροπή εξέδωσε πρόταση για το Next Generation EU. Ο πρώτος και βασικός πυλώνας του σχεδίου ανάκαμψης θα είναι ένας νέος Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Ο Μηχανισμός βασίζεται στο εργαλείο υλοποίησης μεταρρυθμίσεων και αντικαθιστά το δημοσιονομικό μέσο σύγκλισης και ανταγωνιστικότητας (BICC), για το οποίο συζήτησαν πρόσφατα οι συννομοθέτες.

Η Επιτροπή πρότεινε επίσης τη θέσπιση Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης, ενός αυτόνομου κανονισμού, που αποτελεί συνέχεια του υφιστάμενου Προγράμματος Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων (ΠΣΔΜ).

Σημεία 45 έως 52 - Εξορθολογισμός των συστάσεων ανά χώρα και προτεραιοποίηση των μεταρρυθμίσεων

Όλες οι συστάσεις ανά χώρα στις οποίες αναφέρεται το ΕΕΣ καλύπτουν ορισμένους κοινούς τομείς, ήτοι τη δημοσιονομική πολιτική, την απασχόληση και την κοινωνική πολιτική, το επιχειρηματικό περιβάλλον και τις επενδύσεις. Οι συνιστώσες των συστάσεων αφορούν διαφορετικούς τομείς πολιτικής στους οποίους τα κράτη μέλη αναμένεται να αναπτύξουν δράση μέσω των διαφόρων υπουργείων και διοικητικών οργανισμών τους εντός του ίδιου χρονοδιαγράμματος. Αυτό αποτυπώνει το γεγονός ότι η αντιμετώπιση μιας κοινωνικοοικονομικής πρόκλησης απαιτεί δράσεις πολιτικής σε διαφορετικούς τομείς. Όσον αφορά την προτεραιοποίηση των μεταρρυθμίσεων, οι συστάσεις που πρότεινε η Επιτροπή αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Επιτροπής για τις δράσεις προτεραιότητας που πρέπει να αναληφθούν.

Η διαδικασία στο Συμβούλιο διασφαλίζει ότι τα κράτη μέλη πραγματοποιούν συζητήσεις για τις συστάσεις, πριν αυτές οριστικοποιηθούν. Το Συμβούλιο είναι αυτό που εγκρίνει στο τέλος τις συστάσεις. Επιπλέον, δίνεται έμφαση στον συνεχή διάλογο με τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη για τον προσδιορισμό προτεραιοτήτων και συγκεκριμένων μεταρρυθμίσεων. Η Επιτροπή είναι της άποψης ότι αυτοί οι μηχανισμοί διασφαλίζουν το εφικτό των συστάσεων που τελικά εγκρίνονται. Η Επιτροπή αντιλαμβάνεται φυσικά ότι ορισμένες μεταρρυθμίσεις απαιτούν περισσότερο χρόνο από άλλες και γι' αυτό ανέπτυξε μια πολυετή αξιολόγηση της προόδου υλοποίησης.

Ως προς την υποβολή αναφορών σχετικά με τις συστάσεις στις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές, σημειώνεται ότι τα έγγραφα των συστάσεων περιέχουν ήδη αρκετές αναφορές και ούτε τα κράτη μέλη αλλά ούτε και η Επιτροπή εξέφρασαν την ανάγκη για την υποβολή ακόμη περισσότερων αναφορών. Ως προς τη διατύπωση και την αιτιολόγηση των συστάσεων, είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι κάθε σύσταση συνοδεύεται από παράγραφο με αιτιολογικές σκέψεις, καθώς και από ανάλυση στην έκθεση ανά χώρα. Λαμβανομένης υπόψη της εκτενούς συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής, δεν υπάρχει ασάφεια στην επικοινωνία.

Σημεία 53 έως 56: Συνεργασία με εθνικούς φορείς και αξιολόγηση των εθνικών προγραμμάτων μεταρρυθμίσεων

Η Επιτροπή απαιτεί από τα κράτη μέλη να συνεργάζονται με τους φορείς, κάτι που άλλωστε κάνει και η ίδια η Επιτροπή κατά τη διάρκεια των διερευνητικών αποστολών. Επιπλέον, κατά τον προγραμματισμό των ταμείων υπάρχει τακτική επικοινωνία μεταξύ της Επιτροπής και των τοπικών αρχών. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές είναι επαρκώς ενσωματωμένες στους κύκλους προγραμματισμού και εφαρμογής των ταμείων πολιτικής συνοχής. Η Επιτροπή πρότεινε να διατηρηθεί η συγκεκριμένη πτυχή για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027.

Αναφορικά με τα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων, η Επιτροπή επιβεβαιώνει τη συνέπεια του περιεχομένου, αλλά αποφεύγει να παρεμβαίνει στις καθιερωμένες εθνικές πρακτικές τεκμηρίωσης και μορφής. Το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων έχει μετατραπεί σε ιδιαίτερα σημαντικό εργαλείο για τα κράτη μέλη, καθώς διευκολύνει τον διυπουργικό και διαπεριφερειακό συντονισμό κατά τη διαδικασία μεταρρύθμισης. Οι προτάσεις της Επιτροπής για συστάσεις του Συμβουλίου σχετικά με τα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων και τις γνωμοδοτήσεις για τα προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης των κρατών μελών αποτελούν, καθαυτές, το τεκμηριωμένο αρχείο της αξιολόγησης των προγραμμάτων από την Επιτροπή. Η αξιολόγηση τεκμηριώνεται αναλυτικά σε τυποποιημένη αιτιολογική σκέψη του νομικού κειμένου του ΣΑΧ. Επιπλέον, οι πληροφορίες που περιέχονται στα προγράμματα λαμβάνονται υπόψη για την επικαιροποίηση της αξιολόγησης ΣΑΧ που παρουσιάζεται στην εισαγωγική ανακοίνωση του Μαΐου, που αποτελεί μέρος της δημοσιευμένης δέσμης του Εξαμήνου. Το περιεχόμενο των προτάσεων ΣΑΧ λαμβάνει επίσης υπόψη μέτρα που αναφέρονται από τα κράτη μέλη στα προγράμματά τους. Η Επιτροπή αξιολογεί τη συμμόρφωση με το πρότυπο και επικεντρώνεται στις δεσμεύσεις που αφορούν τις βασικές μεταρρυθμίσεις, καθώς και στην επιβεβαίωση των πληροφοριών που έχει συλλέξει η ίδια η Επιτροπή μέσω άλλων πηγών.

Αναφορικά με τη βάση δεδομένων CESAR, οι εσωτερικές διαδικασίες της Επιτροπής έχουν σχεδιαστεί ώστε όλες οι συναφείς ΓΔ να συνεισφέρουν στη συνολική αξιολόγηση των ΣΑΧ από την Επιτροπή στη CESAR. Ως ένα δυναμικό εργαλείο που εξελίσσεται συνεχώς με σκοπό την περαιτέρω βελτίωση της διαδικασίας αξιολόγησης και παρακολούθησης, η CESAR εμπλουτίζεται διαρκώς με νέες λειτουργικότητες για να διασφαλιστεί ότι όλες οι συναφείς ΓΔ παρέχουν την αξιολόγησή τους στη βάση δεδομένων.

Η Επιτροπή διαφωνεί με τη δήλωση ότι οι συχνές αναταξινόμησεις των ΣΑΧ περιορίζουν τη δυνατότητα σύγκρισης σε βάθος χρόνου. Η αξιολόγηση της υλοποίησης των ΣΑΧ πραγματοποιείται αρχικά για κάθε επιμέρους συνιστώσα και στη συνέχεια, μέσω συνυπολογισμού, για το σύνολο των

ΣΑΧ. Για να διευκολύνει την ανάλυση και να καταστήσει εύκολη τη διαχρονική σύγκριση του ρυθμού προόδου, η Επιτροπή χρησιμοποιεί ένα συνθετικό δείκτη για την εκτίμηση της προόδου στην υλοποίηση των ΣΑΧ. Για τον καλύτερο εντοπισμό των συστάσεων σε κάθε τομέα πολιτικής εντός μιας χρονικής περιόδου, πραγματοποιήθηκαν ορισμένες προσαρμογές στη CESAR.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

59. Η Επιτροπή δεν συμπεριίεται το συμπέρασμα του ΕΕΣ ότι δεν δόθηκε επαρκής έμφαση στη μείωση της φτώχειας, ούτε και το συμπέρασμα ότι ο συνδυασμός ΣΑΧ δεν είναι ισορροπημένος.

Για να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή σε ζητήματα του κράτους δικαίου, θεσπίστηκε ένας νέος μηχανισμός κράτους δικαίου. Η κάλυψη των εν λόγω ζητημάτων στο Εξάμηνο εστιάζει σε περιπτώσεις που έχουν σαφείς μακροοικονομικές επιπτώσεις.

Σύσταση 1 – Ενίσχυση της εστίασης στην κοινωνική και την ερευνητική διάσταση της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου

Η Επιτροπή αποδέχεται τη συγκεκριμένη σύσταση, καθώς θα καλύψει πλήρως τις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις της κρίσης της νόσου COVID-19. Η Επιτροπή έχει δεσμευτεί να καταπολεμήσει τη φτώχεια, αντιμετωπίζοντας τις αιτίες των κινδύνων φτώχειας.

Η Επιτροπή αποδέχεται εν μέρει τη συγκεκριμένη σύσταση, στον βαθμό που δεν μπορεί να δεσμευτεί να εκδώσει ΣΑΧ για όλα τα κράτη μέλη που δεν έχουν σημειώσει πρόοδο. Εν όψει της νέας Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και της ψηφιακής μετάβασης, η έρευνα και η καινοτομία αναμένονται να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και να συνεισφέρουν στο να καταστεί η οικονομία της ΕΕ ανταγωνιστική και κλιματικά ουδέτερη.

Σύσταση 2 – Βελτίωση της υλοποίησης και της παρακολούθησης των ΣΑΧ

Πρώτη περίπτωση- Η Επιτροπή **αποδέχεται τη συγκεκριμένη σύσταση** και πλέον διασφαλίζει ότι όλα τα μέλη της ομάδας κάθε χώρας επικαιροποιούν στη CESAR την αξιολόγηση που διενεργούν ως προς την υλοποίηση. Ως ένα δυναμικό εργαλείο που εξελίσσεται συνεχώς με σκοπό την περαιτέρω βελτίωση της διαδικασίας αξιολόγησης και παρακολούθησης, η CESAR εμπλουτίζεται διαρκώς με νέες λειτουργικότητες για να διασφαλιστεί ότι όλες οι συναφείς ΓΔ παρέχουν την αξιολόγησή τους στη βάση δεδομένων.

Δεύτερη περίπτωση - Η Επιτροπή **αποδέχεται εν μέρει τη συγκεκριμένη σύσταση**. Θα μεριμνήσει ώστε οι πληροφορίες που είναι ήδη δημόσια διαθέσιμες μέσω των εκθέσεων ανά χώρα για τις ΣΑΧ και για την κατάσταση υλοποίησής τους να καταστούν επίσης διαθέσιμες στο διαδίκτυο. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να δώσουν την έγκρισή τους για την ανωτέρω ενέργεια.

Τρίτη περίπτωση - Η Επιτροπή **δεν αποδέχεται** τη συγκεκριμένη σύσταση. Η Επιτροπή αναπτύσσει μια συνεργατική σχέση με τα κράτη μέλη με σκοπό τον προσδιορισμό και την αντιμετώπιση προκλήσεων από κοινού.

Μάλιστα, η Επιτροπή εφαρμόζει ήδη την αρχή που πρότεινε το ΕΕΣ, επαναλαμβάνοντας συστάσεις σε επόμενους κύκλους του Εξαμήνου, σε περίπτωση έλλειψης υλοποίησης, και καθιστώντας τις συστάσεις περισσότερο ακριβείς, όπου απαιτείται. Ως εκ τούτου, δεν θεωρείται σκόπιμο να εξεταστεί το ενδεχόμενο λήψης περαιτέρω μέτρων στο πλαίσιο του κανονισμού.

Σύσταση 3 – Ενίσχυση της σχέσης μεταξύ των κονδυλίων της ΕΕ και των ΣΑΧ

Η Επιτροπή **αποδέχεται εν μέρει** τη συγκεκριμένη σύσταση για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027. Υπάρχουν ήδη ορισμένοι αμοιβαία συμφωνηθέντες όροι μεταρρυθμίσεων στον προγραμματισμό των ΕΔΕΤ. Επιπλέον, στις 27 Μαΐου 2020, η Επιτροπή πρότεινε ένα νέο Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας που θα παράσχει μεγάλης κλίμακας χρηματοπιστωτική στήριξη σε μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που έχουν δρομολογηθεί από τα κράτη μέλη, με σκοπό να

συνδράμει τα κράτη μέλη στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που προσδιορίστηκαν στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο. Αυτό θα εξαρτηθεί, ωστόσο, από τις διαπραγματεύσεις που θα διεξαχθούν στο Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

Σύσταση 4 – Βελτίωση της διατύπωσης των ΣΑΧ

Η Επιτροπή **αποδέχεται εν μέρει τη συγκεκριμένη σύσταση**, στον βαθμό που οι επιμέρους ΣΑΧ άπτονται μίας κοινής πρόκλησης πολιτικής. Το γεγονός ότι μία ΣΑΧ καλύπτει διάφορα ζητήματα καταδεικνύει ότι η αντιμετώπιση μιας κοινωνικοοικονομικής πρόκλησης απαιτεί δράσεις πολιτικής σε διαφορετικούς τομείς. Μετρήσιμοι στόχοι υφίστανται ήδη στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Η προσθήκη επιπλέον στόχων δεν θεωρείται χρήσιμη. Ο ορισμός ενός χρονοδιαγράμματος θεωρείται επίσης μη πρακτική λύση, καθώς η Επιτροπή γνωρίζει ότι οι μεταρρυθμίσεις ενδέχεται να χρειαστεί να πραγματοποιηθούν σε διαφορετικά χρονικά στάδια. Θα μπορούσε, ωστόσο, να υπάρξει πρόβλεψη για πιο λεπτομερή ποιοτική αξιολόγηση των προσπαθειών υλοποίησης ενός κράτους μέλους. Αυτό αναγνωρίζεται ήδη όταν η Επιτροπή αξιολογεί την υλοποίηση και εφαρμόζει διαφορετικές κατηγορίες αξιολόγησης, π.χ. περιορισμένη πρόοδος, κάποια πρόοδος, κ.λπ. Η Επιτροπή παρέχει ήδη επαρκή αιτιολόγηση για τις συστάσεις στις εκθέσεις ανά χώρα και τις αιτιολογικές σκέψεις των ΣΑΧ.

Σύσταση 5 – Σαφής αξιολόγηση των ΕΠΜ

Πρώτη περίπτωση - Η Επιτροπή **αποδέχεται εν μέρει** τη συγκεκριμένη σύσταση, με την επιφύλαξη της έκβασης των εν εξελίξει διαπραγματεύσεων με τους συννομοθέτες για το ΠΔΠ και τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Τα ΕΠΜ συμπληρώνουν και επιβεβαιώνουν τις πληροφορίες που συλλέγονται από άλλες πηγές. Τα ΕΠΜ, όπως εφαρμόζονται επί του παρόντος, θεωρούνται ιδιαίτερα χρήσιμα για τη διατύπωση των συστάσεων ανά χώρα και κατάλληλα για τον σκοπό για τον οποίο προορίζονται. Περιέχουν ήδη διάφορα στοιχεία που προτάθηκαν από το ΕΕΣ. Ταυτόχρονα, η Επιτροπή θα εξετάσει, στο πλαίσιο της διαρκούς συνεργασίας της με τα κράτη μέλη, ποιες αμοιβαία επωφελείς βελτιώσεις μπορούν να γίνουν στα ΕΠΜ.

Επιπλέον, βάσει των προτάσεων της Επιτροπής για το ΠΔΠ 2021-2027, η δομή των ΕΠΜ ενδέχεται να προσαρμοστεί, όπως απαιτείται, ώστε να συμβαδίζει με τον προτεινόμενο ρόλο των ΕΠΜ για τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, τα κράτη μέλη θα έχουν τη δυνατότητα να προτείνουν τα σχέδιά τους για την ανάκαμψη και ανθεκτικότητα, προσαρτημένα στα ΕΠΜ.

Δεύτερη περίπτωση - Η Επιτροπή **δεν αποδέχεται τη συγκεκριμένη σύσταση**.

Τα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων διαδραματίζουν πολύ σημαντικό ρόλο ως προς την εξασφάλιση δέσμευσης για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων εντός των κρατών μελών, μεταξύ των υπουργείων του κράτους και με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Για την Επιτροπή, τα ΕΠΜ αποτελούν ένα χρήσιμο εργαλείο που συγκεντρώνει και επαληθεύει τις πληροφορίες που έχει αντλήσει η Επιτροπή μέσω διαφόρων άλλων πηγών, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων συνεχούς οικονομικής εποπτείας που ασκεί.

Η αξιολόγηση των ΕΠΜ από την Επιτροπή αποτυπώνεται στις προτεινόμενες συστάσεις ανά χώρα και στις συνοδευτικές αιτιολογικές σκέψεις. Η παροχή μιας αναλυτικής, ειδικής αξιολόγησης του ΕΠΜ στο κράτος μέλος θεωρείται ότι δεν θα αποφέρει καμία προστιθέμενη αξία, λαμβανομένου υπόψη του ρόλου που διαδραματίζουν τα ΕΠΜ επί του παρόντος στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Κλιμάκιο ελέγχου

Οι ειδικές εκθέσεις του ΕΕΣ παρουσιάζουν τα αποτελέσματα των ελέγχων που αυτό διενεργεί επί των πολιτικών και προγραμμάτων της ΕΕ ή επί διαχειριστικών θεμάτων που αφορούν συγκεκριμένους τομείς του προϋπολογισμού. Το ΕΕΣ επιλέγει και σχεδιάζει τα εν λόγω ελεγκτικά έργα κατά τρόπον ώστε αυτά να αποφέρουν τον μέγιστο αντίκτυπο, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων για τις επιδόσεις ή για τη συμμόρφωση, του επιπέδου των σχετικών εσόδων ή δαπανών, των επικείμενων εξελίξεων και του πολιτικού και δημόσιου συμφέροντος.

Ο εν προκειμένω έλεγχος επιδόσεων διενεργήθηκε από το Τμήμα Ελέγχου IV του ΕΕΣ, του οποίου προεδρεύει ο Alex Brenninkmeijer, Μέλος του Συνεδρίου, και το οποίο εστιάζει στους τομείς της ρύθμισης των αγορών και της ανταγωνιστικής οικονομίας. Επικεφαλής του ελέγχου ήταν ο Alex Brenninkmeijer, Μέλος του ΕΕΣ, συνεπικουρούμενος από τον Raphael Debets, προϊστάμενο του ιδιαίτερου γραφείου, τον Ζαχαρία Κόλια, ανώτερο διοικητικό στέλεχος, τον Jacques Sciberras, υπεύθυνο έργου, τους ελεγκτές και ελέγκτριες Γεώργιο Καρακατσάνη, Marko Mrkalj, Adrian Savin, Albano Martins Dias da Silva, Αθανάσιο Κουστουλίδη, Giuseppe Diana, Maëlle Bourque, Maria Isabel Quintela, Marion Schiefele και Stefano Sturaro. Γλωσσική υποστήριξη παρείχε ο Michael Pyper.

Λόγω της πανδημίας της COVID-19 και των αυστηρών συνθηκών περιορισμού, δεν ήταν δυνατή η φωτογράφιση του κλιμακίου ελέγχου.

Χρονογραμμή

Στάδιο	Ημερομηνία
Έγκριση του υπομνήματος σχεδιασμού του ελέγχου / Έναρξη του ελέγχου	19.9.2017
Επίσημη διαβίβαση του σχεδίου έκθεσης στην Επιτροπή (ή σε άλλο ελεγχόμενο)	31.1.2019
Έγκριση της οριστικής έκθεσης μετά τη διαδικασία εκατέρωθεν ακρόασης	30.6.2020
Παραλαβή των επίσημων απαντήσεων της Επιτροπής (και άλλου ελεγχόμενου) σε όλες τις γλώσσες	20.7.2020

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2020.

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) εφαρμόζεται δυνάμει της [απόφασης αριθ. 6-2019 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου](#) για την πολιτική ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά (π.χ. σε χωριστές ανακοινώσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας), το περιεχόμενο του ΕΕΣ που ανήκει στην ΕΕ παραχωρείται βάσει της άδειας [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Αυτό σημαίνει ότι επιτρέπεται η περαιτέρω χρήση, υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι αλλαγές. Απαγορεύεται η διαστρέβλωση του αρχικού νοήματος ή μηνύματος των εγγράφων από τον περαιτέρω χρήστη. Το ΕΕΣ δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Εάν συγκεκριμένο περιεχόμενο αναφέρεται σε ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα, π.χ. φωτογραφίες υπαλλήλων του ΕΕΣ, ή περιλαμβάνει έργα τρίτων, υποχρεούστε να μεριμνήσετε για την απόκτηση των αναγκαίων δικαιωμάτων. Όταν λαμβάνεται έγκριση, η έγκριση αυτή ακυρώνει την ανωτέρω γενική έγκριση και αναφέρει σαφώς τυχόν περιορισμούς στην χρήση.

Για τη χρήση ή την αναπαραγωγή περιεχομένου που δεν ανήκει στην ΕΕ, μπορεί να χρειάζεται να ζητήσετε άδεια απευθείας από τους κατόχους των δικαιωμάτων.

Το λογισμικό ή τα έγγραφα που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμπορικά σήματα, τα καταχωρισμένα σχέδια, οι λογότυποι και οι επωνυμίες/ονομασίες, εξαιρούνται από την πολιτική του ΕΕΣ για την περαιτέρω χρήση και δεν σας παρέχεται σχετική άδεια.

Η «οικογένεια» των ιστοτόπων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον τομέα [europa.eu](#), παρέχει συνδέσμους προς ιστοτόπους τρίτων. Δεδομένου ότι το ΕΕΣ δεν τους ελέγχει, σας συνιστούμε να εξετάζετε τις πολιτικές τους για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου και της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Χρήση του λογοτύπου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου

Δεν επιτρέπεται η χρήση του λογοτύπου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οργάνου.

EL	PDF	ISBN 978-92-847-2083-5	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/783460	QJ-AB-19-027-EL-N
EL	HTML	ISBN 978-92-847-2074-3	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/218515	QJ-AB-19-027-EL-Q

Από το 2010, το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο αντιπροσωπεύει έναν ετήσιο κύκλο συντονισμού της οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής της ΕΕ. Διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή προέβαινε σε εμπεριστατωμένη ανάλυση της ετήσιας οικονομικής προόδου των κρατών μελών στις εκθέσεις ανά χώρα που κατάρτιζε, συντόνιζε τη στρατηγική «Ευρώπη 2020», με έξι από τους οκτώ στόχους να επιτυγχάνονται έως το 2020, και πρότεινε σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις προς το Συμβούλιο για τα κράτη μέλη. Ωστόσο, διαπιστώσαμε επίσης ότι το ποσοστό πλήρους ή ουσιαστικής υλοποίησης των ΣΑΧ από τα κράτη μέλη ήταν χαμηλό και διατυπώσαμε σειρά συστάσεων για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και των εργασιών της Επιτροπής στο πλαίσιο εφαρμογής της διαδικασίας σύμφωνα με τον κανονισμό· συγκεκριμένα συνιστούμε την ενίσχυση της εστίασης σε τομείς στους οποίους η πρόοδος είναι αργή (όπως η φτώχεια και η έρευνα), της παρακολούθησης της υλοποίησης των ΣΑΧ, της σύνδεσης μεταξύ των κονδυλίων της ΕΕ και των ΣΑΧ, και της γραπτής αναπληροφόρησης σχετικά με τα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων.

Ειδική έκθεση του ΕΕΣ υποβαλλόμενη δυνάμει του άρθρου 287, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Τηλ. +352 4398-1

Πληροφορίες: eca.europa.eu/el/Pages/ContactForm.aspx
Ιστότοπος: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors